

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA LJUDSKA PRAVA
I PRAVA NACIONALNIH MANJINA

**Izvješće o provedbi Operativnih programa za nacionalne manjine
za razdoblje od 24. kolovoza 2017. do 24. veljače 2019.**

Zagreb, srpanj 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. OPERATIVNI PROGRAM ZA ZAŠTITU I UNAPRJEĐENJE POSTOJEĆE RAZINE PRAVA SVIH NACIONALNIH MANJINA	4
3. OPERATIVNI PROGRAM ZA SRPSKU NACIONALNU MANJINU	33
4. OPERATIVNI PROGRAM ZA TALIJANSKU NACIONALNU MANJINU	43
5. OPERATIVNI PROGRAM ZA ČEŠKU I SLOVAČKU NACIONALNU MANJINU	52
6. OPERATIVNI PROGRAM ZA MAĐARSKU NACIONALNU MANJINU	59
7. OPERATIVNI PROGRAM ZA ALBANSKU NACIONALNU MANJINU	64
8. OPERATIVNI PROGRAM ZA ROMSKU NACIONALNU MANJINU	68

I. UVOD

Pozadina. Ustavom Republike Hrvatske („NN“, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: SuP-O-1/2014, od 14. siječnja 2014.) zajamčena je ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina kojima se jamči sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, sloboda služenja svojim jezikom i pismom te kulturna autonomija. Ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina uređena je Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina („NN“, broj 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11 – u daljnjem tekstu: Ustavni zakon). Temeljna ljudska prava i slobode koje pripadaju nacionalnim manjinama nedjeljiv su dio demokratskog sustava Republike Hrvatske. Pripadnici nacionalnih manjina uživaju potrebnu potporu i zaštitu, uključujući i pozitivne mjere u svoju korist. Ustavni zakon osigurava ostvarivanje brojnih posebnih prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina¹. Svrha Ustavnog zakona, kao i posebnih zakona kojima se uređuju prava i slobode pripadnika nacionalnih manjina jest poštivanje pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskog naroda. Njihova provedba mora doprinositi razvijanju razumijevanja, solidarnosti, snošljivosti i dijaloga između pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskoga naroda.

Operativni programi za nacionalne manjine. Jedan od ciljeva Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) za mandatno razdoblje od 2016. – 2020. godine jest nastaviti unaprjeđivati postojeću razinu zaštite prava nacionalnih manjina. Polazeći od toga, Vlada je 24. studenoga 2016. donijela Odluku o izradi Operativnih programa nacionalnih manjina kojima će se odrediti mehanizmi osiguranja prava nacionalnih manjina te osnažiti podrška za daljnje djelovanje njihovih tijela, a sve u skladu s Ustavnim zakonom i drugim posebnim propisima na ovom području. Sukladno Zaključku Vlade od 24. kolovoza 2017. utvrđeni su Operativni programi za nacionalne manjine za razdoblje 2017. – 2020. (u daljnjem tekstu: Operativni programi) te određeni rokovi i nositelji provedbenih aktivnosti.

Dokument se sastoji od dva dijela: operativnog programa za zaštitu i unaprjeđenje postojeće razine prava svih nacionalnih manjina, koji se odnosi se na sve nacionalne manjine navedene u Izvorišnim osnovama Ustava Republike Hrvatske te od posebnih operativnih programa za srpsku, talijansku, češku, slovačku, mađarsku, albansku i romsku nacionalnu manjinu, razrađenih slijedom njihove specifičnosti. U izradi je sudjelovalo Ministarstvo financija u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i s nadležnim tijelima državne uprave. Tekst je prethodno usklađen s mišljenjima, primjedbama i prijedlozima zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru.

Izvištavanje. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina zadužen je svakih šest mjeseci Vladi dostavljati izvješće o provođenju Operativnih programa, no s obzirom na protok vremena,

¹ Služenje svojim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi, te u službenoj uporabi; odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu kojim se služe; uporabu svojih znamenja i simbola; kulturnu autonomiju održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture te očuvanje i zaštitu svojih kulturnih dobara i tradicije; pravo na očitovanje svoje vjere te na osnivanje vjerskih zajednica zajedno s drugim pripadnicima te vjere; pristup sredstvima javnog priopćavanja i obavljanja djelatnosti javnog priopćavanja (primanje i širenje informacija) na jeziku i pismu kojim se služe; samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa; zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini te u upravnim i pravosudnim tijelima; sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina; zaštitu od svake djelatnosti koja ugrožava ili može ugroziti njihov opstanak, ostvarivanje prava i sloboda.

ovo Izvješće podnosi se zbirno te **obuhvaća tri polugodišnja izvješća: prvo (24. kolovoza 2017. – 24. veljače 2018.); drugo (24. veljače 2018. – 24. kolovoza 2018.) i treće (24. kolovoza 2018. – 24. veljače 2019.),** uz napomenu kako su **statistički podaci prikupljeni uglavnom do 31. prosinca 2018.** i gdje god je to bilo moguće (neka tijela još ne mogu obraditi sve podatke iz 2018. godine).

Izradu Izvješća koordinirao je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a u izradi su kao nositelji i sunositelji aktivnosti sudjelovali: Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo uprave, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo kulture, Ministarstvo turizma, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova europske unije, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ministarstvo državne imovine, Savjet za nacionalne manjine, Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ured za udruge, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Središnji državni ured za šport, Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada, Agencija za elektroničke medije, Državna geodetska uprava, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Agencija za odgoj i obrazovanje i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Očitovanja na Izvješće. Na Nacrt izvješća očitovala su se sva nadležna tijela.

Metodologija. Uz Izvješće dostavljaju se dopunski materijali sa statističkim pokazateljima:

- **DODATAK I** – Prikazi;
- **DODATAK II** – Katastarske izmjere;
- **DODATAK III** – Popis nekretnina koje su pravomoćnim rješenjima vraćene srpskoj pravoslavnoj crkvi i njezinim organizacijskim oblicima.

Također, svaka aktivnost obilježena je stupnjem provedbe kako slijedi:

- **AF** – Aktivnost finalizirana;
- **AP** – Aktivnost se provodi;
- **AD** – Aktivnost se djelomično provodi;
- **AM** – Aktivnost je moguće provesti u budućnosti;
- **AN** – Aktivnost se ne provodi;
- **ANP** – Aktivnost nepotrebna.

OPERATIVNI PROGRAM ZA ZAŠTITU I UNAPRJEĐENJE POSTOJEĆE RAZINE PRAVA SVIH NACIONALNIH MANJINA

2.1. Služenje svojim jezikom i pismom, privatno i u javnoj uporabi, te u službenoj uporabi.

Aktivnost 2.1.1.

Vlada Republike Hrvatske će, u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina, kontinuirano pratiti ostvarivanje prava nacionalnih manjina na služenje svojim jezikom i pismom, u javnoj i službenoj uporabi te će poduzimati mjere iz svoje nadležnosti za dosljednu primjenu navedenih prava u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, vodeći računa da provedba tih prava doprinosi razvijanju razumijevanja, solidarnosti, snošljivosti i dijaloga između pripadnika nacionalnih manjina i hrvatskoga naroda.

Nositelji: Ministarstvo uprave, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo uprave

Nastavno na IPA projekt iz 2016.-17. godine, od 2018. uspostavljen je **e-sustav za izvještavanje** o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz djelokruga Ministarstva, uključujući i podatke o ravnopravnoj službenoj uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, te je integriran u svim JLP(R)S i uredima državne uprave u županijama i Gradu Zagrebu², što predstavlja unaprjeđenje u procesu praćenja provedbe Ustavnog zakona. U 2018. godini su se pri izradi Izvješća o provođenju Ustavnog zakona za 2017. godinu, prvi puta prikupljali podaci iz djelokruga Ministarstva putem e-Sustava (u tijeku je prikupljanje podataka za Izradu izvješća za 2018. godinu).

Ministarstvo pravosuđa

Redovito prikuplja i obrađuje podatke o **korištenju manjinskih jezika pred pravosudnim tijelima** te na godišnjoj razini (do sredine ožujka) izvješćuje o broju sudskih postupaka vođenih na jeziku i pismu nacionalne manjine i broju predmeta u kojima su stranke to pravo odbile.

Pred tijelima sudbene vlasti u 2017. godini vođeno je 25 postupaka na jeziku i pismu nacionalne manjine, dok je stranka to pravo odbila u 21 predmetu (vidi: Prikaz 1. za 2017.). U 2018. godini vođeno je 17 postupaka, a u 13 predmeta stranka je to pravo odbila (vidi: Prikaz 2. za 2018.).

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Vidi: Aktivnost 2.2.1.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

² Detaljni podaci nalaze se u Izvješću o provođenju Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu za potrebe nacionalnih manjina (<https://ljudskaprava.gov.hr/pristup-informacijama/strategije-planovi-i-izvjesca/izvjesca/562>).

Nastavlja s redovitim praćenjem kroz koordinaciju i izradu izvješća na ovom području uključujući i Izvješće o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za potrebe nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.1.2.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će sve pretpostavke za priznavanje manjinskih jezika koji još nisu priznati u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ministarstvo uprave

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AM**

Ministarstvo uprave

Europska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima (u daljnjem tekstu: Povelja) je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupila na snagu 1. ožujka 1998. Prilikom potpisivanja Povelje, **Hrvatska je istakla rezervu** da neće primjenjivati odredbu čl. 7. st. 5., kojom je uređeno da se ugovorne stranke obvezuju na primjenu *mutatis mutandis* načela Povelje i na neteritorijalne jezike. Države stranke su obvezne podnijeti svake tri godine Vijeću Europe izvješće o provedbi Povelje (u međuvremenu je Vlada usvojila tekst 6. nacionalnog periodičnog izvješća prema Povelji koje će se uputiti Vijeću Europe).

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Poduzima **korake kako bi povuklo rezervu** i omogućilo primjenu načela i ciljeva Povelje na neteritorijalne jezike. U tijeku su konzultacije s nadležnim tijelima i pravnim stručnjacima.

2.2. Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.2.1.

Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina provodit će se uz dosljednu primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Pravo na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom te Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, s mogućnošću obrazovanja na materinskom jeziku na svim stupnjevima obrazovanja od predškolskog do visokoškolskog. Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina, koje je zasnovano na **tri osnovna modela (A, B, C)**, sastavni je dio cjelokupnog sustava odgoja i obrazovanja. Stoga se temeljni dokumenti obrazovne politike odnose i na ovaj segment, a pri čemu je postignut visok stupanj provedbe Ustavnog zakona.

U svrhu očuvanja etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta učenika pripadnika nacionalnih manjina Ministarstvo sufinancira provedbu posebnih oblika nastave (ljetne škole) u Hrvatskoj i zemlji matičnog naroda. Također, sufinanciraju se: stručna usavršavanja odgajatelja, učitelja i

nastavnika u Hrvatskoj i matičnim zemljama, učenje materinskog jezika i natjecanja za učenike u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina, učenje materinskog jezika na daljinu (e-learning).

O državnoj maturi za učenike pripadnike nacionalnih manjina, vidi: Aktivnost 4.5.1.

Značajni pomak u poboljšanju kvalitete nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina učinjen je sufinanciranjem **izrade autorskih udžbenika** na češkom, mađarskom, srpskom i talijanskom jeziku koji odgovaraju nastavnom planu i programu kao i sufinanciranjem **prevođenja većeg broja udžbenika** za osnovnoškolsko obrazovanje (za iste manjine). U postupke pregledavanja usklađenosti udžbenika s udžbeničkim standardom i odobravanja bili su uključeni učitelji praktičari koji rade u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Ministarstvo daje suglasnosti za sate svih nastavnih predmeta na jeziku i pismu nacionalnih manjina, prema zahtjevima škola. Za šk.g. 2017.-18. Ministarstvo je raspisalo i provelo Javni poziv za dodjelu sredstava udrugama nacionalnih manjina koje provode posebne oblike nastave za učenike pripadnike nacionalnih manjina te je u lipnju 2018. godine donijelo Odluku o financijskoj potpori udrugama (580.998 kn) kao i Odluku o financijskoj potpori udrugama nacionalnih manjina za provedbu programa nacionalnih manjina (197.100 kn). U 2019. godini su **sredstva povećana** te je na raspolaganju 900.000 kn za ljetne škole i 280.000 kn za posebne programe, a poziv za prijave je otvoren do kraja ožujka.

Aktivnost 2.2.2.

Vlada Republike Hrvatske pokrenut će mjere iz svoje nadležnosti za provođenje Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (članak 96.) i Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, posebno u odnosu na status školskih ustanova na jeziku i pismu nacionalnih manjina te će nastaviti provoditi odluku Ustavnog suda po kojoj se neće određivati donja granica broja učenika potrebnih za formiranje razrednih odjeljenja u osnovnim i srednjim školama te usmjerenja u srednjim školama za pripadnike nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

• AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Pri formiranju razrednih odjela u osnovnim i srednjim školama primjenjuje se čl. 4. st. 3. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina kao i državni pedagoški standardi osnovnoškolskog i srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, prema kojima se **moгу ustrojiti razredi s manjim brojem učenika** od propisanog (vidi: Prikazi 3. i 4.).

Ministarstvo kontinuirano provodi upise u srednje škole u skladu s Odlukom o upisu učenika u I. razred srednje škole, koju donosi ministar nadležan za obrazovanje za svaku šk. godinu, te Pravilnikom o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole („NN“, broj 49/15 i 47/17). Odlukom o upisu utvrđuje se postupak i način upisa učenika, broj upisnih mjesta u razrednim odjelima kao i rokovi za prijavu i upis.

Sukladno Odluci o upisu učenika u I. razred srednje škole u šk. g. 2018.-19. („NN“, broj 47/18, 56/18, 58/18 i 68/18), određene škole: na otocima, brdsko-planinskim područjima te s nastavom na jeziku i pismu nacionalnih manjina, mogu odstupiti od Strukture te ustrojiti razredni odjel s

manjim brojem učenika i skupine u kombiniranim razrednim odjelima (isto propisuje i Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja („NN“, broj 63/08 i 90/10). Pri odobrenju Strukture upisa u šk.g. 2018.-19. ministrica je diskrecijskom odlukom odobrila ustroj razrednih odjela u kojima se obrazuju pripadnici nacionalnih manjina - talijanske u Istarskoj županiji, mađarske u Osječko-baranjskoj županiji te srpske u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Prema Pravilniku o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole, za upis u gimnazijske programe i programe obrazovanja za stjecanje strukovne kvalifikacije u trajanju od najmanje četiri godine vrednuju se, između ostaloga, zaključne ocjene u posljednja dva razreda osnovne škole iz nastavnih predmeta: Hrvatski jezik, Matematika i Prvi strani jezik te triju predmeta važnih za nastavak obrazovanja u pojedinim programima obrazovanja (dva propisana Popisom predmeta posebno važnih za upis, a jedan samostalno određuje srednja škola od obveznih nastavnih predmeta u osnovnoj školi). Za programe na jeziku i pismu nacionalnih manjina to je, u pravilu, nastavni predmet iz njihovog materinskog jezika, a izbor tog predmeta u elektronskom sustavu za upis u srednju školu obavlja njihova škola.

Aktivnost 2.2.3.

U Ministarstvu znanosti i obrazovanja formirat će se odgovarajuća ustrojstvena jedinica za obrazovanje na manjinskim jezicima i pismima koja će skrbiti o unaprjeđenju manjinskih modela obrazovanja.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AF**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva znanosti i obrazovanja („NN“, broj 86/17), **ustrojena je nova ustrojstvena jedinica** odnosno Samostalni sektor za nacionalne manjine koji obavlja brojne aktivnosti (čl. 86)³, a unutar kojeg djeluju dvije službe: Služba za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina (čl. 87)⁴ i Služba za nacionalne programe, akcijske planove, međunarodne projekte i međunarodnu suradnju, čime je ova mjera i provedena.

³ Sektor obavlja upravne i stručne poslove planiranja, praćenja stanja i unaprjeđenja predškolskog, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog odgoja, obrazovanja odraslih te obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, a u pogledu romske nacionalne manjine, sukladno Nacionalnoj strategiji za uključivanje Roma za razdoblje 2013. do 2020. te pratećem Akcijskom planu za provedbu Strategije, obavlja upravne i stručne poslove vezane za osiguranje provedbe zakona i dr. propisa iz svoga djelokruga. Obavlja i poslove provođenja strateških dokumenata i akcijskih planova, izrađuje izvješća i analize, priprema i planira mjere u području odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, obavlja upravne i stručne poslove vezane za pripremu nacarta prijedloga zakona i prijedloga drugih propisa u dijelu koji se odnosi na odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina te obavlja poslove vezane za davanje suglasnosti za uvođenje programa zapošljavanja učitelja, inicira poslove koji se tiču stručnog usavršavanja učitelja u programima odgoja i obrazovanja za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, sudjeluje u postupku osiguravanja udžbenika i provođenja nacionalnih ispita na jeziku nacionalnih manjina, koordinira zadatke i surađuje s drugim upravama u dijelu koji se odnosi na analitičko-statističke poslove za izvješća o provođenju nacionalnih programa i u dijelu međunarodnih dokumenata koji se odnose na nacionalne manjine, a osobito izvješća o provođenju Ustavnog zakona, Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, Strategije i dr., koordinira međunarodne projekte i korištenje sredstava iz fondova EU i dr. za obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina, surađuje s uredima državne uprave u županijama te tijelima JLP(R)S nadležnim za poslove obrazovanja, obavlja upravne i stručne poslove vezane za planiranje potrebnih sredstava u državnom proračunu za pojedine aktivnosti (konkretne podstavke), predlaže kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava i obavlja uvid u izvješće o utrošenim sredstvima, upravne i stručne poslove vezane za izradu stručnih mišljenja na upite i podneske.

⁴ Služba obavlja upravne i stručne poslove planiranja, praćenja stanja i unaprjeđenja predškolskog, osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog odgoja, obrazovanja odraslih te obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih

Aktivnost 2.2.4.

Vlada Republike Hrvatske nastavit će unaprjeđivati suradnju s predstavnicima nacionalnih manjina u području obrazovanja na jeziku i pismu za pripadnike nacionalnih manjina te će osiguravati sudjelovanje predstavnika nacionalnih manjina u budućim izradama kurikulskih dokumenata u sklopu Cjelovite reforme naobrazbe, koji se odnose na pripadnike nacionalnih manjina (Model A, B i C).

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

U izradi Cjelovite kurikularne reforme kojom je 2015. godine započela realizacija Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije („NN“, broj 124/14) sudjelovalo je 35 članova stručnih radnih skupina uključujući i predstavnike manjina⁵ te su **izrađeni prijedlozi kurikuluma**, kako slijedi: češkog jezika za osnovne i srednje škole (model A), srpskog jezika za osnovne i srednje škole (model A), talijanskog jezika za osnovne i srednje škole (model A), njegovanja češkog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama (model C), njegovanja srpskog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama (model C), njegovanja romskog jezika i kulture u osnovnim i srednjim školama (model C). U kolovozu 2018. godine provedeno je savjetovanje sa zainteresiranom javnošću, te su izvješća dostupna na stranicama e-savjetovanja.

Aktivnost 2.2.5.

Vlada Republike Hrvatske analizirat će uvjete za rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola s nastavom na jezicima nacionalnih manjina te će sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Programu ruralnoga razvoja poduzimati mjere za stvaranje i poboljšanje uvjeta za njihov rad.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo poljoprivrede i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Vidi: Aktivnost 2.2.9. – o analizi.

manjina, obavlja upravne i stručne poslove vezane za osiguranje provedbe zakona i drugih propisa iz svoga djelokruga. Obavlja poslove provođenja strateških dokumenata i akcijskih planova, izrađuje izvješća i analize, priprema i planira mjere u području odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina, predlaže nacрте prijedloga zakona i prijedloge drugih akata u dijelu koji se odnosi na odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina, obavlja upravne i stručne poslove vezane za davanje suglasnosti na programe za uvođenje programa zapošljavanja učitelja, inicira poslove koji se tiču stručnog usavršavanja učitelja u programima odgoja i obrazovanja za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, sudjeluje u postupku osiguravanja udžbenika i provođenja nacionalnih ispita na jeziku nacionalnih manjina, koordinira zadatke i surađuje s drugim upravama u dijelu koji se odnosi na analitičko-statističke poslove za izvješća o provođenju nacionalnih programa i u dijelu međunarodnih dokumenata koji se odnose na nacionalne manjine, a osobito izvješća o provođenju Ustavnog zakona, o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i dr., surađuje s uredima državne uprave u županijama te tijelima JLP(R)S nadležnim za poslove obrazovanja, obavlja upravne i stručne poslove vezane za planiranje potrebnih sredstava u državnom proračunu za pojedine aktivnosti, predlaže kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava i obavlja uvid u izvješće o utrošenim sredstvima, obavlja upravne i stručne poslove vezane za izradu stručnih mišljenja na upite i podneske. Služba također koordinira proces priznavanja do sada nepriznatih jezika nacionalnih manjina, te izrade nastavnih programa (kurikuluma) o jeziku, kulturi i pismu spomenutih manjina.

⁵ Odluke o imenovanjima dostupne su na web-stranici MZO-a: <https://mzo.hr/hr/rubrike/odluke-o-imenovanju>.

Ministarstvo poljoprivrede

Glede unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta provodi se niz mjera putem Programa ruralnog razvoja RH 2014.-20. koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije te unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima. Od početka provedbe ovog Programa do 24. veljače 2019., u okviru mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“, kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“, **ugovorena su 42 projekta** za izgradnju, rekonstrukciju i opremanje predškolskih ustanova. Vrijednost potpore iznosi 214.406.627 kn. Nakon potpisivanja ugovora, JLP(R)S pokreću postupak javne nabave radi odabira izvršitelja radova za odobrene projekte. Vrtići će biti izgrađeni u naseljima do 5.000 stanovnika, a potpora iznosi od 80% do 100% investicije, odnosno između 15.000 i milijun eura, po projektu.

Aktivnost 2.2.6.

Vlada Republike Hrvatske podržat će inicijativu da u gradovima i općinama u kojima je ravnopravna službena upotreba jezika i pisma nacionalne manjine, manjinski jezik postane nastavni predmet u osnovnim i srednjim školama, sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina i Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja u suradnji s Ministarstvom uprave

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AM**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Manjinski jezici se dugi niz godina izvode kao poseban nastavni predmet (u okviru godišnjeg plana i programa školskih ustanova) u gradovima i općinama u kojima je ravnopravna službena upotreba jezika i pisma nacionalne manjine (model A, B, i C). Nadalje, Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina predviđeno je da se učenicima školske ustanove s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu omogući učenje jezika i pisma nacionalne manjine na područjima na kojima je statutom općine/grada utvrđena ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine. Prema čl. 7. st. 1. podstavka g. Zakona o potvrđivanju Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima osobama koje se ne služe regionalnim ili manjinskim jezikom, a žive na području gdje se on rabi (u smislu ovog Zakona), omogućit će se učenje tog jezika ukoliko žele. **Za provođenje ove aktivnosti je prvo potrebno izraditi kurikulum** kao jezik društvene sredine na jeziku manjine na područjima prema navedenim zakonima. Kako se do sada niti u jednoj školi nije provodio takav program, izrada kurikuluma nije uvrštena u kurikularnu reformu. Ministarstvo priprema analizu na temelju iskazanih želja u školama koje se nalaze na područjima općina ili gradova u kojima je statutom omogućena ravnopravna službena uporaba manjinskog jezika i pisma.

Ministarstvo uprave

Redovito prikuplja podatke o ostvarivanju prava nacionalnih manjina na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina, koje po potrebi dostavlja na zahtjev nadležnih tijela (podaci su dio izvješća o provedbi Ustavnog zakona, iz djelokruga Ministarstva).

Aktivnost 2.2.7.

Vlada Republike Hrvatske podržat će inicijativu osnivanja novih odsjeka na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a koji su od iznimne važnosti za obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

U suradnji sa zastupnicom albanske nacionalne manjine i u konzultacijama s čelnicima Sveučilišta u Zagrebu, Ministarstvo je **pokrenulo aktivnosti** za osnivanje lektorata albanskoga jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i lektorata hrvatskoga jezika na Sveučilištu u Prištini. Lektorat bi trebao biti osnovica buduće albanološke katedre kao i studija albanologije, a prethodilo bi mu potpisivanje Programa suradnje na području obrazovanja između resornih ministarstava koji bi se zaključio temeljem bilateralnog sporazuma između vlada Republike Hrvatske i Republike Kosovo. Ministarstvo je 5. ožujka 2019. posredstvom Veleposlanstva RH u Prištini uputilo prvi Nacrt programa suradnje u području obrazovanja i znanosti nadležnom ministarstvu Republike Kosovo. U dokumentu se posebna pozornost pridaje razmjeni stručnjaka na području podučavanja jezika, ali se isti dotiče i skrbi o hrvatskoj zajednici na Kosovu. Aneks sadržava odredbe o recipročnom financiranju. Kosovska strana najavila je poziv hrvatskoj ministrici znanosti i obrazovanja na svečano potpisivanje Programa suradnje u Prištini u travnju.

Aktivnost 2.2.8.

Vlada Republike Hrvatske, uz pronalazak optimalnih rješenja, osigurat će dostatna sredstva za pripremu, prijevode i tiskanje potrebnih udžbenika kao i dopunskih nastavnih sredstava nužnih za školovanje pripadnika nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Osigurava udžbenike i pripadajuća dopunska sredstva za učenike osnovnih i srednjih škola koji se školuju na jeziku i pismu češke, mađarske, srpske i talijanske nacionalne manjine.

U 2017. godini za udžbenike i dopunska sredstva isplaćeno je 1.847.676 kn: 1.211.087 kn - srpski jezik i ćirilično pismo; 600.000 kn - talijanski jezik i pismo; 36.589 kn - češki jezik i pismo. U 2018. godini isplaćeno je 2.125.821 kn: 1.243.188 kn - srpski jezik i ćirilično pismo; 674.370 - talijanski jezik i pismo; 64.942 – mađarski jezik i pismo; 143.320 češki jezik i pismo.

O značajnom pomaku: Vidi Aktivnost 2.2.1.- četvrti odlomak.

Aktivnost 2.2.9.

Vlada Republike Hrvatske će, u sklopu periodične sustavne analize potreba i dugoročnog planiranja profesionalnog razvoja na individualnoj razini i razini ustanova, provesti analizu uvjeta rada učitelja, nastavnika i stručnih suradnika koji rade u odgojno-obrazovnim ustanovama svih razina na jezicima nacionalnih manjina te unaprjeđivati vrednovanje njihovog rada, imajući u vidu povećanja opsega posla u dvojezičnom administrativno-nastavnom sustavu.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: II. kvartal 2018.

- **AM**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Samostalni sektor za nacionalne manjine Ministarstva **izradio je upitnik** na temelju kojega će provesti analizu uvjeta rada učitelja, nastavnika i stručnih suradnika u školama u kojima se provodi program odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina po Modelima A, B i/ili C. Upitnik se šalje školama do sredine ožujka 2019. godine, a nakon prikupljenih podataka i analize pristupa se izradi modela i načina za unapređenje njihova rada.

Aktivnost 2.2.10.

Vlada Republike Hrvatske izradit će analizu obrazovne politike u odnosu na doprinos pripadnika nacionalnih manjina hrvatskoj politici, kulturi, umjetnosti, gospodarstvu i društvu općenito s ciljem da se u budućoj reformi obrazovnih programa značajna imena pripadnika nacionalnih manjina u hrvatskoj povijesti, kao i datumi i činjenice koje su vezane za njihov doprinos, uključe u kulturnu, obrazovnu i drugu politiku.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo kulture

Rok provedbe: kontinuirano

- **AM (potrebno je izraditi analizu)**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Kako je kurikularna reforma u tijeku nije moguće prejudicirati ugrađivanje sadržaja pojedinih kurikula. Stručno povjerenstvo za prosudbu udžbenika obavlja prosudbu u skladu sa Zakonom o udžbenicima za osnovnu i srednju školu („NN“, broj 27/10, 57/11 i 101/13) na temelju zakonske, stručne i metodološke procjene. Zakon propisuje: „Udžbenici, dopunska i pomoćna nastavna sredstva sadržajem ne smiju biti protivni Ustavu RH i proklamiranim načelima demokratskog poretka koja se posebice odnose na zaštitu ljudskih i manjinskih prava, temeljnih sloboda i prava čovjeka i građanina te ravnopravnost spolova.“ Udžbeničkim standardom se u Etičkim zahtjevima detaljnije propisuje usklađenost svih edukativnih materijala za učenike i nastavnike.

2.3. Kulturna autonomija održavanjem, razvojem i iskazivanjem vlastite kulture te očuvanje i zaštita kulturnih dobara i tradicije pripadnika nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.3.1.

Vlada Republike Hrvatske u programe zaštite i očuvanja kulturnih dobara uključit će i zaštitu i očuvanje kulturnih dobara nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj i za tu svrhu osiguravat će adekvatna financijska sredstva, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelji: Ministarstvo kulture i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

U 2017. godini financirano je 78 programa za zaštitu kulturne baštine - 8.210.069 kn, od čega za zaštitu nepokretnih spomenika kulture 66 programa ili 85% - 7.772.256 kn. Svi ovi programi odnose se **na srpsku nacionalnu manjinu**. Za zaštitu pokretnih spomenika kulture isplaćeno je

437.813 kn, od čega 407.813 kn za 11 programa srpske te 30.000 kn za jedan program židovske nacionalne manjine (o udjelima u financiranju nacionalnih manjina, vidi: Prikaz 5.).

U 2018. godini financirano je **77** programa za zaštitu kulturne baštine - 10.007.500 kn. Za zaštitu nepokretnih spomenika kulture isplaćeno je 9.628.000 kn za 64 programa, od čega za 58 programa srpske nacionalne manjine - 8.303.000 kn; za tri programa mađarske nacionalne manjine - 925.000 kn; za tri programa židovske nacionalne manjine - 300.000 kn. Za zaštitu pokretnih spomenika kulture isplaćeno je za 10 programa - 320.002 kn, od čega; za osam programa srpske nacionalne manjine - 284.502 kn; za dva programa židovske nacionalne manjine - 35.500 kn. Za zaštitu arheološke baštine isplaćeno je 40.000 kn za jedan program srpske nacionalne manjine te za zaštitu nematerijalne baštine 10.000 kn za jedan program srpske nacionalne manjine. Za zaštitu etnografske baštine isplaćeno je 9.500 kn. za jedan program slovačke nacionalne manjine.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (*nije originalni nositelj)

Ministarstvo je Upravljačko tijelo koje je u kontekstu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ nadležno za financiranje projekata u sektorima prirodne i kulturne baštine. No pozivi su otvoreni svima pod jednakim uvjetima (bez obzira na manjinsku pripadnost). Popis projekata za čije su financiranje potpisani Ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava u razdoblju obuhvaćenom izvješćem (vidi: Prikaz 6.).

Aktivnost 2.3.2.

Vlada Republike Hrvatske pružat će podršku istraživačkim i kulturnim programima te programima međunarodne suradnje i izdavaštva kako bi se ostvarile pretpostavke za unaprjeđenje kulturne autonomije udruga i organizacija nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na razvijanje dobrih odnosa Republike Hrvatske s matičnim državama pripadnika nacionalnih manjina, uz skrb za položaj hrvatske nacionalne manjine u tim državama.

Nositelji: Ministarstvo kulture u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Savjetom za nacionalne manjine i Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

U 2017. godini s A565030 „**Programi kazališne i glazbeno - scenske djelatnosti**“, financirana su četiri programa za nacionalne manjine (28.386 kn): 5.000 kn za talijansku (glazba); 9.886 kn za češku (kazalište); 3.500 kn za bošnjačku i 10.000 kn za srpsku (kulturni amaterizam). To je jedan program više no u 2016. godini (povećanje za 13%).

Za **izdavačku djelatnost** za talijansku nacionalnu manjinu osiguralo je 1.300.000 kn na poziciji A729024 - Potpora izdavačkoj kući Edit. S A781002 - Izdavačka djelatnost za književne manifestacije, izdvojeno je 25.000 kn za tri programa nacionalnih manjina - češke 5.000 kn, romske 10.000 kn te židovske 10.000 kn. Financirana su dva programa: 5.000 kn za srpsku te 12.870 kn za romsku nacionalnu manjinu (otkup knjiga). To je 18 programa manje no u 2016. godini, ali uz gotovo isti iznos zbog 300.000 kn više potpore Editu (vidi: Prikaz 7.).

U sklopu **vizualne djelatnosti** s A565027 - Programi muzejsko - galerijske djelatnosti financirala su tri programa za nacionalne manjine - 20.600 kn: 5.000 kn za srpsku i 15.600 kn za židovsku (dva programa). S A565034 - Međunarodna kulturna suradnja, financirana su četiri programa za nacionalne manjine - 38.606 kn: 30.606 kn za romsku (tri programa) i 8.000 kn za židovsku. U obje djelatnosti to je četiri programa manje (63% manje sredstava) no u 2016, (vidi: Prikaz 8.).

Programi svih djelatnosti, osim plaće i materijalnih troškova, birani su putem Javnog poziva te su odabrani temeljem kvalitete prijavljenih programa (vidi: Prikazi 9. i 10.).

U 2018. godini: za pregled sredstava za **vizualne umjetnosti**, na poziciji A565027 - 37.000 kn i **inovativne umjetničke i kulturne prakse** A565033 - 24.000 kn (vidi: Prikaz 11.); za **časopise**, otkup knjiga i potporu knjizi te **međunarodnu kulturnu suradnju, uključujući i kulturno-umjetnički amaterizam te glazbu i glazbeno-scenske umjetnosti** (vidi: Prikaz 12.); za ukupan broj programa i iznose (vidi: Prikaz 13.). Također, s pozicije A565027 financirano je ukupno osam programa u iznosu od 200.500 kn koji se odnose na izložbene programe i izdavaštvo muzeja vezano za pitanja manjina i njihove ostavštine ili doprinosa i utjecaja na društvo.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Ured kontinuirano provodi i koordinira s ostalim nadležnim institucijama Aktivnost sukladno s preporukama iz Zapisnika sjednica **Međuvladinih mješovitih odbora**, koje Hrvatska ima temeljem bilateralnih Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina s Mađarskom, Republikom Srbijom, Crnom Gorom i Republikom Makedonijom. Također, i s državama s kojima Hrvatska nema potpisane bilateralne Sporazume o zaštiti nacionalnih manjina Ured koordinira i provodi Aktivnost u skladu s potpisanim sporazumima o kulturnoj, znanstvenoj i obrazovnoj suradnji.

Primjer dobre prakse je suradnja hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i crnogorske nacionalne manjine u Hrvatskoj, koju podupiru i institucije obje države – organiziraju se kulturna događanja na kojima se predstavlja tradicijska, ali i suvremena kultura (književni susreti s Ivicom Prtenjačom i Ivanom Bodrožić u Crnoj Gori te Pavlom Goranovićem u Hrvatskoj).

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo kontinuirano podržava Aktivnost te je dalo potporu sklapanju Programa kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva ljudskih resursa **Mađarske** za 2019. - 2021. Kulturna suradnja predstavlja značajan segment bilateralnih odnosa te potpisivanje Programa doprinosi daljnjem unapređenju kulturnih veza između dviju zemalja. Tako će se unaprijediti ispunjavanje kulturnih potreba Mađara koji žive u Hrvatskoj i Hrvata koji žive u Mađarskoj, osiguravajući manjinska prava zajamčena zakonodavstvima dviju zemalja, uz uzajamnu zaštitu njihove kulturno-povijesne baštine i kreativne aktivnosti.

Također, **hrvatska i talijanska vlada** su u namjeri daljnjeg doprinosa razvoju obrazovanja, društvene i znanstvene kulture te snaženja međusobnih odnosa dogovorile Izvršni program suradnje u područjima kulture i obrazovanja 2015.- 2019., u skladu s čl. 12. Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o suradnji u području kulture i obrazovanja. Sukladno dokumentu, obje vlade suglasne su s pružanjem potpore očuvanju i vrednovanju kulture i jezika vlastitih autohtonih manjina i ostvarivanjem njihovih prava, kako je to i određeno Ugovorom između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina.

Vidi: 2.2.7. – uključivanje Ministarstva u kulturnu suradnju s Republikom Kosovo.

Aktivnost 2.3.3.

Vlada Republike Hrvatske pružat će financijsku potporu za unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima koji su u vlasništvu ili ih koriste nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi te ruralnom razvoju.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

U 2017. godini je s pozicije A784002 - Matične službe **knjižnica** za plaće i materijalne troškove (Vidi: Prikaz 14.) osigurano 1.705.373 kn za: 11 djelatnika u 10 središnjih knjižnica nacionalnih manjina: po jedan pri knjižnicama Albanaca, Austrijanaca, Bošnjaka, Čeha, Mađara, Rusina i Ukrajinaca, Slovaka, Slovenaca i Talijana i dva u Srpskom kulturnom društvu „Prosvjeta“, te za dva djelatnika u Slovačkom kulturnom centru, Našice. Za 2018. godinu (vidi: Prikaz 15.).

U 2017. za **programe investicijske potpore** s pozicije K565018 - Izgradnja, održavanje i opremanje ustanova kulture izdvojeno je 1.250.000 kn za četiri programa nacionalnih manjina: za mađarsku 500.000 kn, za slovačku 150.000 kn i dva za srpsku (600.000 kn). S pozicije K564016 - Informatizacija ustanova kulture izdvojeno je 14.959 kn za dva programa za nacionalne manjine: slovačku, 5.000 kn i za srpsku 9.959 kn. Za 2018. godinu (vidi: Prikaz 16.).

Na području programa **investicija i informatizacije** u 2016. godini financirala su se tri programa, a u 2017. godini osiguralo je 58% sredstava više nego u 2016. godini. Materijalni troškovi ostali su na razini 2016. godine, a sredstva za plaće neznatno su porasla u odnosu na 2016. godinu.

Ministarstvo poljoprivrede

U okviru operacije 7.4.1. (vidi: Aktivnost 2.3.3.), ugovoreno je šest projekata za izgradnju, rekonstrukciju i opremanje građevina - **društveni domovi**, 34.447.715 kn. Projekti su na područjima JLP(R)S s udjelom većim od 5% pripadnika nacionalnih manjina u stanovništvu.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Osigurana su sredstva u Državnom proračunu na poziciji Ureda, kontu 3821: za 2017. godinu u iznosu 5.000.000 kn; za 2018. godinu u iznosu 9.000.000 kn kao i rebalansom 7.500.000 kn.

Aktivnost 2.3.4.

U sklopu programa obnove uništenih ili oštećenih spomenika kulture obnavljat će se spomenici značajni za identitet nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelj: Ministarstvo kulture

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

U 2017. godini financirana su četiri **programa zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara značajnih za identitet nacionalnih manjina** u iznosu od 525.000 kn: jedan za srpsku (300.000 kn) te tri za židovsku nacionalnu manjinu (225.000 kn).

U 2018. godini financirana su takva četiri programa u iznosu od 600.000 kn; jedan za srpsku (200.000 kn) te tri za židovsku nacionalnu manjinu (400.000 kn).

U 2019. godini odobrena su sredstva za šest programa u iznosu od 614.500 kn; za srpsku (120.000 kn) te pet za židovsku nacionalnu manjinu (494.500 kn).

Aktivnost 2.3.5.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će sredstva za adaptaciju vjerskih objekata nacionalnih manjina, koji imaju status spomenika kulture, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelj: Ministarstvo kulture

Rok provedbe: kontinuirano .

- **AP**

Ministarstvo kulture

U 2017. godini financirana su 64 **programa obnove vjerskih objekata** nacionalnih manjina u iznosu od 7.687.000 kn - 57 srpske (6.927.000 kn) i sedam mađarske nacionalne manjine (760.000 kn).

U 2018. godini financiran je takav 61 program u iznosu od 9.286.000 kn - 58 srpske (8.361.000 kn) te tri mađarske nacionalne manjine (925.000 kn).

U 2019. godini odobreno je 8.465.000 kn za 69 programa - 65 srpske (7.545.000 kn) te četiri mađarske nacionalne manjine (920.000 kn).

Aktivnost 2.3.6.

Vlada Republike Hrvatske financijski će podupirati poboljšanje uvjeta rada udruga i ustanova nacionalnih manjina koje se bave očuvanjem kulturne baštine, jezika i identiteta pojedine nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, u skladu sa Zakonom o financiranju javnih potreba u kulturi i propisima koji reguliraju financijsku potporu ustanovama nacionalnih manjina.

Nositelji: Savjet za nacionalne manjine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstvo kulture

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

Dopunjenom Odlukom o financiranju Programa kulturnog razvitka za 2019. godinu za programe knjižnične djelatnosti (nabava knjižne i neknjižne građe), **financiralo je devet programa središnjih knjižnica nacionalnih manjina** u iznosu od 125.000 kn: Središnja knjižnica Mađara - 15.000 kn; Središnja knjižnica za češku manjinu – 10.000 kn; Središnja knjižnica Slovaka – 5.000 kn; Središnja knjižnica Talijana – 15.000 kn; Središnja knjižnica Albanaca – 15.000 kn; Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca - 15.000 kn; Središnja biblioteka Srba – 30.000 kn; Središnja knjižnica Slovenaca – 10.000 kn; Središnja knjižnica za Bošnjake – 10.000 kn.

Savjet za nacionalne manjine

U skladu s Ustavnim zakonom, Savjet raspoređuje sredstva državnog proračuna osigurana za kulturnu autonomiju manjinskih udruga i ustanova u koordinaciji s Ministarstvom kulture.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Ured redovito podupire Aktivnost sredstvima u državnom proračunu, osiguranima kako slijedi: 17.805.000 kn u 2017. godini i 21.805.000 kn u 2018. godini, uz dodatnih 2.195.000 kn za tu godinu osiguranih rebalansom.

Aktivnost 2.3.7.

Vlada Republike Hrvatske pokrenut će mjere iz svoje nadležnosti za upis različitih vidova tradicijske nematerijalne kulture (dijalekata jezika, običaja, plesova, pjesama i drugo) nacionalnih manjina u Registar nematerijalne kulturne baštine Republike Hrvatske.

Nositelj: Ministarstvo kulture

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

Aktivnost se kontinuirano provodi.

2.4. Pristup sredstvima javnog priopćavanja i obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja na jeziku nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.4.1.

Vlada Republike Hrvatske poduzimat će mjere za primjeren pristup sredstvima javnog priopćavanja te će osigurati institucionalne i materijalne uvjete za rad medijskih ustanova nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Agencija za elektroničke medije, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

- **AD**

Ministarstvo kulture

Iz Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija je za 2017.-18. godinu lokalnim radio-stanicama dodijeljeno 855.193 kn, što održava visok standard radio-programa (podaci nisu specificirani prema manjinskom kriteriju).

Agencija za elektroničke medije

Sukladno Zakonu o elektroničkim medijima („NN“, broj 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13), jedna od kategorija Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija za koju pružatelji medijskih usluga mogu prijavljivati programe je **kategorija Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj**. Sredstva se osiguraju sukladno tom Zakonu i Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji (3% mjesečno prikupljenih sredstava na ime pristojbe koje uplaćuje HRT).

Agencija je za tu kategoriju, u 2017. godini raspisala dva javna natječaja za raspodjelu sredstava Fonda za 2017. i 2018. godinu te je nakladnicima televizije, radija i neprofitnim pružateljima elektroničkih publikacija dodijelila 1.852.972 kn za 2017. godinu (855.193 kn za 34 radio emisije, 90.606 kn za sadržaje elektroničkih publikacija, 907.172 kn za šest tv emisija). U 2018.

godini dodijeljeno je 1.888.862 kn (891.083 kn za 36 radio emisija, 90.606 kn za sadržaje elektroničkih publikacija, 907.172 kn za ukupno šest tv emisija). Za dvogodišnje razdoblje, 2019./20. godina, Agencija je raspisala natječaje u prosincu 2018. te siječnju 2019. godine.

Agencija u sklopu redovitih aktivnosti, svake godine organizira **edukacije za nakladnike**, te je Ciklus edukacija „Nacionalne manjine u Hrvatskoj“, u organizaciji stručnog tima Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću održan u Zagrebu, Splitu, Lovranu i Osijeku (pet dvodnevni radionica; 126 novinara i urednika iz 80 medija). Izrađen je priručnik, s temom Medijske politike i nacionalne manjine u Hrvatskoj⁶, koji sadrži: analize dobrih i loših radijskih i tv praksi s preporukama, praktične savjete za rad s nacionalnim manjinama, sinopsise radijskih i tv emisija⁷ (radijski i tv novinari i urednici, uz vodstvo stručnjaka, pisali su idealni sinopsis radijske, odnosno tv emisije o nacionalnim manjinama – vodeći se stvarnim događanjima u vrijeme održavanja radionica), te mapu i adresar relevantnih institucija i osoba. Višekratno je isticana potreba mijenjanja novinarsko-uredničkog pristupa (proaktivniji pristup i vlastiti angažman, te više terenskog, reportažnog rada i istraživačkog pristupa kao i povratnog praćenja raznih tema).

Savjet za nacionalne manjine

Ugovorom između HRT i VRH (siječanj 2018.- prosinac 2022.), utvrđeno da će se u regionalnim radijskim programima emitirati emisije na talijanskom, mađarskom i slovačkom jeziku. Glede tv emisija na mađarskom jeziku na državnoj razini nema promjena, odnosno traje „privremeni“ status iz 1991. godine kada su ukinute emisije na jezicima nacionalnih manjina u regionalnih studijima HRT-a. Stanje je nepromijenjeno i kod drugih nacionalnih manjina koje su to pravo do tada ostvarivale. Mađarska nacionalna manjina je problem djelomično riješila najmom medijskog prostora pri Televiziji Slavonije i Baranje (STV) čije funkcioniranje sufinancira i Savjet, temeljem Zakona o potvrđivanju sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj. Od 2002. godine, na STV-u se subotom u 18.30 sati emitira polusatna emisija na mađarskom jeziku s hrvatskim titlom, koju izrađuju/uređuju stručni suradnici uredništva Demokratske zajednice Mađara Hrvatske u Osijeku. STV je dostupan diljem RH preko kablinskih operatera.

Iz Izvješća HRT o proizvedenim, suproizvedenim i objavljenim programima namijenjenim informiranju pripadnika nacionalnih manjina u 2017. godini, vidljivo je kako je objavljeno 60 sati i 24 minute sadržaja namijenjenog njima (0,69% ukupnog programa) što Savjet drži nedovoljnim sukladno obvezi utvrđenoj u čl.18. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina te čl. 9. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji odnosno Ugovoru između HRT i Vlade Republike Hrvatske.

Također, već niz godina Radio Osijek svake nedjelje u 19.30 sati emitira emisiju na jeziku slovačke nacionalne manjine. Središnja informativna emisija Radio-Rijeke na talijanskom jeziku u trajanju od 15 minuta koju uređuje talijanska redakcija obrađuje najvažnije događaje u Gradu Rijeci, županiji, Hrvatskoj i svijetu te se emitira svakoga dana, osim nedjeljom, u 16.00 sati.

⁶ Priručnik nalazi se na internetskoj stranici Agencije za elektroničke medije na poveznici <http://www.e-mediji.hr/hr/novosti/organizacija-radionica-odabir-teme/>

⁷ Cilj je da ti sinopsisi služe kao inspiracija novinarima i urednicima za stvaranje kvalitetnijih emisija o nacionalnim manjinama te da ujedno posluži i kao izvor ideja, tema i pristupa izvještavanju.

Ocjena Savjeta. Savjet je nezadovoljan što je i u 2018. godini u informativnom programu bilo kontinuiranih napada na predstavnike manjina od pojedinih konzervativnih udruga i inicijativa, a sve bez poziva na očitovanje njegovih predstavnika što članovi Savjeta drže neprofesionalnim jer su pretplatnici javnog servisa lišeni nepristrane, vjerodostojne i sveobuhvatne informacije nužne za stvaranje jasnih i argumentiranih stajališta. Javna televizija treba imati najveći utjecaj na oblikovanje javnog mijenja. Pozitivnim drže izravan tv prienos obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u II. svjetskom ratu, 2. kolovoza 2018., u Uštici. **Radijski program uglavnom ispunjava programske obveze** koje HRT ima na temelju zakona i ugovora s Vladom, dok je **tv program daleko od realizacije programa** na jezicima nacionalnih manjina, kao i od adekvatne zastupljenosti nacionalnih manjina. Zaključno, u provedbi ove aktivnosti još uvijek nije ostvaren napredak u željenom pravcu.

Aktivnost 2.4.2.

Vlada Republike Hrvatske će se, u skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima, Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji te Ugovorom između Hrvatske radiotelevizije i Vlade Republike Hrvatske, zauzimati za osnivanje redakcija za nacionalne manjine s ciljem učinkovitije proizvodnje, subproizvodnje i objavljivanja programa namijenjenih informiranju pripadnika nacionalnih manjina, na jezicima nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo kulture

Rok provedbe: kontinuirano

- **ANP**

Ministarstvo kulture

Hrvatska radiotelevizija je pravna osoba koja ima status javne ustanove te je u obavljanju djelatnosti **neovisna o bilo kakvom političkom utjecaju** i pritiscima promicatelja komercijalnih interesa, a u ostvarivanju programa dužna je promicati nacionalne interese, pridonositi poštivanju i promicanju temeljnih ljudskih prava i sloboda, domoljublju, toleranciji, razumijevanju i poštivanju različitosti, demokratskih vrednota i institucija, civilnog društva, te unapređenju kulture javnoga dijaloga.

2.5. Pravo na samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa.

Aktivnost 2.5.1.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će neophodna sredstva Savjetu za nacionalne manjine kako bi se omogućila stabilnost rada udruga nacionalnih manjina i pružila mogućnost za unapređenje njihovog rada.

Nositelj: Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Savjet za nacionalne manjine

Sukladno Operativnim programima, osigurana su **dostatna sredstva** kako bi se udrugama i ustanovama nacionalnih manjina omogućilo da izraze, sačuvaju i razvijaju identitet u području informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija.

Savjet je u 2017. objavio javni poziv udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog

amaterizma i manifestacija, programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, koji će se sufinancirati iz Državnog proračuna za 2018. godinu. Prijavljeno je 1 080 programa kulturne autonomije od strane 106 udruga i ustanova nacionalnih manjina, odnosno njihovih 226 podružnica (informiranje - 66 programa; izdavaštvo - 66 programa; kulturni amaterizam - 453 programa; i kulturne manifestacije - 495 programa).

Na sredstva za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina za koja je u Državnom proračunu za 2018. godinu izdvojeno 32.400.000 kn, aplicirale su udruge i ustanove 19 nacionalnih manjina te zatražile 47.890.072 kn. Prijavila se 21 nova udruga od kojih osam ispunjava formalne uvjete za sufinanciranje propisane Kriterijima financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologijom praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa („NN“, broj 105/16).

Na poziv za sufinanciranje programa kulturne autonomije za 2019. godinu prijavljeno je 1036 programa od strane 85 udruga i ustanova nacionalnih manjina s 126 podružnica kako slijedi: (informiranje - 57 programa; izdavaštvo - 68 programa; kulturni amaterizam - 434 programa; kulturne manifestacije - 477 programa). Udruge i ustanove 19 nacionalnih manjina predložile su za programe dodjelu sredstava u iznosu od 50.656.003 kn (povećanje od 5,77% u odnosu na 2018.). Prijavljeno je 15 novih udruga dok dvije ne ispunjavaju formalne uvjete za sufinanciranje. Planirano je putem Savjeta za nacionalne manjine osigurati ukupno 35.105.157 kn te dodatnih 900.000 kn za romsku nacionalnu manjinu te se donošenje Odluke Savjeta o rasporedu sredstava za 2019. godinu planira u travnju 2019. godine.

Aktivnost 2.5.2.

Vlada Republike Hrvatske će zajedno s predstavnicima nacionalnih manjina razmotriti mogućnost uređenja posebnosti organiziranja, statusa i djelovanja udruga nacionalnih manjina posebnim zakonom.

Nositelji: Ministarstvo uprave u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Uredom za udruge i Savjetom za nacionalne manjine

Rok provedbe: III. kvartal 2018.

- **AM**

Ministarstvo uprave

U Ministarstvu je 14. veljače 2018. održan sastanak s predstavnicima Ministarstva pravosuđa, Ministarstva financija, Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Savjeta za nacionalne manjine glede rješavanja otvorenih pitanja nacionalnih manjina. Istaknuto je kako bi se pojedine posebnosti mogle riješiti **bez donošenja posebnog zakona**, npr. u odnosu na financiranje navedenih udruga propisivanjem dodatnih kriterija za dodjelu sredstava.

Aktivnost 2.5.3.

Vlada Republike Hrvatske napraviti će evaluaciju primjene Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro na temelju godišnjih izvješća za 2015., 2016. i 2017. godinu o financiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora koje, sukladno Uredbi, priprema Ured za udruge te na osnovu izrađene evaluacije predložiti moguće izmjene i dopune Uredbe.

Nositelji: Ured za udruge u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjetom za nacionalne manjine

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AM**

Ured za udruge

Provedba aktivnosti nije započela jer je **početak provedbe planiran u drugoj polovici 2019.**, uzimajući u obzir dinamiku izrade Izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora u 2017. odnosno 2018. godini. Stoga će Ured objaviti javni poziv za vanjsko vrednovanje Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, te odmah po izradi Izvješća o financiranju projekata i programa organizacija civilnoga društva iz javnih izvora u 2017. godini, odabrati vanjskog evaluatora.

2.6. Zastupljenost u predstavničkim tijelima na državnoj i lokalnoj razini te u upravnim i pravosudnim tijelima.

Aktivnost 2.6.1.

Sukladno Ustavom zajamčenim pravima pripadnika nacionalnih manjina, zastupljenost nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru osiguravat će se provođenjem članaka 16. i 17. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Nositelj: Ministarstvo uprave

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo uprave

Sukladno Ustavu Republike Hrvatske te Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („NN“, broj 116/99, 109/00, 53/03, 167/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11, 19/11 i 104/15) jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina kao i ostvarenje prava na zastupljenost u Hrvatskom saboru na način da imaju pravo birati osam zastupnika na izborima za zastupnike u Hrvatskom saboru. **Pokazatelji aktivnosti biti će vidljivi i na idućim izborima.** Na prijevremenim izborima za zastupnike u Hrvatski sabor održanim u 2016 godini, ostvarena je potrebna zastupljenost zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, koji su birani u posebnoj, 12. izbornoj jedinici.

Aktivnost 2.6.2.

Vlada Republike Hrvatske uspostaviti će mehanizam praćenja ostvarivanja prava prednosti i zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnim i javnim službama te na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, s ciljem dosljedne provedbe članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo uprave

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AM**

Ministarstvo uprave

U tijeku je izrada metodologije praćenja ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u državnoj službi i u tijelima JLP(R)S u cilju dobivanja detaljnijih podataka, te će se uputiti raspis s uputama na koji način treba evidentirati i pratiti prijam u službu s pravom prednosti. Ministarstvo će tijekom 2019. tijelima obuhvaćenim

odredbama čl. 22 UZPNM uputiti raspis s uputama na koji način treba evidentirati i pratiti prijam u službu s pravom prednosti i o tome izvještavati Ministarstvo.

2.7. Sudjelovanje pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.7.1.

Vlada Republike Hrvatske će u skladu s člankom 136. Zakona o lokalnim izborima, pokrenuti postupak izrade posebnog zakona kojim će se regulirati postupak izbora članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina koji se biraju u jedinicama lokalne samouprave, sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Nositelj: Ministarstvo uprave

Rok provedbe: IV. kvartal 2018.

- **AF**

Ministarstvo uprave

Hrvatski sabor donio je 1. ožujka 2019. **Zakon o izboru vijeća i predstavnika nacionalnih manjina** kojim se na cjelovit način uređuju izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina.

Aktivnost 2.7.2.

Vlada Republike Hrvatske će kroz aktivnosti Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali jačati kapacitete vijeća i predstavnika nacionalnih manjina s ciljem unaprjeđenja njihovog rada na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a u okviru sredstava Europskog socijalnog fonda.

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom uprave, Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava i Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Rok provedbe: 2018. - 2020.

- **AP**

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Ured je izradio Sažetak operacija za I fazu provedbe ESF projekta „Ispunjavanje preduvjeta za učinkovite manjinske politike“ te se od 2018.-21. godine planira provedba 12 jednodnevnih treninga usmjerenih prema vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina u cijelosti i isključivo prema istima na gradskoj/općinskoj razini, na sljedećim područjima: (i) zaštita prava nacionalnih manjina na međunarodnoj razini (antidiskriminacijski okvir), europski kontekst zaštite, hrvatski zakonodavni okvir te uloga vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u lokalnom razvoju; (ii) uloga vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u praćenju provedbe Ustavnog zakona i poduka u radu na upitničkim formama on-line platforme temeljem koje će se prikupljati podaci za praćenje provedbe Ustavnog zakona iz perspektive vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Ministarstvo uprave

Kontinuirano surađuje s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjetom za nacionalne manjine, na jačanju kapaciteta i vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u JLP(R)S.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Ministarstvo s druga dva nositelja, **radi na pripremi poziva** za izravnu dodjelu sredstava „Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih na nacionalne manjine –

faza I“, čija će se provedba sufinancirati sredstvima ESF u okviru Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“, za koji je Sažetak operacije odobren 18. veljače 2018. te je u okviru očitovanja s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina potrebno ažurirati naziv poziva i status Sažetka operacije.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Ministarstvo je zaduženo za Prioritetnu os 2. Socijalno uključivanje iz „Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali“. Dana 23. siječnja 2018. objavilo je **natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava** (85% ESF, 15% nacionalna sredstva) „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – faza 1 (rok do 15. lipnja 2018.). Uz druge prijavitelje prihvatljivi su i vijeće nacionalnih manjina, koordinacija i drugi oblik udruživanja nacionalnih manjina koja se osnivaju sukladno međunarodnim ugovorima (čl. 3. Zakona o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina („NN“, broj 80/11, 34/12). Ministarstvo provodi informativne radionice radi informiranja potencijalnih prijavitelja o ciljevima, aktivnostima, kriterijima Poziva te postupcima za prijavu i dodjelu sredstava. Planirana sredstva za aktivnosti iz Poziva iznose 110.150.000 kn. Trenutno se procjenjuju brojni pristigli prijedlozi, te će odluka o financiranju odabranih projekata s popisom odabranih projekata biti objavljena na mrežnim stranicama Ministarstva. Razdoblje provedbe pojedinog projekta je 18 do 24 mjeseca.

2.8. Unaprjeđenje razvojnih programa na područjima gdje povijesno žive i pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena i značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti.

Aktivnost 2.8.1.

Vlada Republike Hrvatske predložit će izmjene i dopune postojećih zakonskih rješenja s ciljem unaprjeđenja razvojnih programa na područjima povratka prognanika i izbjeglica te na područjima gdje povijesno žive i pripadnici nacionalnih manjina, a koja su demografski, ekonomski ili socijalno oslabljena i značajno ispod prosjeka nacionalne razvijenosti, kako bi se osigurala veća financijska podrška i posebni razvojni instrumenti kojima će se osigurati minimalni standard komunalne i socijalne infrastrukture kao i financijski instrumenti (primjerice zaklada, fond ili slično) poduzetnicima i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koji ne mogu participirati u postojećim kreditnim linijama.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo turizma i Hrvatska banka za obnovu i razvitak

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

• AF

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo provodi nacionalne mjere za ravnomjerni regionalni razvoj svih krajeva, u skladu s načelima razvojne politike, održivog razvoja i socijalne uključenosti, kao dijela razvojnih prioriteta Strategije regionalnog razvoja RH do kraja 2020. godine i županijskih razvojnih strategija. U tom cilju provode se: Program održivog razvoja lokalne zajednice (PORLZ), Program podrške regionalnom razvoju, regionalni razvojni projekti, Program pripreme lokalnih razvojnih projekata prihvatljivih za financiranje iz ESI fondova te Program podrške brdsko-planinskim područjima u sanaciji infrastrukturnih projekata i aktivnosti iz Fonda za razvoj brdsko-planinskih područja.

Na godišnjoj osnovi, temeljem objavljenog poziva za iskaz interesa, sufinanciraju se infrastrukturni projekti kojima su nositelji JLP(R)S za koje se ocjenjuje da će pridonijeti znatnijem razvoju pojedinih područja i stvoriti preduvjete za održivi gospodarski i društveni razvoj te poboljšati standard i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Infrastrukturni projekti se odnose na izgradnju, obnovu i rekonstrukciju objekata socijalne, komunalne i gospodarske infrastrukture na lokalnoj razini. Korisnici su JLP(R)S i njihove ciljane, prvenstveno ranjive skupine (djeca i mladi, starije osobe, osobe sa invaliditetom, žene, nacionalne manjine i dr.), odnosno stanovnici lokalne zajednice koji imaju izravnu korist od provedbe projekata što uključuje i pripadnike nacionalnih manjina na slabije razvijenim područjima.

Kao pomoć JLP(R)S s indeksom razvijenosti ispod nacionalnog prosjeka, Ministarstvo je u 2017. osiguralo 248 milijuna kn za 682 manja infrastrukturna projekta, a u 2018. godini 146,8 milijuna kn za 621 manja infrastrukturna projekta

U cilju upravljanja razvojem potpomognutih područja i brdsko-planinskih područja kao i smanjenja negativnog demografskog trenda, poticanja održivog razvoja te stvaranja uvjeta koji omogućiti jačanje konkurentnosti i ostvarenje razvojnih potencijala, u prosincu 2018. godine **doneseni su: Zakon o potpomognutim područjima i Zakon o brdsko-planinskim područjima.** Njihov cilj je jačanje konkurentnosti i vlastitih razvojnih potencijala kao i doprinosa gospodarskom i inom razvoju u skladu s njihovim posebnostima te načelima održivog razvoja. Mjere i programi koji proizlaze iz ovih Zakona imat će izravni učinak na poboljšanje kvalitete života u 304 JLP(R)S sa statusom potpomognutog područja s više od 1,1 mil stanovnika te 85 jedinica JLP(R)S sa statusom brdsko-planinskog područja s 350 000 stanovnika.

Temeljem Odluke Vlade o provedbi Programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, Ministarstvo je u 2018. godini financiralo projekte lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima JLP(R)S koje ulaze u prve četiri skupine prema vrijednosti indeksa razvijenosti i s udjelom više od 5% u stanovništvu pripadnika nacionalnih manjina.

Ministarstvo provodi Program za financiranje poboljšanja socijalne, komunalne i gospodarske infrastrukture s ciljem poticanja unaprjeđenja razvojnih programa (za područje ove aktivnosti). Sredinom kolovoza 2018. godine objavljen je javni poziv za sufinanciranje projekata u 2018. godini u iznosu od 15 mil kuna, s rokom do 7. rujna 2018.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta

U 2018. godini proveden je Program „**Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrta na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina**“ temeljem kojeg su se dodjeljivala bespovratna sredstva gospodarskim subjektima registriranim na područjima JLP(R)S koje ulaze u prve četiri skupine prema vrijednosti indeksa razvijenosti i s udjelom više od 5% u stanovništvu pripadnika nacionalnih manjina prema Popisu stanovništva iz 2011. godine. Sredstva su se odobravala za unaprjeđenje proizvodnje, razvoj novih proizvoda/usluga, prilagodbu, uređenje i poboljšanje poslovnog i proizvodnog prostora, marketinške aktivnosti, izlazak na nova tržišta te edukaciju vlasnika i zaposlenika. Za provedbu Programa osigurano je 13,5 milijuna kn, a iznos potpore po korisniku iznosi 50.000 - 200.000 kn. Dodijeljeno je 95 potpora (13.267.948 kn).

Ministarstvo poljoprivrede

Temeljem Odluke VRH o provedbi Programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, Ministarstvo je 14. kolovoza 2018. objavilo Natječaj za financiranje projekata u 2018. godini, prema **Programu za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja** na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina s alokacijom od 7,5 milijuna kuna, no zbog velikog odaziva obiteljskih gospodarstava, alokacija je povećana na 13,5 milijuna kuna. Sredstva su namijenjena malim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima na područjima JLP(R)S s udjelom većim od 5% pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovnika. U prosincu 2018. godine, 182 obiteljska poljoprivredna gospodarstva su dobila bespovratna sredstva (ukupno 13.202.558 kn).

Ministarstvo je u rujnu 2018. godine počelo provoditi financijske instrumente iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine sa svrhom poticanja razvoja poljoprivrednog, prerađivačkog i šumarskog sektora omogućavanjem povoljnijih uvjeta financiranja kao što su: niže kamatne stope, niže naknade, duži rokovi otplate i veća mogućnost počeka uz manje instrumenata osiguranja. Podnošenje zahtjeva za financijski instrument „Mikro i mali zajmovi za ruralni razvoj“, koje izravno provodi HAMAG-BICRO, započelo je 1. rujna 2018. Nakon provedenog postupka iskaza interesa financijskih institucija, u siječnju 2019. godine sklopljeni su sporazumi između financijskih institucija i HAMAG-BICRO te je s provedbom započeo i financijski instrument „Pojedinačna jamstva za ruralni razvoj“.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

Razvoj vodno-komunalne infrastrukture je u nadležnosti JLP(R)S te je Ministarstvo osiguralo sredstva za razvoj vodno-komunalne infrastrukture prema obvezama iz Ugovora o pristupanju RH Europskoj uniji, za aglomeracije veće od 2000 ES (ekvivalent stanovnika). Za manja naselja predviđeno je financiranje iz EU fondova za ruralni razvoj (nadležno Ministarstvo poljoprivrede).

Hrvatska banka za obnovu i razvitak - HBOR

Provodi kreditne programe u cilju ravnomjernijeg razvoja Hrvatske te omogućava financiranje kreditno prihvatljivih projekata svih poduzetnika, uključujući i pripadnika nacionalnih manjina. Tržišno konkurentnim korisnicima kredita koji investiraju na područje posebne državne skrbi umanjuje se kamatna stopa za jedan postotni bod te se traži manja pokrivenost plasmana instrumentima osiguranja. HBOR pri odobravanju kredita ne uzima u obzir etničku pripadnost poduzetnika niti je isto dopušteno prema pozitivnim propisima o zaštiti podataka.

U 2017. godini za projekte na područjima posebne državne skrbi odobreno je 220 kredita, u iznosu od 255.743.525 kn (vidi: Prikaz 17.); u 2018. godini odobreno je 264 kredita u iznosu od 465.956.111 kn (vidi: Prikaz 18.).

Aktivnost 2.8.2.

Vlada Republike Hrvatske poduzet će mjere iz svoje nadležnosti za ubrzanje procesa elektrifikacije područja koja su bila obuhvaćena ratnim stradanjima i razaranjima tijekom Domovinskog rata, kako bi omogućila da se svi krajevi Hrvatske ravnomjerno razvijaju te da svi državljani Republike Hrvatske imaju jednake uvjete u pogledu elektroenergetske infrastrukture, a osobito nisko naponske mreže na područjima povratka prognanika i izbjeglica.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta

Rok provedbe: II. kvartal 2018.

- AP

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

Kod planiranja i izrade godišnjeg plana investicija, u dijelu sanacije i obnove⁸, postupa se na sljedeći način: kod provjere statusa kupaca kojima Hrvatska nije obnovila kuću (već sami), a bili su priključeni na niskonaponsku mrežu prije rata, pravilo je da se na zahtjeve primljene do 1. travnja 2009., priznaje status korisnika mreže (nakon toga, ne). Korisnicima s Liste za obnovu SDUOZ-a, koja se dostavlja u HEP-Operator distribucijskog sustava (ODS), isti obnavlja stambene objekte tijekom godine te priznaje status korisnika mreže, dok HEP ODS sukladno godišnjim planovima investicija osigurava troškove priključenja.

Obzirom na novu zakonsku regulativu, HEP-ODS je temeljem Zakona o tržištu električne energije („NN“, broj 22/13 i 102/15) obavezan donositi svake godine desetogodišnji i godišnji investicijski plan uz prethodnu suglasnost Hrvatske energetske regulatorne agencije u kojem nije predviđena ova vrsta ulaganja u priključke. Agencija je dala suglasnost na aktualni 10-godišnji plan razvoja i izgradnje distribucijske mreže 2016.- 25. godine kojim je sanacija i obnova završila i nisu više predviđena nova ulaganja u SIO - sanacije i obnova elektro distribucijskih područja.

Prema **stanju (ožujak 2019.)** u realizaciji je 80 priključaka na području Karlovačke, Sisačko-moslavačke, Ličko-senjske, Zadarske i Šibensko-kninske županije, u iznosu od 5,2 mil kn, osiguranih iz plana investicija HEP-a u 2017. (1,5 mil kn) i 2018. (3,7 mil kn). Do kraja 2018. godine je realizirano 74 priključka. Osigurana su sredstva i za projektiranje investicijske dokumentacije u naseljima Otišić (Splitsko-dalmatinska županija), Parčić (Šibensko-kninska županija), Jošavica (Sisačko-moslavačka županija), Cikote i Rogulje (Požeško-slavonska županija). Projektna dokumentacija je u izradi. Posjećena su sva naselja (u kontekstu SIO) na području Požeško-slavonske županije (područje grada Pakraca, naselja Jakovci, Rogulje, Cikote i Bjelajci), Karlovačke županije (naselja Gornji Poloj), Ličko-senjske i Zadarske županije (naselja Raduč, Štikada, Cerovac Bruvanjski, Bušević, Malo Seoce, Mišljenovac, Ajderovac, Gornji Karin – Lončari, Gornji Karin – Mlinari), Šibensko-kninske županije (naselje Parčići, općina Kistanje) i Splitsko-dalmatinske županije (naselje Otišić). U realizaciji su priključci za naselja Gornji Poloj, Raduč, Štikada, Cerovac Bruvanjski, Malo Seoce, Otišić (cca 2 mil kn), dok je elektrifikacija u naseljima Baljci, Gornji Karin Lončari i Gornji Karin Mlinari završena. Obilaskom naselja utvrđeno je 86 priključaka na terenu te su u suradnji sa stručnim ekipama distribucijskih područja analizirani troškovi priključenja i optimalna tehnička rješenja. Procjenjuje se da će troškovi za naselja koja zasada nisu u planu priključenja biti cca 20 mil kn.

Uprava HEP-a je 28. veljače 2019. donijela odluku o sklapanju Ugovora za financiranje sanacije i obnove elektroenergetskih objekata u iznosu od 20 mil kn. To se odnosi na Sisačko-moslavačku, Ličko-senjsku, Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Požeško-slavonsku županiju (naselja: Gornja Bačuga, Jošavica, Podgorje, Mišljenovac, Bušević, Gornja Ploča, Karin Gornji, Vrace, Ajderovac, Bruvno, Glogovo, Parčići, Koljane, Cikote i Rogulje).

Zaključno: Naselja u kojima je utvrđen boravak korisnika su u planu te je u postupku sanacija objekata elektrodistribucijske infrastrukture.

⁸ Iznose se podaci sukladno informacijama Hrvatske elektroprivrede.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta

Vidi: Aktivnost 2.8.1.

Aktivnost 2.8.3.

Vlada Republike Hrvatske će, u skladu sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2020., uspostaviti mjere za razvoj potpomognutih područja i stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na regionalnoj i lokalnoj razini te mjere za financiranje socijalnog poduzetništva samozapošljavanjem.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AP**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Vidi: Aktivnost 2.8.1.

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta

U 2018. godini Ministarstvo je provelo program „**Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrta na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina**“, te dodijelilo 13,5 milijuna kn bespovratnih sredstva gospodarskim subjektima registriranim u JLP(R)S iz prve četiri skupine (iskaz potreba poduzetnika bio je tri puta veći od iznosa sredstava za Program).

Dodatno: Vidi Aktivnost 2.8.1.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Ministarstvo je u kolovozu 2018. godine objavilo otvoreni trajni poziv „Razvoj i provedba programa za socijalnu koheziju i povećanje zaposlenosti u gradovima: Kninu, Belom Manastiru i općini Darda, Benkovcu, Petrinji i Vukovaru“, sufinanciran sredstvima ESF u okviru Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014 - 2020.“ u iznosu od 76.362.095 kn.

Aktivnost 2.8.4.

Vlada Republike Hrvatske financijski će podupirati dovršetak već započetih i planiranih infrastrukturnih projekata u područjima, odnosno jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo turizma

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AP**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Vidi: Aktivnost 2.8.1.

Ministarstvo poljoprivrede

Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja do sada su u okviru **mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima**“ na području JLP(R)S s udjelom većim od 5% pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovnika, dodijeljene potpore za sljedeće projekte:

- tip operacije 7.1.1 „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“: odobrena 121 prijava za potporu s ciljem sastavljanja i ažuriranja planova za razvoj JLP(R)S u vrijednosti od 11.802.391 kn, a isplaćeno je 5.177.237 kn;

- tip operacije 7.2.1 „Ulaganje u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda“: ugovoreno 26 projekta za ulaganje u izgradnju javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u vrijednosti od 100.524.457 kn,
- tip operacije 7.2.2 „Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta“: ugovorena 62 projekta za ulaganje u rekonstrukciju nerazvrstanih cesta u vrijednosti od 191.789.412 kn,
- tip operacije 7.4.1 „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“: ugovoreno 66 projekata za izgradnju, rekonstrukciju i opremanje građevina društvene namjene, vrtića, tržnica itd., u vrijednosti 327.884.860 kn.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Temeljem Programa rada i Financijskog plana, Fond kontinuirano financijski podupire infrastrukturne projekte (sanacija odlagališta otpada, energetske učinkovitost) u JLP(R)S u kojima žive i pripadnici nacionalnih manjina. Fond podupire dovršetak započetih i planiranih infrastrukturnih projekata sukladno dinamici realizacije prema ugovorima sklopljenim s JLP(R)S.

Ministarstvo turizma

Ministarstvo je tijekom 2017. godine kroz programe dodjele bespovratnih sredstava - „Program razvoja cikloturizma na kontinentu“, „Program razvoja javne turističke infrastrukture“, „Program promocije i jačanje kompetencija strukovnih zanimanja za turizam“ sufinanciralo i projekte na područjima na kojima žive nacionalne manjine (vidi: Prikazi 19., 20. i 21.).

Podaci za 2018. godinu (vidi: Prikaze 22., 23., 24. i 25.).

Aktivnost 2.8.5.

Vlada Republike Hrvatske kontinuirano će provoditi Program integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AP**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo nastavlja provoditi Program u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava na **pet pilot područja**: Vukovar, Beli Manastir s općinom Darda, Petrinja, Benkovac i Knin. U izvještajnom razdoblju objavilo je pet poziva za razvoj poduzetništva sa svrhom podrške procesu jačanja gospodarske aktivnosti i poboljšanja konkurentnosti poduzetnika u iznosu 66.650.000 kn.

Temeljem 13 poziva u razdoblju kolovoz 2017.- veljača 2018. potpisano je 19 ugovora u iznosu od 58,3 mil kn bespovratnih sredstava. Do kolovoza 2018. godine: potpisano je 28 ugovora u iznosu od 109 mil kn bespovratnih sredstava te je isplaćeno 49 mil kn. S danom 24. veljače 2019. potpisano je 39 ugovora u iznosu od 234,4 mil kn bespovratnih sredstava, isplaćeno je 82,5 mil kn, te se nastavljaju postupci dodjele za ostale projektne prijave.

2.9. Promicanje mira i tolerancije te afirmacija vrednota Ustava Republike Hrvatske.

Aktivnost 2.9.1.

Vlada Republike Hrvatske osnovat će međuresorno radno tijelo na čelu s potpredsjednikom Vlade Republike Hrvatske za vanjsku i europsku politiku i ljudska prava, a u čijem će sastavu biti predstavnici Ministarstva kulture, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Središnjeg državnog ureda za šport, Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjeta za nacionalne manjine, Ureda pučkog pravobranitelja i predstavnici nacionalnih manjina koje će razraditi programe Vlade Republike Hrvatske za promicanje mira i tolerancije te afirmaciju ustavnih vrednota Republike Hrvatske te predložiti dugoročnu strategiju suzbijanja govora mržnje, nasilja, rasizma i diskriminacije u svim područjima društvenog života.

Nositelji: potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i predsjednik koordinacije za vanjsku i europsku politiku i ljudska prava, Ministarstvo kulture, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Središnji državni ured za šport, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine i Ured pučkog pravobranitelja

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **ANP**

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Drže kako se provedbom **Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije i pripadajućeg Akcijskog plana**, a koji sadrži konkretne aktivnosti usmjerene na suzbijanje govora mržnje, nasilja, rasizma i diskriminacije u svim područjima društvenog života⁹ kao i djelovanjem **Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje**, ova aktivnost provodi u praksi. Također, u okviru pregovaračkog procesa za pristupanje RH Europskoj uniji (poglavlje 23. Pravosuđe i temeljna prava) uspostavljena je evidencija rezultata o provedbi zakonodavstva u slučajevima diskriminacije i zločina iz mržnje i osnovana ova Radna skupina s ciljem koordinacije aktivnosti nadležnih tijela (prikupljanje podataka, analiza i praćenje provedbe anti-diskriminacijskog zakonodavstva). Ukazuje se i na to da je Vlada nakon donošenja Odluke o osnivanju Vijeća za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima u 2017. godini, na svojoj sjednici 28. veljače 2018. razmotrila dokument „**Temeljna polazišta i preporuke /O posebnom normativnom uređenju simbola, znakovlja i drugih obilježja totalitarnih režima i pokreta**“ kojim se daju smjernice za daljnji rad na ovom području.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Ured ističe mjere iz Akcijskog plana koje se odnose na suzbijanje govora mržnje, nasilja, rasizma i diskriminacije¹⁰.

⁹ Naime, Vlada je 1. prosinca 2017. usvojila Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije za razdoblje 2017.-2022. kao strateški dokument s prioritetima i ciljevima za izgradnju cjelovitog sustava zaštite od diskriminacije. Donesen je i Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2019.

¹⁰ Mjera 1.5. Organizirati stručne seminare o odredbama Kaznenog zakona vezano uz zločin iz mržnje i govor mržnje za suce, odvjetnike, državne odvjetnike, policiju i predstavnike organizacija civilnoga društva, posebno vezano uz zločin iz mržnje prema predstavnicima nacionalnih manjina i zbog spolne orijentacije. Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; Mjera 1.6. Organizacija okruglih stolova na temu diskriminacije, zločina iz mržnje i govora mržnje. Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; Mjera 1.7. Unaprijediti sustav prikupljanja podataka o zločinu iz mržnje i govoru mržnje. Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; Mjera 1.8. Praćenje provedbe primjene Kodeksa postupanja u slučaju ilegalnog govora mržnje na internetu (Code of conduct on countering illegal hate speech online). Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; Mjera 2.1. Kampanje usmjerene suzbijanju diskriminacije i zločina iz mržnje. Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; Mjera 4.3. Objavljivati godišnje podatke o slučajevima zločina iz mržnje. Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina; Mjera 4.4. Osigurati vođenje evidencije pružene

Vežano uz njihovu provedbu, istiĉe se kako je za suce, drŹavne odvjetnike, policiju, odvjetnike i predstavnike organizacija civilnoga društva organiziran ciklus struĉnih seminara o odredbama Kaznenog zakona vežano uz zloĉin iz mrŹnje i govor mrŹnje, a posebno glede zloĉina iz mrŹnje prema predstavnicima nacionalnih manjina. Ured je u suradnji s voditeljima seminara iz redova suda i drŹavnog odvjetništva izradio program seminara, te je prvi seminar odrŹan u suradnji s Pravosudnom akademijom u Zagrebu 7. studenog 2018.

Ciljevi su: upoznavanje sa zloĉinom iz mrŹnje i govorom mrŹnje, njegovom pojavnošću i zakonodavstvom; analiza otvorenih praktiĉnih pitanja glede ĉinjeniqnog i pravnog opisa, indikatora za prepoznavanje zloĉina iz mrŹnje; razlikovanje prekršaja i kaznenog djela; utvrđivanje motiva i procesnih prava Źrtava u kaznenom i prekršajnom postupku; senzibiliziranje pravosudnih i drugih struĉnjaka glede zloĉina iz mrŹnje te govora mrŹnje; razmatranje odnosa prema Źrtvama tih kaznenih djela i prekršaja poĉinjenih iz mrŹnje.

U kontekstu provedbe Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2022. godine te stvaranja pretpostavki za jaĉanje međuetniĉke tolerancije, Ured je tijekom 2018. godine provodio kampanju borbe protiv zloĉina iz mrŹnje i govora mrŹnje u okviru koje je tiskao naljepnice sa stihovima Enesa Kiševića „Ljudi su svuda ljudi“, napisanih u ilustraciji krošnje drveta, kao reakciju na isticanje naljepnica s crteŹom obješenog ĉovjeka i natpisom „Serbian family tree“ u veljaĉi 2017. godine. Kampanja je inicirana u okviru obiljeŹavanja Međunarodnog dana ljudskih prava u prosincu 2017.¹¹ te je u Izvješču puĉke pravobraniteljice za 2018. godinu prepoznata kao primjer pozitivnog narativa i protugovora neprihvatljivim simbolima mrŹnje.

Povodom obiljeŹavanja Međunarodnog dana ljudskih prava te 70. godišnjice Opće deklaracije o ljudskim pravima, Ured je 10. prosinca 2018. organizirao javni skup u Zagrebu „Govor mrŹnje u javnom prostoru“ kako bi se naglasila vaŹnost politiqke odgovornosti u kontekstu uklanjanja govora mrŹnje iz javnog prostora. Za skup su odabrani govornici iz redova duŹnosnika Hrvatskog sabora i Savjeta za nacionalne manjine te Pravnog fakulteta u Zagrebu. Imajući u vidu vaŹnost osuđivanja govora mrŹnje na najvišoj politiqkoj razini (sadržaj preporuke iz paragrafa br.46. Izvješća Europske komisije za borbu protiv rasizma i nesnošljivosti za RH iz 2018. godine, kao i preporuke br. 4. u okviru Opće politiqke preporuke ECRI-ja br. 15, Ured je na skupu predstavio kampanju koja sadrŹi preporuke za suzbijanje govora mrŹnje u politiqkom prostoru, s kljuĉnom porukom kojom se pozivaju politiqĉari na osudu svakog govora mrŹnje. Za potrebe kampanje,

podrške za Źrtve zloĉina iz mrŹnje. Nositelj: Ministarstvo pravosuđa; Mjera 1.1. Sustavno educirati novinare i urednike te sve ostale profesionalne skupine ukljuĉene u proizvodnju medijskih sadržaja o diskriminaciji te o naĉinima suzbijanja diskriminacije u medijskim sadržajima. Nositelj: Hrvatska radiotelevizija; Mjera 1.2. Poticati izradu samoregulirajućeg akta/uputa za prenošenje sportskih sadržaja u situacijama kada je prisutan govor mrŹnje. Nositelj: Agencija za elektroniĉke medije; Cilj 3. Suzbijanje diskriminirajućih postupanja i govora mrŹnje u sportu. Pokazatelj uĉinka: smanjen govor mrŹnje na sportskim natjecanjima; Mjera 3.1. Sastaviti preporuku za uvrštavanje tema o zabrani diskriminacije u program osposobljavanja i usavršavanja trenera, rukovodećih kadrova i drugih struĉnih osoba u sustavu sporta; Mjera 3.3. Provedba kampanja usmjerenih protiv govora mrŹnje u sportu. Nositelj: Središnji drŹavni ured za Źport.

¹¹ (<https://ljudskaprava.gov.hr/vijesti/obiljezen-medjunarodni-dan-ljudskih-prava-10-prosinac/772>)

preporuke su tiskane na kartice džepnog formata te putem potpredsjednika Hrvatskog sabora, kao jednom od govornika na skupu, predane tajništvu Hrvatskog sabora¹².

Prema Prijedlogu plana zakonodavnih aktivnosti Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva, u IV. tromjesečju 2019. godine planirano upućivanje u proceduru Vlade Zakona o sprječavanju neprimjerenog ponašanja na društvenim mrežama (savjetovanje bilo krajem 2018.).

Zaključno, sve navedeno, a posebice redovite aktivnosti koje proizlaze iz djelovanja prema navedenim dokumentima, mehanizmi su kojima se djeluje u kontekstu afirmacije mira i tolerancije te ustavnih vrednota kao i suzbijanja govora mržnje, nasilja, rasizma i diskriminacije u svim područjima društvenog života.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Izrada Operativnih programa prethodila je usvajanju Nacionalnog i Akcijskog plana koji sadrži brojne konkretne aktivnosti za suzbijanje govora mržnje, nasilja, rasizma i diskriminacije u svim područjima društvenog života, te **osnivanje predloženog mehanizma nije potrebno**.

Središnji državni ured za šport

Sudjelovao je u donošenju Nacionalnog i Akcijskog plana te provodi mjere kojih je nositelj. U okviru mjere 3.2. Razvoj i primjena interdisciplinarnog pristupa i provedbe mjere s djecom i mladima u cilju suzbijanja nasilja u i oko sporta, u 2017. godini u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje Ured je organizirao deset stručnih skupova za voditelje županijskih stručnih vijeća preventivnih programa i tjelesne i zdravstvene kulture. Također, u suradnji s Hrvatskim fair play odborom, izrađena je dvojezična brošura na hrvatskom i engleskom jeziku „Živjeti fair play“ koja je distribuirana na stručnim skupovima i dostavljena svim obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj.

U 2018. godini izrađene su dvojezične razglednice o fair playu u športu i dvojezične brošure „Bonton ponašanja u športu za djecu školskog uzrasta“ i „Bonton ponašanja u športu za djecu predškolskog uzrasta“. Također, u listopadu 2018. godine u okviru projekta Vijeća Europe i Europske komisije „ALL IN: Towards gender balance in Sport“, Ured je organizirao Konferenciju za voditelje županijskih stručnih vijeća školskih preventivnih programa i tjelesne i zdravstvene kulture koji su saznanja prosljedili kolegama radi primijene u nastavi. Glede mjere 3.3. Provedba kampanja usmjerenih protiv govora mržnje u športu, Ured je u 2018. godini, izradio vizualni identitet programa za kampanju prevencije u borbi protiv nasilja u športu.

Aktivnost 2.9.2.

Prema pitanju nestalih osoba kao i osoba stradalih na drugi način te pitanju civilnih žrtava Domovinskog rata, nastavit će se jednako postupanje, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Vlada Republike Hrvatske će nastaviti podržavati mjere i aktivnosti za ubrzanje postupka pronalaženja grobišta, ekshumaciju i identifikaciju pronađenih posmrtnih ostataka svih stradalih.

Nositelj: Ministarstvo hrvatskih branitelja

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

¹² <https://ljudskaprava.gov.hr/vijesti/odrzan-javni-skup-na-temu-govor-mrznje-u-javnom-prostoru-povodom-obilježavanja-medjunarodnog-dana-ljudskih-prava/848>

Ministarstvo hrvatskih branitelja

Pitanje nestalih osoba u Domovinskom ratu prioritetno je humanitarno pitanje čije je rješavanje od posebnog interesa za Hrvatsku i za čiji se **pronalazak poduzimaju sve aktivnosti neovisno o njihovom podrijetlu, narodnosti** ili drugoj pripadnosti. Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale osobe osnovano je kao savjetodavno i stručno međuresorno tijelo za pitanja zatočenih i nestalih osoba tijekom Domovinskog rata („NN“, broj 44/17). Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva hrvatskih branitelja („NN“, broj 108/17) propisuje zadaće Uprave za zatočene i nestale i Sektora za traženje osoba zatočenih i nestalih u Domovinskom ratu.

S ciljem **pronalaska posmrtnih ostataka** osoba nestalih tijekom Domovinskog rata, Ministarstvo je u izvještajnom razdoblju, prikupilo saznanja o 61 mogućim mjestima neregistriranih grobnica na teritoriju Hrvatske. Provedeno je cjelovito terensko istraživanje, uključujući probna iskapanja na 71 lokaciji kao mogućim mjestima masovnih, pojedinačnih ili zajedničkih grobnica, pri čemu su na 21 lokaciji ekshumirani posmrtni ostaci 35 osoba. Proveden je terenski izvid na daljnjih 100 mikro-lokacija te je u tijeku analitička i operativna obrada za provedbu probnih iskapanja. Nastavlja se daljnje unaprjeđenje metodologije terenskih istraživanja te je pokrenut postupak za nabavu dodatne opreme za pretragu terena, kao i postupak za uvođenje novih mehanizama u prikupljanju informacija o neregistriranim masovnim i pojedinačnim grobnicama.

Nadalje, organizirano je 14 **završnih identifikacija** posmrtnih ostataka hrvatskih državljana na koje su pozvane obitelji 68 preliminarno identificiranih osoba, uz odaziv od 95% pozvanih obitelji koje su potvrdile nalaze identifikacije u slučaju 65 osoba, od kojih su 6 osobe hrvatske narodnosti te 59 osoba pripadnici nacionalnih manjina.

Ministarstvo je osiguralo pogrebnu opremu te organiziralo prijevoz i **sahranu** za 58 osoba (od kojih su dvije identificirane u ranijem razdoblju), sukladno željama obitelji. Dodatno, nadležnim tijelima Bosne i Hercegovine, predani su posmrtni ostaci četiri preliminarno identificirane osobe čije je traženje pokrenuto pred nadležnim tijelima Bosne i Hercegovine i Srbije.

Ministarstvo provodi niz aktivnosti radi unaprjeđenja procesa traženja nestalih osoba te nastavlja **suradnju s međunarodnim organizacijama** - Međunarodni odbor Crvenoga križa (ICRC), Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP) i UNDP. Aktivno je sudjelovalo u multilateralnom projektu „Baza podataka aktivnih slučajeva osoba nestalih uslijed oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji“, sukladno Sporazumu zaključenim s ICMP (Sarajevo, 2017.) te je 6. studenoga 2018. pristupilo dvogodišnjoj inicijativi ICMP-a „Okvirni plan za rješavanje pitanja osoba nestalih iz sukoba na području bivše Jugoslavije“.

Nadalje, u Zagrebu je 21. veljače 2018., održan sastanak s generalnim direktorom ICRC Yves Daccordom, posvećen stanju i mogućem unaprjeđenju u rješavanju pitanja nestalih osoba, dok je u Sarajevu 15. veljače 2019. Ministarstvo sudjelovalo na sastanku s članovima Radne skupine UN-a za prisilne i nedobrovoljne nestanke u sklopu njihove 117. redovne sjednice.

Nastavlja se međudržavna suradnja s nadležnim tijelima u regiji. Temeljem Zaključka Vlade, u Zagrebu je 22. prosinca 2017. potpisan Protokol o suradnji između Povjerenstva VRH za zatočene i nestale i Komisije za nestale osobe Vlade Crne Gore. Na poziv Povjerenstva u Zagrebu su 23. veljače i 8. svibnja 2018. održani radni sastanci s Komisijom Vlade Republike

Srbije za nestale osobe, dok je uzvratni radni sastanak održan u Beogradu 2. srpnja 2018. S Institutom za nestale osobe BIH radni sastanak održan je u Sarajevu 15. veljače 2019.

Ministarstvo sudjeluje na konferencijama u organizaciji Regionalne koordinacije udruga obitelji nestalih osoba s područja bivše Jugoslavije: „Proces ekshumacija i identifikacija osoba nestalih na području RH“, Zagreb 28. kolovoza 2017.; „Proces ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka nestalih osoba na području bivše Jugoslavije“, Beograd 8. prosinca 2017.; „Gdje je“, Sarajevo 28. kolovoza 2018. Nastavlja se suradnja Ministarstva sa Savezom udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i civila (javne tribine 20. listopada 2017. u Vukovaru, 30. studenoga 2017. u Petrinji i 30. svibnja 2018. u Lipiku te sastanak 1. ožujka 2018. u Vukovaru.) Na poziv Ministarstva, 29. ožujka 2018. održan je sastanak s udrugom „Protiv zaborava“.

Na dan **24. veljače 2019., aktualno je traženje za 1.492 nestale osobe** te posmrtnim ostacima 412 poginulih osoba za koje nije poznato mjesto ukopa, što sveukupno čini 1.904 neriješena slučaja državljana/građana RH iz razdoblja Domovinskog rata. Naporima Ministarstva iz 150 masovnih i preko 1.300 pojedinačnih i zajedničkih grobnica, ekshumirani su posmrtni ostaci 5.162 osobe, dok je 4.251 identificirano. Radi povećanja učinkovitosti identifikacije neidentificiranih posmrtnih ostataka, Ministarstvo je osiguralo obradu najsuvremenijim reagensima, prikupljanje dodatnih referentnih uzoraka od članova obitelji kao i provedbu zajedničkih projekata identifikacija u suradnji s ICMP, a krajem 2017. godine provedena je revizija stanja s prijedlogom aktivnosti čija je provedba u tijeku.

Temeljem Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata u izvještajnom razdoblju pravo na **osobnu invalidninu** koristilo je 1.989 osoba mjesečno, a obiteljsku invalidninu 160 osoba. U izvještajnom razdoblju podneseno je 12 novih zahtjeva za priznavanje prava civilnih žrtava Domovinskog rata (riješeno 11 zahtjeva - dva pozitivno i devet negativno uz jedan neriješen).

Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu čiji se tekst pripremao tijekom izvještajnog razdoblja je u međuvremenu usvojen.

Također, Radna skupina za izradu **Nacrta prijedloga Zakona o civilnim stradalnicima rata i stradalnicima Drugog svjetskog rata**, pripremila je njegov prijedlog (usvajanje se očekuje u 2019). Zakonom će se stradalnicima, uključujući i članove obitelji, omogućiti ostvarivanje prava kao moralne i materijalne satisfakcije za ratna stradanja, što prema važećem Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, nije moguće.

Ministarstvo provodi i **Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu** („NN“, broj 64/15). U izvještajnom razdoblju zaprimilo je 37 zahtjeva civilnih žrtava za priznavanje prava. Riješen je 31 zahtjev (26 pozitivno i pet negativno) dok se za šest neriješenih zahtjeva provode odgovarajuće procedure.

3. OPERATIVNI PROGRAM ZA SRPSKU NACIONALNU MANJINU

3.1. Određivanje nositelja aktivnosti, dinamike, proračunskih projekcija i mogućih zakonskih instrumenata za realizaciju Programa povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba.

Aktivnost 3.1.1.

Vlada Republike Hrvatske provest će sveobuhvatnu analizu normativnih akata iz područja stambenog zbrinjavanja i obnove, na i izvan područja od posebne državne skrbi, te će na temelju dobivenih rezultata, a u svrhu pojednostavljenja postupaka, izraditi prijedlog novih propisa kojima će se urediti pitanja stambenog zbrinjavanja, programa stambenog zbrinjavanja, nositelja provedbe mjera iz programa, provedbenih aktivnosti, izvora i visine sredstava, te metodologije praćenja provedbe i vrednovanja pojedinih mjera.

Nositelj: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo pravosuđa i Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AF**

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

U prosincu 2017. godine donesen je **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske** („NN“, broj 123/17), kojim je promijenjena odredba kojom se utvrđuje status potpomognutog područja – područja koja prema stupnju razvijenosti (na temelju indeksa razvijenosti) zaostaju za nacionalnim prosjekom i čiji je razvoj potrebno dodatno poticati. U skladu s čl. 36. Zakona, potpomognuta područja obuhvaćaju sve JLP(R)S koje imaju vrijednost indeksa manju od 100 odnosno sve JLP(R)S ispodprosječne razvijenosti: prva do četvrta skupina jedinica lokalne samouprave te prva i druga skupina jedinica područne (regionalne) samouprave.

Područja posebne državne skrbi utvrđena su radi postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja Hrvatske, poticanja demografskog i gospodarskog napretka, završetka programa obnove, povratka prijeratnog stanovništva i trajnog stambenog zbrinjavanja. Potpomognuta područja utvrđena su Odlukom o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti („NN“, broj 132/17).

Od 1. siječnja 2019. **na snazi je Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima** (koji je donio određene izmjene i novine u odnosu na Zakon o područjima od posebne državne skrbi), s ciljem uspostave učinkovitog i operativnog sustava mjera koji će rezultirati poticanjem naseljavanja, zadržavanja i povratka stanovništva na područjima posebne državne skrbi (prema ovom Zakonu) i na potpomognutim područjima (sukladno posebnom zakonu). Zakonom se uređuje i definira stambena politika i stambeno zbrinjavanje najugroženijih skupina stanovništva (beskućnici, osobe s invaliditetom, žrtve obiteljskog nasilja). Mjerama propisanim Zakonom utjecat će se dugoročno na uravnoteženje dobne strukture i održanje prostorne ravnoteže u smjeru povećanja udjela mlađeg stanovništva te na naseljavanje i zapošljavanje u cilju ravnomjernoga razvoja svih krajeva. Navedeno uključuje, normativno uređenje i stambeno zbrinjavanje obitelji u potrebi za osiguranjem stambene jedinice na potpomognutim područjima, stambeno zbrinjavanje ciljanih skupina, smanjenje najma, povoljnije

uvjete otkupa stambenih jedinica, veće novčane potpore za program darovanja građevinskog materijala, skraćivanje rokova postupka utvrđivanja prava, poticajno bodovanje mladih obitelji.

U skladu s ciljem Vlade da regionalna politika bude politika ulaganja u budućnost i stvaranja radnih mjesta, konkurentnosti, gospodarskog rasta, bolje kvalitete života i održivog razvoja, ojačat će se suradnja središnje s lokalnom vlasti u korist slabije razvijenih područja. Stambeno zbrinjavanje jedna je od najučinkovitijih mjera demografske revitalizacije koja će doprinijeti ravnomjernijem razvoju svih područja.

Aktivnost 3.1.2.

Vlada Republike Hrvatske provest će postupke utvrđivanja prava te osigurati sredstva za realizaciju utvrđenih prava za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskoga prava.

Nositelj: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AP**

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Krajem 2017. bilo je 907 **neriješenih zahtjeva**, a zaključno s 01. veljače 2019. godine preostalo je za rješavanje još 238 zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava.

Pravo na stambeno zbrinjavanje **davanjem u najam** stana bivšim nositeljima stanarskog prava utvrđeno je na dan 31. prosinca 2018. za 294 korisnika na PPDS i za 300 izvan PPDS.

U 2018. godini temeljem rješenja nadležnih ureda državne uprave ili odlukom Središnjeg državnog ureda **izdana su** 534, a obostrano potpisana 413 ugovora o najmu od kojih se 65 odnosi na bivše nositelje stanarskog prava na PPDS, a 26 na bivše nositelje stanarskog prava izvan PPDS (121 korisnik se nije se odazvao na poziv za potpisivanje ugovora). Od 1. siječnja do 24. veljače 2019. izdana su 153 ugovora o najmu od čega se sedam odnosi na bivše nositelje stanarskog prava na PPDS, a šest na bivše nositelje stanarskog prava izvan PPDS.

U **Planu kupnje stanova**, dostavljenom Agenciji za pravni promet i posredovanje nekretninama početkom veljače 2018. godine, bilo je 155 bivših nositelja stanarskog prava na PPDS i 167 izvan PPDS (ukupno 322). No, s manjim brojem bivših nositelja stanarskog prava s utvrđenim pravima Ured ne može uspostaviti kontakt. Podatke o broju izdanih rješenja o ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava Ured dobiva na osnovu mjesečnih izvješća nadležnih ureda državne uprave u županijama koji zaprimaju zahtjeve.

Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama je 12. veljače 2019. objavila Javni poziv za prikupljanje ponuda za kupnju gotovih stanova za potrebe stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava: 145 na PPDS i 196 izvan PPDS (ukupno 341 stambena jedinica).

Aktivnost 3.1.3.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će isplatu zaostalih, neisplaćenih naknada za pretrpljenu štetu vlasnicima kojima nije vraćena imovina u posjed u iznosu od 7,00 kn po m², sukladno Odluci o visini naknade vlasnicima za pretrpljenu štetu od 17. travnja 2003.

Nositelj: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AP**

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Vlasnici imovine koja je bila privremeno dana u posjed i na korištenje po Zakonu o privremenom upravljanju određenom imovinom („NN“, broj 73/95) pokreću postupke naknade štete, jer sudovi dosuđuju više iznose nego što bi vlasnici imali temeljem nagodbe po Odluci o visini naknade vlasnicima za pretrpljenu štetu (od 17. travnja 2003.). Odlukom je propisana naknada štete¹³ u iznosu od 7,00 kn/m² stambene površine, a u sudskim postupcima presuđuju se i kamate te troškovi postupka u korist vlasnika, stoga, nema evidentiranih zahtjeva za sklapanje nagodbi po navedenoj Odluci. Tijekom 2017. godine isplaćivana je naknada po sklopljenoj nagodbi dvojici vlasnika privatne imovine. Jedna nekretnina u listopadu 2017. godine vraćena je u posjed vlasnicima, preostalom vlasniku se isplaćuje mjesečna naknada za zauzetu imovinu. **U 2018. nije zaprimljen ni jedan zahtjev** za naknadu štete zbog nemogućnosti korištenja nekretnine. Do 24. veljače 2019. nije evidentiran niti jedan zahtjev za naknadu štete.

Aktivnost 3.1.4.

Vlada Republike Hrvatske poduzet će mjere iz svoje nadležnosti i predložiti model oslobađanja obveze plaćanja vlasnika, za slučajeve u kojima se nakon završenih sudskih postupaka utvrdi obveza plaćanja vlasniku privatne imovine za neovlaštena ulaganja.

Nositelj: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi („NN“, broj 76/14) Ured može sklapati nagodbe s vlasnikom kojemu je objekt vraćen u posjed na temelju Programa povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba („NN“, broj 92/98) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi („NN“, broj 88/02). Početkom 2018. godine zaprimljena je presuda o utvrđenoj obvezi plaćanja vlasnika korisniku za ulaganja u privatnu imovinu, temeljem koje je sklopljena nagodba kojom je Ured stupio u pravni položaj vlasnika. Tijekom 2018. godine, odnosno do 24. veljače 2019. izvršena je isplata po jednoj nagodbi sklopljenoj u 2017. godini te **nije zaprimljen ni jedan novi zahtjev** radi sklapanja nagodbe za neovlaštena ulaganja. Slijedom navedenog, svi predmeti su završeni sklapanjem nagodbe radi stupanja u pravni položaj vlasnika i preuzimanja isplate naknade štete korisnicima.

3.2. Evaluacija dosadašnje učinkovitosti zakonskih i provedbenih mehanizama za integraciju srpske nacionalne manjine u hrvatsko društvo, koji su razvijeni nakon Domovinskog rata i mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja te, s ciljem otklanjanja uočenih nedostataka na različitim područjima, izrada novih i suvremenih projekata za integraciju srpske nacionalne manjine u hrvatsko društvo, posebice mladih naraštaja.

Aktivnost 3.2.1.

¹³ Odluka se odnosi na nemogućnost korištenja imovine, a za što se isplaćuje naknada štete vlasnicima čija je imovina bila korištena u postupku preuzimanja navedene imovine u razdoblju, od podnošenja zahtjeva za povrat do povrata, ukoliko ista nije vraćena u zakonskim rokovima propisanim Zakonom o područjima posebne državne skrbi.

Vlada Republike Hrvatske provodit će katastarske izmjere, usklađivati zemljišne knjige sa stvarnim stanjem te provesti obnovu zemljišnih knjiga.

Nositelji: Državna geodetska uprava i Ministarstvo pravosuđa

Rok provedbe: 2017. - 2020.

- **AP**

Državna geodetska uprava

Vidi: DODATAK II (A, B i C) - O katastarskim izmjerama, odnosno katastarskim općinama za koje je: katastarski operat u primjeni, osnovana/obnovljena zemljišna knjiga te je u tijeku ili se čeka izlaganje na javni uvid podataka prikupljenih **katastarskom izmjerom**.

Ministarstvo pravosuđa

Na području naseljenom srpskom nacionalnom manjinom, vidi stanje o katastarskim izmjerama:

- u 2017.: u postupku je izmjera za pet k.o.; izmjera je dovršena, ali obnova ZK nije započela u pet k.o.; ZK su u obnovi za devet k.o.; ZK su u osnivanju za četiri k.o.; postupak obnove ZK je završen te je otvorena ZK za 67 k.o. (Vidi: DODATAK II (D) - za prvo izvještajno razdoblje);

- u 2018.: katastarska izmjera je dovršena za 77 k.o., za devet je postupak obnove ZK u tijeku, a za sedam je u tijeku postupak osnivanja ZK. (Vidi: DODATAK II (D) – za 2018. godinu).

Aktivnost 3.2.2.

Vlada Republike Hrvatske analizirat će mogućnost dopune ili izmjene Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine, broj 52/13, 94/14) radi otpisa tražbina s osnove troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj pravomoćnim presudama.

Nositelji: Ministarstvo financija u suradnji s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AM**

Ministarstvo financija

Vlada će temeljem prijedloga Ministarstva **donijeti Uredbu** o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja u roku od 3 mjeseca od stupanja na snagu Zakona o proračunu (čija je izrada nacрта u tijeku).

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja utvrđeni su kriteriji, mjerila i postupak za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis i djelomičan otpis potraživanja države i JLP(R)S. Uredba se primjenjuje na dužnika-fizičku osobu i dužnika-pravnu osobu sukladno čl. 3. Uredbe. U čl. 5. Uredbe propisano je da Vlada sukladno čl. 68. Zakona o proračunu („NN“, broj 87/08, 136/12 i 15/15) i Uredbi može na prijedlog nadležnog tijela koje je pribavilo suglasnost ministra financija, a na zahtjev dužnika, odgoditi plaćanje ili odobriti obročnu otplatu duga, prodati, otpisati ili djelomično otpisati potraživanje. Sukladno čl. 19. Uredbe zahtjev za otpis ili djelomičan otpis duga može podnijeti dužnik-fizička osoba-građanin na propisanom obrascu i uz priloge iz čl. 20. Uredba propisuje da će se odobriti otpis u slučaju kad bi naplata duga ugrozila osnovne životne potrebe dužnika-fizičke osobe-građanina i članova njegovog kućanstva (čl. 20).

Državna odvjetništva zaprimaju zahtjeve stranaka i postupaju sukladno Uredbi. Ministarstvo financija provodi upravni postupak i ukoliko su ispunjene sve zakonom propisane pretpostavke donosi rješenje o otpisu. Uredba se primjenjuje na sve građane i ukoliko su ispunjeni uvjeti iz Uredbe, po zahtjevu stranke se dug može otpisati. Ustavom je utvrđena jednakost svih pred zakonom odnosno jednakost svih državljana i stranaca pred sudovima i drugim državnim tijelima koja imaju javne ovlasti. Ako bi se jedna kategorija stanovništva izdvajala narušilo bi se načelo ravnopravnosti i **diskriminirali ostali građani.**

Aktivnost 3.2.3.

Vlada Republike Hrvatske će u okviru svoje nadležnosti razmotriti pitanja iz područja rada i mirovinskog sustava koja opterećuju srpsku nacionalnu manjinu, izraditi potrebne analize te predložiti moguća rješenja u suradnji s izabranim predstavnicima srpske nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AP**

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Inicijalni sastanak s predstavnicima Kluba zastupnika SDSS-a održan je 12. prosinca 2017. te je u siječnju 2018., sukladno zaključku donesena **Odluka o osnivanju Radne skupine** (predstavni: Ministarstva, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i srpske nacionalne manjine, D. Jeckov, M. Tankosić, J. Borić i I. Vojnović) sa zadaćom rješavanja pitanja iz područja rada i mirovinskoga sustava koja opterećuju srpsku nacionalnu manjinu, što uključuje mogućnosti korištenja fondova EU, kao i provedbu analiza te predlaganja rješenja.

Na prvom sastanku u veljači 2018. razmotrena su pitanja od interesa za srpsku nacionalnu manjinu i način djelovanja Radne skupine. S predstavnicima srpske nacionalne manjine dogovoreno je održavanje radionica o programu „Zaželi“ za općine za koje iskažu interes, u cilju poticanja zapošljavanja na područjima s pretežno srpskim stanovništvom. U svibnju 2018. godine, održan je treći sastanak te su razmijenjena mišljenja i stajališta glede isplata mirovina u razdoblju 1991.-1995. Predstavljeno je nastojanje da se u EU projekte koji se provode putem Ministarstva i financiraju iz ESF-a, uključe pripadnici srpske nacionalne manjine.

Ministarstvo u okviru Poziva na dostavu projektnih prijedloga „Zaželi-program zapošljavanje žena“ održava informativne i provedbene radionice. Zamolbe za općine s pretežitom srpskim stanovništvom nisu zaprimili, no među ugovorenim projektima nalaze se i te općine.

Aktivnost 3.2.4.

Vlada Republike Hrvatske podržavat će izradu projekata i programa za integraciju srpske nacionalne manjine, posebice mladih naraštaja, u hrvatsko društvo, a u suradnji s izabranim predstavnicima i institucijama srpske zajednice u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ured za udruge

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Na inicijativu ministra prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije M. Šarčevića i uz prihvaćanje hrvatskog ministra znanosti i obrazovanja P. Barišića, u travnju 2017. pokrenut je

zajednički projekt „Prekogranična interkulturalna suradnja obrazovnih institucija iz Republike Srbije i Republike Hrvatske“. Partneri ministarstvima su OCD Nansen dijalog centar iz Hrvatske i Srbije. Cilj projekta je interkulturalna suradnje i povezivanje obrazovnih institucija na području međuetničkog i interkulturalnog dijaloga te rješavanja sukoba i prevencija nasilja jačanjem kompetencija ravnatelja škola, učitelja/nastavnika, stručnih suradnika i učenika iz multietničkih sredina kao i njihova suradnja. U projektu (travanj 2017. – lipanj 2018.) sudjelovali su prosvjetni djelatnici iz: OŠ Julije Benešić, Ilok, Prve srednje škole, Beli Manastir, OŠ Matije Gupca, Tavankut te Gimnazije Subotica. Projekt se financira iz državnih proračuna obiju zemalja.

Odlukom o financijskoj **potpori udrugama nacionalnih manjina** (lipanj 2018.), Ministarstvo je financiralo ljetne škole za učenike srpske nacionalne manjine u Virju, (19.-31. srpnja 2018.), u iznosu od 147.000 kn te u Dalju (9.-16. srpnja 2018.) za 52 učenika u iznosu od 51.998 kn.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva osigurana u Državnom proračunu za 2017. na poziciji Ureda, kontu 3811, u ukupnom iznosu 9.000.000 kn od čega: za Srpsko narodno vijeće – nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine u RH –7.500.000 kn; Zajedničko vijeće općina Vukovar – 1.500.000 kn. Sredstva osigurana u Državnom proračunu za 2017. na poziciji Ureda, kontu 3821: za Srpsko narodno vijeće – nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine u RH – 800.000 kn.

Sredstva osigurana u Državnom proračunu za 2018. na poziciji Ureda, kontu 3811, u ukupnom iznosu 11.022.300 kn, od čega: za Srpsko narodno vijeće – nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine u RH – 8.720.468 kn; Zajedničko vijeće općina Vukovar – 2.301.831 kn. Sredstva osigurana u Državnom proračunu za 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821: Srpsko narodno vijeće – nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine u RH – 2.207.700 kn.

Aktivnost 3.2.5.

Vlada Republike Hrvatske poticat će i podržavati suradnju predstavnika i organizacija srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i predstavnika i organizacija hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji s ciljem razmjene iskustava u ostvarivanju manjinskih prava i sloboda kao i o ukupnim odnosima manjinskih zajednica s većinskim narodom.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji sa zastupnicima srpske nacionalne manjine u Hrvatskome saboru

Rok: kontinuirano

- **AP**

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Ured kontinuirano provodi aktivnost putem sjednica hrvatsko-srpskog **Međuvladinog mješovitog odbora** za zaštitu nacionalnih manjina te organiziranjem okruglih stolova od strane hrvatskih i srpskih organizacija i institucija i njihovih predstavnika. U Osijeku je u rujnu 2018. godine, održan sastanak lokalnih i regionalnih vlasti Podunavskog sliva na kojem su sudjelovali predstavnici: lokalne (područne) samouprave, državne uprave obiju zemalja, hrvatske i srpske nacionalne manjine i Ureda. Cilj je bio prikazati primjere dobre prakse i rezultate prekograničnog povezivanja i dogovoriti aktivnosti za provedbu budućih prekograničnih projekata.

3.3. Razrada modela za povrat imovine Srpske pravoslavne Crkve i imovine drugih srpskih organizacija oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, sukladno relevantnim odlukama Ustavnog suda te u okviru dijaloga između Vlade Republike Hrvatske i vjerskih zajednica, među njima i Srpske pravoslavne Crkve te predstavnika srpske manjine.

Aktivnost 3.3.1.

Vlada Republike Hrvatske nastavit će postupke povrata imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine svim legitimiranim pravnim i fizičkim osobama, vodeći računa o ravnopravnosti nositelja prava na povrat imovine, pa tako i vjerskim zajednicama. Vlada će s predstavnicima Srpske pravoslavne Crkve osnovati radnu skupinu koja će sastaviti popis imovine za povrat te predložiti metodologiju i rokove povrata.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo državne imovine

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

• **AP**

Ministarstvo pravosuđa

Srpska pravoslavna crkava (SPC) **vodila je 89 predmeta** povodom izjavljenih žalbi pred Ministarstvom, od čega je riješeno 86, dok se tri predmeta pred drugostupanjskim tijelom rješavaju sukladno redoslijedu zaprimanja. Za popis vraćenih nekretnina: (Vidi: DODATAK III).

Ministarstvo državne imovine

Postupci povrata imovine vjerskim zajednicama vode se pred nadležnim upravnim odjelima Ureda državne uprave u županijama. Ministarstvo sudjeluje u slučaju poziva od strane tijela koje vodi postupak i dostavlja podatke. Sudjelovat će i u radnoj skupini koja će se osnovati.

3.4. Stvaranje i održavanje političke atmosfere koja će omogućiti procesuiranje i kažnjavanje svih ratnih zločina, pojačavanje napora radi bržeg i kvalitetnijeg procesa ekshumacije i identifikacije žrtava rata te rješavanje pitanja civilnih žrtava rata.

Aktivnost 3.4.1.

Vlada Republike Hrvatske će, u skladu sa svojim ovlastima, ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa, zastupati stajališta da se svaki ratni zločin mora kazniti, neovisno o nacionalnoj pripadnosti počinitelja.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa

Rok provedbe: kontinuirano

• **AP**

Ministarstvo pravosuđa

Odlučno se **nastavlja s istraživanjem i procesuiranjem ratnih zločina** počinjenih u Hrvatskoj od 1991. godine, bez obzira na etničku pripadnost ili rang počinitelja. Zbog proteka vremena i disperzije svjedoka, dokaza i počinitelja na području bivše Jugoslavije, procesuiranje je otežano.

Uvjerena kako rješavanje pitanja nekažnjivosti ovisi o suradnji i uzajamnom povjerenju između nadležnih tijela susjednih zemalja, Hrvatska je usmjerena na jačanje bilateralne suradnje sa zemljama regije. Nastavlja se **suradnja regionalnih tužiteljstava** u okviru projekta „Jačanje

regionalne suradnje u procesuiranju ratnih zločina i potragama za nestalim osobama“, koji se provodi pod pokroviteljstvom UNDP-a. U listopadu 2017., u Beogradu je održan treći sastanak s ciljem povećanja učinkovitosti procesuiranja ratnih zločina i potraga za nestalim osobama kroz unapređenje suradnje između tužiteljstava u regiji te nadležnih tijela za nestale osobe.

Predstavници DORH-a su 2017. godine sudjelovali na dvije konferencije koje su se bavile pitanjima nestalih u RH i bivšoj Jugoslaviji. (Vidi: Aktivnost 2.9.2. odlomak osmi).

Uz regionalnu, vrlo važan segment je i **suradnja s** Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (**MKSJ**) i Međunarodni rezidualni mehanizmom za kaznene sudove (**MRMKS**). DORH od 2009. godine sudjeluje u zajedničkom projektu EK i MKSJ-a koji se sastoji od dva dijela: (i) projekta „Časnik za vezu“ u kojem predstavnik DORH-a u Uredu tužiteljstva **MKSJ**, iz Baze podataka MKSJ, odabire podatke za korištenje u domaćim predmetima ratnih zločina: (ii) obuke mladih profesionalaca iz svih regionalnih tužiteljstava. Projekt se nastavlja u 2018/19. U listopadu 2017. glavni tužitelj MKSJ/MRMKS bio je u posjetu Hrvatskoj te s ministrom pravosuđa i glavnim državnim odvjetnikom razmotrio uzajamnu suradnju i suradnja Hrvatske u regiji glede procesuiranja ratnih zločina. Hrvatska nastavlja suradnju s MRMKS ispunjavajući sve zahtjeve Ureda tužiteljstva glede preostalih predmeta pred tim sudom.

Od 1991. do 30. lipnja 2018.: pokrenut je kazneni postupak za 3587 osobe; podignute su optužnice protiv 2104 osoba; osuđeno je 620 osoba; a postupak je još u tijeku za 641 optuženika.

Ministar pravosuđa sastao se 23. ožujka 2018. sa ministricom pravde Republike Srbije te je dogovoreno formiranje dva zajednička povjerenstva čiji će članovi raditi na procesuiranju ratnih zločina i na razmjeni popisa osoba optuženih ili osuđenih za ratne zločine. Nastavno, Povjerenstvo za razmjenu osoba protiv kojih se vodi kazneni progon za ratne zločine održalo je u Zagrebu sastanak 26. travnja 2018., te razmijenilo ažurirani popisi i dogovorilo suradnju.

Povjerenstvo za rješavanje pitanja kaznenog progona i suradnje u predmetima ratnih zločina između Republike Hrvatske i Republike Srbije održalo je dva sastanka (2018.), razmijenivši stajališta o Sporazumu kojim bi se regulirala međusobna suradnja u svrhu osiguranja učinkovitog kaznenog progona za kaznena djela genocida, ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti.

Ministar pravosuđa primio je 13. veljače 2019. delegaciju Ministarstva pravosuđa Republike Srbije predvođenu ministricom pravde. Vezano za rad mješovitog Povjerenstva s ciljem sklapanja Ugovora o kaznenom progonu počinitelja ratnih zločina obje su strane suglasne kako je ostvaren konkretan napredak te je potvrđen novi sastanak Povjerenstva radi konačnog definiranja svih aspekata budućeg Ugovora do ljeta. Dogovoren je i nastavak rada mješovitog Povjerenstva za razmjenu popisa osoba optuženih i osuđenih za kaznena djela ratnih zločina, uz suglasnost oko potrebe potpunog ažuriranja svih popisa kako bi se otklonila neusklađenost i nekompletnost razmijenjenih podataka te u rad uključili i predstavnici državnog odvjetništva obiju država.

Također, ministar pravosuđa sastao se dana 14. lipnja 2018. i s ministrom pravde Bosne i Hercegovine. Jedna od tema razgovora bilo je i procesuiranje ratnih zločina.

U kolovozu 2018. godine završen je projekt „Nadogradnja sustava za praćenje predmeta (CTS) i Baze ratnih zločina (BRZ)“, započet u veljači prethodne godine te financiran iz IPA 2012.

Korisnici projekta su Ministarstvo pravosuđa, DORH i USKOK. Proveden je u svrhu nadogradnje informacijskog sustava za praćenje predmeta koji se koristi na državnim odvjetništvima i nadogradnje Baze ratnih zločina te edukacije državnih odvjetnika i službenika s ciljem razvoja modernog i učinkovitog državnog odvjetništva i USKOK-a.

3.5. Izrada mjera za poboljšanje regionalne suradnje, uključujući mjere poput poticanja suradnje Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije, jačanja uloge Međuvladinog mješovitog odbora za nacionalne manjine (MMO) i osnivanja Zaklade za promicanje dijaloga i suradnje.

Aktivnost 3.5.1.

Vlada Republike Hrvatske poduzimat će mjere za intenziviranje rada Mješovitog odbora za zaštitu manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije (MMO) u okviru kojeg će se razmatrati i predlagati mjere i preporuke za obostranu zaštitu nacionalnih manjina u dvjema državama, polazeći od bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina, s ciljem zaštite manjinskih prava te unaprjeđenja bilateralnih odnosa dviju država.

Nositelj: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Intenzivno radi na poticanju kontinuiranog rada i održavanja sjednica **Međuvladinog mješovitog odbora** za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Srbije te je 30. i 31. siječnja 2018. u Beogradu i Monoštoru održana 7. sjednica na kojoj je razmotrena provedba preporuka s prethodne sjednice iz 2014. godine te aktualno stanje u manjinskim zajednicama i poboljšanje položaja i statusa manjina u obje zemlje.

U Beogradu su u prosincu 2018. te u Zagrebu u siječnju 2019. godine, održani radni sastanci dvojice supredsjedatelja povodom priprema za 8. sjednicu hrvatsko-srpskog MMO-a. U Zagrebu su bili prisutni i predstavnici tijela državne uprave obiju zemalja u čijem djelokrugu su poslovi unaprjeđenja prava nacionalnih manjina. Predstavnici hrvatske i srpske nacionalne manjine su predstavili najvažnije izazove i otvorena pitanja u području općih pitanja, kulture, obrazovanja i informiranja. Predstavnici srpske manjine ističu pitanje preregistracije škola, a predstavnici hrvatske manjine osiguravanje zajamčene zastupljenosti u predstavničkim tijelima, dok se zajednički traži poduzimanje snažnijih aktivnosti protiv govora mržnje. Dogovoreno je da će se 8. sjednica hrvatsko-srpskog MMO-a održati tijekom 2019. godine - u Zagrebu i Pakracu.

Aktivnost 3.5.2.

Vlada Republike Hrvatske otvorit će raspravu i pokrenuti aktivnosti za osnivanje zaklade za promicanje dijaloga i suradnje.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AN/AM**

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

Aktivnost se ne provodi. Uočeno je kako nedostaje detaljnijih informacija o razlozima za osnivanje ovakve Zaklade kao i o zadaćama koje bi ista provodila. Predlažu se konzultacije s predstavnicima odnosno zastupnicima srpske nacionalne manjine.

4. OPERATIVNI PROGRAM ZA TALIJANSKU NACIONALNU MANJINU

4.1. Realizacija Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, s naglaskom na članak 3.

Aktivnost 4.1.1.

Vlada Republike Hrvatske nastaviti će provedbu Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, analizirat će mogućnosti dodatnih promicanja manjinskih prava navedenih u članku 3. Ugovora te će predložiti Talijanskoj Republici osnivanje Stalnog mješovitog međudržavnog odbora za praćenje provedbe istog, koji bi se sastajao najmanje jednom godišnje, a u čiji bi rad bili uključeni i predstavnici Talijanske unije.

Nositelj: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Ministarstvom kulture i Ministarstvom vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

• AD

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Vlada Republike Hrvatske nastavlja s provedbom Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina. Nakon više od sedam godina i prvi puta nakon ulaska Republike Hrvatske u EU održan je treći sastanak **Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Talijanske Republike** koji je s hrvatske strane vodila potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Marija Pejčinović Burić. Na sastanku je usvojena Zajednička deklaracija u kojoj se obje strane pozivaju na jačanje međusobne političke suradnje i potpore u regionalnim i multilateralnim organizacijama/forumima te se utvrđuju i konkretna područja i modaliteti daljnje suradnje kao i posvećenost obiju vlada unaprijeđenju statusa nacionalnih manjina. Slijedom navedenog, očekuje se i daljnje djelovanje kroz mehanizam Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Talijanske Republike.

Napominje se kako je učinjen iskorak u procesu priznavanja povijesne prisutnosti jezične i kulturne hrvatske manjine u pokrajini Furlanija - Julijska krajina kojoj su u 2018. godini osigurana sredstva za promicanje hrvatskog jezika i kulture (uz nadu da će u skorije vrijeme doći do priznanja njihovog manjinskog statusa).

S obzirom na činjenicu da **Ugovor između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o pravima manjina, nije predvidio osnivanje Stalnog mješovitog međudržavnog odbora** za praćenje njegove provedbe, za razliku od sporazuma o obostranoj zaštiti nacionalnih manjina s Mađarskom, Republikom Srbijom, Republikom Sjevernom Makedonijom i Crnom Gorom, trenutno nije moguće Talijanskoj Republici predložiti osnivanje Stalnog mješovitog međudržavnog odbora.

Aktivnost 4.1.2.

Vlada Republike Hrvatske predložit će Vladi Talijanske Republike sklapanje sporazuma između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o zaštiti, očuvanju i redovnom održavanju grobalja na teritoriju Republike Hrvatske gdje žive pripadnici talijanske nacionalne manjine i grobova

pripadnika talijanske nacionalne manjine čija rodbina više nije živa, a koji su od kulturnog i umjetničkog značaja za talijansku nacionalnu manjinu.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Ministarstvom kulture i Ministarstvom vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- AN

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja (*nije originalni nositelj)

Iako se, kako izvještava Ministarstvo, **Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o grobljima** planira urediti pitanje nedozvoljenog sadržaja na grobovima, nadgrobnim pločama i spomenicima (sukladno Dokumentu dijaloga Vijeća za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima, od 28. veljače 2018.), na način zakonske zabrane simbola i sadržaja koji propagiraju ideje na kojima se temeljila oružana agresija na Hrvatsku, za provedbu Aktivnosti glede očuvanja grobova pripadnika talijanske nacionalne manjine, potrebna je suradnja s nadležnim tijelima.

Aktivnost 4.1.3.

Vlada Republike Hrvatske predložit će Vladi Republike Slovenije osnivanje stalne međudržavne hrvatsko-slovenske komisije o financiranju ustanova pripadnika talijanske nacionalne manjine koje djeluju u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Ministarstvom kulture i Ministarstvom vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- ANP

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Podsjeća, kako je i u hrvatskom i slovenskom ustavu talijanska nacionalna manjina priznata te da ostvaruje sva pozitivno propisana manjinska prava kao i financijsku potporu obje države. Također, **točke 5.-7. Ugovora između Republike Hrvatske i Talijanske Republike** o zaštiti manjina govore o zaštiti prava pripadnika talijanske nacionalne manjine, slovenskih državljana.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Širi okvir. Ugovorom između Republike Hrvatske i Talijanske Republike o zaštiti nacionalnih manjina („NN“, MU broj 15/97) zajamčena je zaštita pripadnika talijanske nacionalne manjine u Hrvatskoj. Također Ugovor je zbog specifičnih okolnosti zaštitio i pripadnike talijanske manjine koji su slovenski državljani, a na koje se odnose članci 5. do 7. Ugovora, a kojima se istima jamči zaštita s aspekta slobode kretanja, slobode rada i zaštite od diskriminacije.¹⁴ Slijedom navedenog, Ministarstvo je mišljena kako su s pravnog aspekta zajamčena prava i pripadnicima talijanske manjine koji su slovenski državljani, te da trenutno nema posebnih razloga za

¹⁴ Čl. 5. Republika Hrvatska jamči potpunu slobodu kretanja pripadnicima talijanske manjine iz i u Republiku Sloveniju u cilju održanja bliskih veza što su postojale prije 1992.

Čl. 6. Republika Hrvatska jamči slobodu rada na vlastitom području slovenskim državljanima pripadnicima talijanske manjine zaposlenim u djelatnostima u svezi s manjinom, kao što su talijanska unija, druge ustanove, škole, sredstava javnog priopćavanja, itd.

Čl. 7. Republika Hrvatska obvezuje se štiti slovenske državljane pripadnike talijanske manjine sada zaposlene na svom području od diskriminacije na radu na temelju državljanstva, u skladu sa standardima Međunarodne organizacije rada.

osnivanje stalne međudržavne hrvatsko-slovenske komisije. **Uži okvir.** No, kako je ova aktivnost usmjerena (samo) na „financiranje ustanova“, držimo kako je suradnja Republike Hrvatske s Talijanskom unijom koja u Hrvatskoj predstavlja talijansku manjinu, dobra i kako su podaci o (redovitom) financiranju ustanova pripadnika talijanske nacionalne manjine dostupni u odgovorima u ovom poglavlju. Vidi: Aktivnosti 4.2.1., 4.2.2., 4.6.2.

4.2. Unaprjeđenje sustava financiranja udruga i ustanova talijanske manjine, posebice novinsko-izdavačke ustanove EDIT iz Rijeke.

Aktivnost 4.2.1.

Vlada Republike Hrvatske analizirat će postojeći sustav financiranja udruga i ustanova talijanske nacionalne manjine, posebice novinsko-izdavačke ustanove EDIT iz Rijeke te će predložiti trajan i održiv sustav financiranja.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AM (potrebno prirediti analizu)**

Ministarstvo kulture.

U 2017. godini doznačilo je novinsko-izdavačkoj ustanovi **EDIT** 1.300.000 kn. U 2018. godini doznačilo je 1.300.000 kn. Sredstva za ovaj program osigurana su u okviru proračuna Ministarstva kulture na poziciji A729024 - Potpora izdavačkoj kući Edit.

Savjet za nacionalne manjine

Na temelju Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. godinu („NN“, broj 124/17) na Aktivnosti A732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, Savjet je novinsko-izdavačkoj ustanovi **EDIT** doznačio 5.130.000 kn za programe informiranja i izdavaštva.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Iz sredstava Državnog proračuna na poziciji Ureda, konto 381, u 2017. godini je novinsko-izdavačkoj ustanovi **EDIT** doznačeno 450.000 kn, a udrugama i ustanovama talijanske nacionalne manjine 1.550.000 kn (ukupno 2.000.000 kn), dok je u 2018. Za **EDIT** doznačeno 525.000 kn, a za udruge i ustanove 1.924.400 kn (ukupno 2.449.400 kn).

Aktivnost 4.2.2.

Vlada Republike Hrvatske, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, poduzet će mjere iz svoje nadležnosti za osiguranje financijske potpore za izgradnju, rekonstrukciju i opremanje obrazovnih institucija s nastavom na talijanskom jeziku, i to: dječjeg vrtića u Rijeci, dječjeg vrtića u Opatiji, Talijanske srednje škole u Bujama i Talijanske osnovne škole Novigrad.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AD**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Nema evidentirane zahtjeve za financiranje izgradnju, rekonstrukciju ili opremanje objekata.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije¹⁵

Kroz poziv na dostavu projektnih prijedloga KK.04.2.1.01 – Izrada projektne dokumentacije za energetska obnova zgrada i korištenje OIE u odgojno-obrazovnim javnim ustanovama, iz EFRR financira se projektne dokumentacije za energetska obnova: Podcentra predškolskog odgoja „Krnjevo“, Podcentra predškolskog odgoja „Podmurvice“; Podcentra predškolskog odgoja „Belveder“ (svi u Rijeci) te „**Dječjeg vrtića Volosko**“ u Opatiji, a koji su svi trenutno u fazi provedbe.

Aktivnost 4.2.3.

Vlada Republike Hrvatske podupirat će uključivanje Talijanske unije i drugih ustanova talijanske nacionalne manjine u programe međudržavne i prekogranične suradnje te će poduzeti mjere za osiguranje inicijalnih sredstava za financiranje obaveznog doprinosa sudionika (Talijanske unije i ostalih udruga i ustanova talijanske manjine u Republici Hrvatskoj) u projektima iz Programa Interreg V-A Italija-Hrvatska 2014. – 2020. i Interreg V-A Slovenija-Hrvatska 2014. – 2020.

Nositelj: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AD**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

U izvještajnom razdoblju Ministarstvo je sudjelovalo u organizaciji većeg broja događaja namijenjenih **informiranju različitih dionika, uključujući i Talijansku Uniju** i druge ustanove talijanske nacionalne manjine, te poticanju na uključivanje u programe europske teritorijalne suradnje, održavši više sastanaka s potencijalnim projektnim partnerima, na njihov zahtjev.

U okviru Programa Interreg V-A Slovenija – Hrvatska 2014.-20., u sklopu Otvorenog poziva održala su se tri roka za dostavu projektnih prijedloga i ugovoreno je gotovo 100% sredstava, te su odobrena 34 projekta. U okviru Programa Interreg V-A Italija – Hrvatska 2014.-20. odobrena su 72 projekta. U do sada odobrenim **projektima ne sudjeluje Talijanska unija** ili druge ustanove talijanske nacionalne manjine.

4.3. Pronalaženje fleksibilnih modela za otvaranje novih usmjerenja u školama s nastavom na talijanskom jeziku.

Aktivnost 4.3.1.

Vlada Republike Hrvatske istražiti će mogućnosti uspostave fleksibilnijih modela otvaranja novih usmjerenja u školama s nastavom na talijanskom jeziku.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Vidi: Aktivnost 2.2.2.

Agencija za odgoj i obrazovanje

¹⁵ MGIPU obnaša funkciju Posredničkog tijela razine 1 u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. te slijedom svojih funkcija raspolaže preciznijim informacijama o navedenim projektima.

Početak šk. god. 2017./18. dvije od četiri srednje škole s nastavom na talijanskom jeziku dobile su odobrenje za otvaranje novih obrazovnih strukovnih programa. Rokovi za suglasnosti bili su relativno kraći nego do sada.

4.4. Dosljedna primjena zakonskih odredbi koje propisuju nastavu talijanskog kao jezika društvene sredine u svojstvu nastavnog predmeta, u školama s nastavom na hrvatskom jeziku u jedinicama lokalne samouprave koje priznaju dvojezičnost.

Aktivnost 4.4.1.

Vlada Republike Hrvatske analizirat će provedbu zakonskih odredbi koje propisuju nastavu talijanskog jezika kao jezika društvene sredine u svojstvu nastavnog predmeta, u školama s nastavom na hrvatskom jeziku, te će poduzeti mjere za dosljednu provedbu zakona u jedinicama lokalne samouprave u kojima se provodi dvojezičnost.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AM (potrebno prirediti analizu)**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Vidi: Aktivnost 2.2.6.

Nastava na jeziku nacionalnih manjina (uključujući i talijansku) u hrvatskom obrazovnom sustavu, provodi se kroz tri modela; Model A - cjelokupna nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina izvodi se na njihovom jeziku i pismu, uz obvezno učenje hrvatskog jezika u istom broju sati; Model B - dvojezična nastava, pri čemu se prirodoslovna skupina predmeta izvodi na hrvatskom jeziku, a društvena na jeziku nacionalne manjine; Model C - nastava manjinskog jezika i kulture (njegovanje), kada se uz redovitu nastavu na hrvatskom jeziku, na manjinskom jeziku izvodi nastava jezika i kulture nacionalne manjine (dva do pet školskih sati tjedno).

Agencija za odgoj i obrazovanje

Obrazovni djelatnici pripadnici talijanske nacionalne manjine aktivno su sudjelovali u izradi Prijedloga Kurikuluma za talijanski jezik – materinski za osnovne i srednje škole – Model A. U tu svrhu osnovano je Povjerenstvo za izradu prijedloga kurikuluma za nastavni predmet Talijanski jezik/Talijanski jezik i književnost – materinski jezik. Trenutno Povjerenstvo radi na usklađenju Kurikuluma prema smjernicama Jedinog metodološkog pristupa izradi kurikularnih dokumenata. Sadašnje Povjerenstvo broji ukupno 6 članova (4 člana iz redova učitelja iz osnovne škole i 2 člana iz redova nastavnika srednje škole).

Uz potporu viših savjetnica za talijansku nacionalnu manjinu pri Agenciji za odgoj i obrazovanje, 18. veljače 2017. otvorene su i dvije virtualne učionice za učitelje razredne nastave i za učitelje talijanskog jezika – materinski jezik. Članovi Povjerenstva uključeni su u rad u ulozi mentora.

4.5. Unaprijedit će se rasprava o posebnom modelu državne mature za polaznike škola na talijanskom jeziku.

Aktivnost 4.5.1.

Vlada Republike Hrvatske provest će analizu sustavnih problema do kojih dolazi prilikom provođenja državne mature za polaznike škola na talijanskom jeziku te predložiti smjernice za njihovo rješavanje, uz mogućnost uvođenja posebnog modela državne mature za talijansku nacionalnu manjinu kojim će talijanski jezik imati status materinskog i na temelju kojeg će ocjena ispita iz talijanskog jezika, u svim pravima koja proizlaze iz državne mature, biti tretirana kao ocjena hrvatskog jezika u školama s nastavom na hrvatskom jeziku, poštujući pri tome autonomiju sveučilišta.

U dogovoru s roditeljima i učenicima omogućit će se izbor priznavanja ocjena hrvatskog, odnosno talijanskog jezika kao materinskog, prigodom bodovanja upisa u srednje škole s nastavom na talijanskom jeziku.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AM**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Sukladno čl. 12. Ustava Republike Hrvatske, u službenoj uporabi u Republici Hrvatskoj je hrvatski jezik i latinično pismo, koji se uči u školskim ustanovama te polaže na državnoj maturi. Sukladno Pravilniku o polaganju državne mature („NN“, broj 1/13), ispite obveznoga dijela čine ispiti iz nastavnih predmeta: Hrvatski jezik, Matematika i Strani jezik.

Prema čl. 4. st. 3. Pravilnika, učenici koji se školuju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, u sklopu obveznoga dijela državne mature, uz ispit iz hrvatskoga jezika obvezno polažu ispit iz jezika nacionalne manjine na kojemu se školuju, a kao treći biraju ispit iz matematike ili iz stranoga jezika (tako i prethodni pravilnici). Prilikom izrade novoga Pravilnika, Ministarstvo je uvažilo prijedloge predstavnika nacionalnih manjina za pravo polaganja ispita iz jezika nacionalne manjine kao dodatnog ispita u sklopu obveznoga dijela državne mature. Ispiti mature provode se u isto vrijeme, s istim materijalima i na isti način za sve pristupnike u Hrvatskoj.

U odnosu na zahtjev da se talijanski (materinski) jezik, vrednuje ravnopravno kao polaganje Hrvatskoga jezika prilikom prijave i upisa na visoka učilišta, napominje se kako Ustav Republike Hrvatske i međunarodni ugovori te čl. 4. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („NN, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17) propisuju da visoka učilištima utvrđuju uvjete upisa. Stoga, Ministarstvo može propisati sadržaj, uvjete, način i postupak polaganja državne mature i ispita, ali ne i uvjete upisa na visoka učilišta, a za koje pitanje je moguće obraćanje Rektorskom zboru.

Srednjoškolskim obrazovanjem svakome se pod jednakim uvjetima i prema sposobnostima (Ustav, čl. 65) omogućava stjecanje kompetencija za uključivanje na tržište rada i nastavak obrazovanja na visokim učilištima. U skladu s tim, ali i čl. 22. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, pravo upisa u I. razred srednje škole imaju svi kandidati po završenom osnovnom obrazovanju, pod jednakim uvjetima u okviru broja utvrđenog odlukom o upisu, pri čemu to pravo jednako vrijedi za sve, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Sukladno čl. 7. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, upis u školsku ustanovu, razredni odjel ili obrazovnu skupinu na jeziku i pismu nacionalne manjine obavlja se pod istim uvjetima kao i u školsku ustanovu s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu, u skladu s odlukom o upisu. Stoga su sve srednje škole dužne poštivati ustavne, zakonske i dr. odredbe te posebne propise kojima se izravno utvrđuju

sadržaj, uvjeti, način i postupak provedbe izbora kandidata za upis. O Pravilniku o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u I. razred srednje škole, vidi: Aktivnost 2.2.2. četvrti odlomak.

Agencija za odgoj i obrazovanje

Državna matura za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine i dalje se provodi prema istom modelu. Vezano za jednako priznavanje hrvatskog i talijanskog jezika – materinskog, pri upisu u fakultetima pojašnjavamo kako od 2010. godine, točnije, od uvođenja državne mature prema sadašnjem modelu i *on line* upisima na fakultetima, **nadležne osobe za odgoj i obrazovanje na razini Talijanske Unije, vode pregovore sa nadležnim institucijama oko ovog pitanja** jer svako Sveučilište odlučuje samostalno. Stoga, Ministarstvo znanosti i obrazovanja nema nadležnost u rješavanju ovog pitanja. Pri upisu u akademskoj godini 2018./19. nije došlo do bitnih promjena glede priznavanja ocjene Talijanskog jezika – materinski jezik.

4.6. Priznanje akademskih titula stečenih u ostalim članicama Europske unije za predavanje odgovarajućih predmeta u školama s nastavom na talijanskom jeziku.

Aktivnost 4.6.1.

Vlada Republike Hrvatske će, u skladu sa Zakonom o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija i Zakonom o reguliranim profesijama, poduzeti mjere za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija stečenih u ostalim članicama Europske unije, za predavanje odgovarajućih predmeta u školama s nastavom na talijanskom jeziku te u svim školama u jedinicama lokalne samouprave koje priznaju dvojezičnost.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Sukladno Zakonu o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija („NN“, broj 82/15), Ministarstvo provodi postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija osoba koje su obrazovanje završile izvan Hrvatske, a u svrhu pristupa i bavljenja profesijom odgajatelja/učitelja/nastavnika/stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama. Kako se zahtjevi vode prema osobnom imenu, nije ih moguće specificirati prema manjinskoj pripadnosti.

U 2018. godini Ministarstvo je zaprimilo 358 zahtjeva za priznavanje stručnih kvalifikacija osoba koje su obrazovanje završile izvan Hrvatske (do ožujka 2019. zaprimilo je još 94 zahtjeva).

Agencija za odgoj i obrazovanje

Za priznavanje inozemnih kvalifikacija stečenih u zemljama članicama EU utvrđeno da se od rujna 2017. godine upiti za priznavanje inozemnih kvalifikacija **brže rješavaju** i ukoliko se smatra potrebnim, utvrđuju i razlikovni ispiti. Primjerice, temeljem osobnih izjava podnositelja zahtjeva koji su se obraćaju višoj savjetnici za talijansku nacionalnu manjinu u Rijeci, prosječno vrijeme čekanja odgovora je 4 mjeseca, dok je do 2017. bilo 6-8 mjeseci. Rješenja o priznavanju donose jasne upute o eventualnim razlikovnim ispitima i jasnije opisuju stručnu kvalifikaciju.

Aktivnost 4.6.2.

Vlada Republike Hrvatske će posredstvom programa Agencije za odgoj i obrazovanje, sukladno važećim zakonskim propisima, poduzeti mjere iz svoje nadležnosti za priznavanje i odgovarajuće vrednovanje seminara, savjetovanja, radionica i drugih aktivnosti na talijanskom jeziku koje su namijenjene profesorima škola s nastavom na talijanskom jeziku.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Agencija za odgoj i obrazovanje

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AP**

Agencija za odgoj i obrazovanje

Programi stručnog usavršavanja za odgojitelje, učitelje i nastavnike talijanske nacionalne manjine su od 2007. godine uvršteni u **Katalog stručnih skupova Agencije** i izdaju se redovne potvrde o sudjelovanju. Provode na talijanskom jeziku. Dijelom ih financira talijanska vlada (Talijanska unija) i dijelom se održavaju u Italiji. Viši savjetnici za talijansku nacionalnu manjinu pri Agenciji aktivno su uključeni u organizaciju. U 2017. godini organizirano je 18 stručnih skupova za odgojitelje, učitelje i nastavnike svih nastavnih predmeta, te stručne suradnike i ravnatelje dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine, na kojima je bilo 365 sudionika, dok je u 2018. na 15 stručnih skupova bilo 388 sudionika¹⁶.

4.7. Primjena prava na službenu uporabu talijanskog jezika na razini lokalne samouprave, sukladno Ustavu, Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Aktivnost 4.7.1.

Vlada Republike Hrvatske, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, osigurat će dosljednu primjenu prava na službenu uporabu talijanskog jezika u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Vlada Republike Hrvatske poticat će zaštitu i razvijanje dostignutih prava na službenu uporabu talijanskog jezika u područjima gdje tradicionalno žive pripadnici talijanske nacionalne manjine, a s ciljem postizanja dvojezičnosti na razini lokalne samouprave u skladu sa zakonima, statutima jedinica lokalne samouprave i međudržavnim sporazumima.

Nositelj: Ministarstvo uprave

Rok provedbe: II. kvartal 2018.

- **AP**

Ministarstvo uprave

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („NN”, broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 44/13 i 110/15) propisani su nazivi pojedinih JLP(R)S u Istarskoj županiji na hrvatskom i talijanskom jeziku.

Talijanski jezik uveden je statutima u **ravnopravnu službenu upotrebu** u slijedećim JLP(R)S u Istarskoj županiji: Istarska županija, Grad Novigrad-Cittanova, Grad Poreč-Parenzo, Grad Pula-

¹⁶ Detaljan opis sadržaja, predavača i organizatora, vidi na platformi www.ettaedu.azoo.hr pod Stručni skupovi – Nacionalne manjine – Talijanska.

Pola, Grad Buje-Buie, Grad Rovinj-Rovigno, Grad Umag-Umago, Grad Vodnjan-Dignano, Općina Bale-Valle, Općina Brtonigla-Verteneglio, Općina Funtana-Fontana, Općina Grožnjan-Grisignano, Općina Fažana-Fasana, Općina Kaštelir-Labinci – Castelliere-S.Domenica, Općina Ližnjan-Lisignano – za područje jednog naselja, Općina Motovun-Montona, Općina Oprtalj-Portole, Općina Tar Vabriga-Torre Abrega, Općina Višnjan-Visignano-za područje nekih naselja, Općina Vižinada-Visinada i Općina Vrsar-Orsera.

Općina Grožnjan-Grisignano je jedna od 27 JLP(R)S u kojoj je ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine (talijanski jezik) uvedena i temeljem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, jer je udio pripadnika talijanske nacionalne manjine, sukladno Popisu stanovništva iz 2011. godine, viši od trećine stanovnika (39,4).

Prema podacima o ravnopravnoj službenoj uporabi talijanskog jezika glede broja postupaka pred upravnim tijelima JLP(R)S (dostavljeni putem e-sustava za praćenje provedbe Ustavnog zakona u 2017. godini), bilježi se: Grad Rovinj-Rovigno – 504; Grad Buje-Buie – 30; Općina Brtonigla-Verteneglio – četiri; Višnjan-Visignano i Istarska županija po jedan postupak.

4.8. Razvoj infrastrukture udruga pripadnika talijanske nacionalne manjine

Aktivnost 4.8.1

Vlada Republike Hrvatske, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, poduzimat će mjere u svojoj nadležnosti za osiguranje financijske potpore za izgradnju, rekonstrukciju i opremanje projekata koji su započeti u suradnji s Vladom Republike Italije.

Nositelj: Ministarstvo kulture i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Osigurana su sredstva Državnom proračuna za 2017. na poziciji Ureda, kontu 3821, u iznosu od 500.000 kn: za obnovu krova sjedišta Zajednice Talijana i Malog kazališta, Labin - 475.149 kn: za uredski namještaj službe računovodstva i projekata Talijanske Unije, Rijeka - 24.850 kn.

Osigurana su sredstva Državnom proračuna za 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821, za ulaganje u sektor školstva i ostale institucije talijanske zajednice, u iznosu od 925.600 kn od čega: oprema za potrebe Zajednice Talijana „Liberta“ Ploštine – 39.892 kn; sanacija instalacije centralnog grijanja sjedišta Centra za povijesna istraživanja, Rovinj – 5.925 kn; rekonstrukcija sjedišta Zajednice Talijana Kaštel (II faza) – 467.812 kn (MVP Republike Italije); sufinanciranje troškova opremanja odgojno obrazovne skupine za djecu talijanske nacionalne manjine Dječjeg vrtića Punta Kolova, Opatija – 340.000 kn (MVP Republike Italije); sufinanciranje nabave informatičke opreme za ured Unione Italiana – 18.006 kn; nabava namještaja i opreme za Zajednicu Talijana Materada – 41.437 kn; sanacija prostorije Zajednica Talijana Bale - 12.525 kn.

5. OPERATIVNI PROGRAM ZA ČEŠKU I SLOVAČKU NACIONALNU MANJINU

5.1. Pokretanje postupka o sklapanju Sporazuma o zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike.

Aktivnost 5.1.1.

Nadležna tijela Vlade Republike Hrvatske identificirat će konkretna područja u kojima bi se mogao dodatno unaprijediti status hrvatske manjine u Češkoj Republici i češke manjine u Republici Hrvatskoj te sukladno navedenim područjima predložiti odgovarajući pravni instrument između dvije Vlade.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AM**

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Ured **razmatra mogućnost** pokretanja postupka za sklapanje Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike. Prema posljednjem popisu Češke Republike iz 2011. Kao pripadnici hrvatskog naroda izjasnilo se 1448 osoba; od kojih su 1134 navele isključivu pripadnost hrvatskom narodu, a 314 dvojnu narodnost (što je nacionalnim propisima dopušteno). Premda su Hrvati priznati kao nacionalna manjina nakon demokratskih promjena u Čehoslovačkoj 1989. godine, u statistici se vode u rubrici "ostali". Istovremeno je u 2011. godini u Hrvatskoj popisano 9641 pripadnika češke nacionalne manjine. Prema informaciji Ministarstva vanjskih i europskih poslova, u razgovorima održanim na sastancima državnih dužnosnika obiju zemalja o mogućnosti sklapanja Sporazum rečeno je da Češka ni s jednom državom nema takav sporazum te da je poštivanje prava manjina dio poštivanja ljudskih prava.

Ured podsjeća na Sporazum o suradnji u području kulture, prosvjete i znanosti i čl. 8. kojim je utvrđeno je da će ugovorne stranke, u skladu sa svojim unutarnjim zakonodavstvom, osiguravati pripadnicima hrvatske i češke nacionalne manjine uvjete za očuvanje kulturnog i povijesnog naslijeđa, te za razvitak vlastite kulture i njezinih različitih aspekata, uključujući jezik, književnost i religiju, kao i uvjete za sudjelovanje u nastavi na materinskom jeziku.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo je u okviru svog djelokruga kontinuirano na raspolaganju nadležnim tijelima vezano uz mogućnost pokretanja postupka sklapanja Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Češke Republike. Napominje se, kako je u 2017./18. godini prigodom svojih posjeta Veleposlanstvu RH u Pragu, saborski zastupnik češke i slovačke nacionalne manjine o tome više puta neformalno raspravljao. U okviru svog redovitog djelovanja, Ministarstvo putem Veleposlanstva RH u Pragu aktivno sudjeluje u bilateralnim aktivnostima koje se odnose na uzajamni tretman nacionalnih manjina u Hrvatskoj i Češkoj te pruža logistiku izaslanstvu češke nacionalne manjine prigodi njihovih susreta s nadležnim češkim tijelima.

Vezano uz unaprjeđivanje statusa hrvatske manjine u Češkoj, Ministarstvo provodi brojne aktivnosti preko Veleposlanstva RH u Pragu. Tako je njegovim upornim zalaganjem riješeno i

posljednje otvoreno pitanje koje se odnosi na hrvatsku manjinu u Češkoj – financiranje obnove Hrvatskog kulturnog centra u Jevišovki (od 2015. do danas) te je češka Vlada 2015. godine donijela odluku o dodjeli 600.000 eura Udruzi čeških državljana hrvatske narodnosti, namijenjenih obnovi Hrvatskog kulturnog centra u Jevišovki (obnova u tijeku). Tim povodom su 10. travnja 2018. najzaslužnijim češkim dužnosnicima, koji su presudno utjecali na dodjelu sredstava – tadašnjem ministru kulture Hermanu, voditelju Parlamentarne grupe prijateljstva CZ-RH Klaški i predsjedniku Savjeta Vlade CZ za nacionalne manjine Pospišilu – dodijeljena visoka državna odličja RH. Nadalje, Središnji državni ured za Hrvate izvan RH u uskoj suradnji s Veleposlanstvom RH u Pragu (koje obavlja veliki dio administrativnog posla), kontinuirano putem natječaja koji se raspisuje svake godine, dodjeljuje potpore za realizaciju programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine koja živi u Češkoj Republici.

Na sastanku početkom godine u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova sa zastupnikom češke i slovačke nacionalne manjine V. Bilekom razmotreni su **moгуći koraci** prema uređenju ovog pitanja bilateralnim sporazumom, a o čemu će se nastaviti intenzivne konzultacije nadležnih tijela u Hrvatskoj, prije no što se ono razmotri s češkom stranom te pristupi izradi nacрта sporazuma.

5.2. Primjena bilateralnog Sporazuma o zaštiti manjina između Republike Hrvatske i Slovačke Republike.

Aktivnost 5.2.1.

Nadležna tijela Vlade Republike Hrvatske identificirat će konkretna područja u kojima bi se mogao dodatno unaprijediti status hrvatske manjine u Slovačkoj Republici i slovačke manjine u Republici Hrvatskoj te sukladno navedenim područjima predložiti odgovarajući pravni instrument između dvije Vlade.

Nositelji: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: III. kvartal 2018.

- **AM**

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Ured je ukazao na **potrebu pokretanja** postupka za sklapanje Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između RH i Slovačke Republike pri pripremi za posjet v.d. mvep Slovačke Korčoka, koji se tijekom bilateralnog posjeta 19. veljače 2018. sastao s ppv/mvep Pejčinović Burić.

Podsjeća se, kako je Vlada RH 11. veljače 1999. donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Republike Hrvatske i Slovačke Republike o zaštiti slovačke manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Slovačkoj Republici. Slijedom navedenog su održane konzultacije između dviju država te je 2007. pitanje ponovno aktualizirano prema slovačkoj strani, no do potpisivanja ugovora nije došlo. Jedan od razloga je što Slovačka nema praksu potpisivanja ugovora na ovoj području. Međutim, međusobne aktivnosti proizlaze i iz činjenice da se bilateralna zaštita manjina djelomice izvodi iz Ugovora o kulturnoj, prosvjetnoj, znanstvenoj i športskoj suradnji (1995.) te su hrvatska nacionalna manjina u Slovačkoj i slovačka nacionalna manjina u Hrvatskoj uglavnom zadovoljne svojim statusom i položajem.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo je u okviru svog djelokruga kontinuirano na raspolaganju nadležnim tijelima vezano uz mogućnost pokretanja postupka sklapanja Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između

Republike Hrvatske i Slovačke Republike. No, iako je Vlada RH 1999. godine donijela odluku o pokretanju postupka, zbog višekratnog odbijanja slovačke strane isti nije formalno proveden. U međuvremenu, Ministarstvo je putem Veleposlanstva RH Bratislava, aktivno sudjelovalo u bilateralnim aktivnostima glede uzajamne zaštite nacionalnih manjina u Hrvatskoj i Slovačkoj. Glede unaprjeđenja statusa hrvatske manjine, vlp Heina i opunomoćenik Slovačke za nacionalne manjine Bukovszky (u nazočnosti predsjednika Hrvatskog kulturnog saveza u Slovačkoj Jankovića) su 30. siječnja 2018. raspravili bitna pitanja koja se odnose na hrvatsku manjinu (status Muzeja kulture Hrvata, status dvojezičnih općina, hrvatski jezik u školama, financiranje). Takvim zalaganjem, povećana su sredstva za potporu hrvatskoj nacionalnoj manjini (s 56.000 eura u 2017., na 76.000 eura u 2018. godini). Vlp je u veljači 2018. godine posjetio slavističku katedru Filozofskog fakulteta Sveučilišta Komenski, na kojem je organiziran studij hrvatskog jezika, ponudivši daljnju potporu i suradnju katedri, a što je prihvaćeno uz zamolbu za produljenje mandata aktualnog lektora i za potporu projektu razmjene profesora kroz Erasmus.

Nadalje, Središnji državni ured za Hrvate izvan RH u uskoj suradnji s Veleposlanstvom RH u Bratislavi (koje obavlja veliku dio administrativnog posla), kontinuirano putem natječaja koji se raspisuje svake godine, dodjeljuje potpore za realizaciju programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine koja živi u Slovačkoj Republici.

Na sastanku početkom godine u Ministarstvu su sa zastupnikom češke i slovačke nacionalne manjine V. Bilekom razmotreni **moгуći koraci** prema uređenju ovog pitanja bilateralnim sporazumom, a o čemu će se nastaviti intenzivne konzultacije nadležnih tijela u Hrvatskoj prije no što se ono razmotri sa slovačkom stranom te pristupi izradi nacrtu sporazuma.

5.3. Stvaranje i poboljšanje uvjeta za rad, te poštivanje i vrednovanje posebnosti predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola s nastavom na češkom i slovačkom jeziku.

Aktivnost 5.3.1.

Vlada Republike Hrvatske razmotrit će mogućnosti povrata dijela imovine Zaklade Rafaela Pavičeka te poboljšanja uvjeta za njen rad.

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AP**

Ministarstvo pravosuđa

U postupku povodom prijedloga Zaklade Rafael Paviček radi povrata oduzete imovine sukladno Zakonu o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, a povodom žalbe Zaklade glede nekretnine u Ilici 246, je rješenjem Ministarstva pravosuđa UP/II-942-01/15-01/455 od 21. rujna 2017. poništen zaključak Grada Zagreba, Gradskog ureda za imovinsko pravne poslove i imovinu grada, Sektora za upravno-pravne poslove, Odjela za naknade i izvlaštenja - Prvi područni odsjek, te je vraćen na ponovno odlučivanje. Ministarstvo je 3. listopada 2017. donijelo drugostupanjsko rješenje o poništenju predmetnog zaključka te je predmet vraćen prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak. Ministarstvo raspolaže odgovorom Grada Zagreba kako je **predmetni postupak još u tijeku.**

Aktivnost 5.3.2.

Vlada Republike Hrvatske, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, poduzet će mjere iz svoje nadležnosti za osiguranje financijske potpore za obnovu, dogradnju, izgradnju i opremanje predškolskih ustanova i osnovnih škola i to: Češke osnovne škole „J. A. Komenski“, Daruvar, Češke osnovne škole „J. Ružička“, Končanica, područne škole Ivanovo selo, Češkog dječjeg vrtića „Ferda Mravenec“, Daruvar i Slovačkog dječjeg vrtića u Jelisavcu.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: IV. kvartal 2018.

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Nema evidentirane zahtjeve za financiranje izgradnje, rekonstrukcije ili opremanje objekata.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Kroz Poziv na dostavu projektnih prijedloga KK.04.2.1.04 – Energetska obnova i korištenje obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora, iz EFRR financirat će se energetska obnova zgrade PŠ Donji Sređani, Češke OŠ J.A. Komenskog, Daruvar te zgrade PŠ Ivanovo Selo, OŠ I.N. Jemersića, I. Selo. U tijeku je dodjela bespovratnih sredstava.

Ministarstvo poljoprivrede

Provodi niz mjera putem Programa ruralnog razvoja RH za 2014.-20. s ciljem povećanja konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima. Kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“, ugovorena su dva projekta za izgradnju, **rekonstrukciju i opremanje predškolskih ustanova** - 8.688.498 kn u JLP(R)S s udjelom većim od 5% pripadnika češke nacionalne manjine.

Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020., do 24. veljače 2019. kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“, ugovorena su tri projekta za izgradnju, rekonstrukciju i opremanje predškolskih ustanova u iznosu od 13.511.294 kn, a projekti su na područjima JLP(R)Ss udjelom većim od 5% pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom broju stanovnika.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Osigurana su sredstva u Državnom proračunu za 2017. na poziciji Ureda, kontu 3821, u iznosu od 1.550.000 kn, od čega: dogradnja Češke osnovne škole „**J. A. Komenski**“, Daruvar – 1.200.000 kn; dogradnja češke osnovne škole „**J. Ružička**“, Končanica – 350.000 kn.

Osigurana su sredstva u Državnom proračunu za 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821 za dogradnju Češke osnovne škole „**J. A. Komenski**“, Daruvar (troškovi koordinатора i stručnog nadzora pri dogradnji škole) – iznos 101.000 kn.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (*nije originalni nositelj)

U nazočnosti ppV/mvep Marije Pejčinović Burić i uz njeno prigodno obraćanje, 7. studenoga 2017., u prostorijama Vlade na Markovu trgu, potpisan je darovni ugovor, kojim Ministarstvo vanjskih poslova Češke Republike donira Savezu Čeha u Republici Hrvatskoj 300.000 eura, namijenjenih dogradnji Češke osnovne škole **J.A. Komenskog** u Daruvaru.

5.4. Unaprjeđenje uvjeta rada i sustava financiranja udruga i ustanova češke i slovačke nacionalne manjine, posebice Slovačkog centra za kulturu Našice i Novinsko – izdavačke ustanove Jednota Daruvar.

Aktivnost 5.4.1.

Vlada Republike Hrvatske analizirat će postojeći sustav financiranja udruga i ustanova češke i slovačke nacionalne manjine, posebice Slovačkog centra za kulturu Našice, Novinsko-izdavačke ustanove Jednota Daruvar i Etno kuća u Lipovljanima i Ivanovom selu, predložiti će trajan i održiv sustav financiranja, poduzeti odgovarajuće mjere za unaprjeđenje uvjeta rada te će poduprijeti projekte i osigurati sredstva za digitalizaciju arhiva, na temelju javnog poziva sukladno Zakonu o financiranju javnih potreba u kulturi.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: kontinuirano

- **AD**

Ministarstvo kulture

Kroz programe investicijskih potpora, **Slovački centar za kulturu Našice** je za uređenja zgrade Centra dobio 150.000 kn u 2017. te 700.000 kn u 2018. godini.

Savjet za nacionalne manjine

Na temelju Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. godinu („NN“, broj 124/17), na Aktivnosti A732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, Savjet je doznačio **Slovačkom centru za kulturu Našice** 13.000 kn za kulturne manifestacije. Temeljem iste Odluke, Savjet je Novinsko-izdavačkoj ustanovi **JEDNOTA** Daruvar doznačio 1.518.000 kn za programe informiranja.

Aktivnost 5.4.2.

Nakon stvorenih uvjeta za rad, u sastavni dio Slovačkog centra za kulturu Našice, prebacit će se Središnja Knjižnica Slovaka, a u skladu s osnivačkim aktima Slovačkog centra za kulturu Našice.

Nositelj: Ministarstvo kulture

Rok provedbe: III. kvartal 2018.

- **AM**

Ministarstvo kulture

Građevinski radovi na zgradi Slovačkog centra za kulturu Našice su u tijeku, te se skoro očekuje i stvaranje uvjeta za prebacivanje Središnje knjižnice Slovaka.

5.5. Osnivanje i izgradnja Češkog centra za kulturu Daruvar.

Aktivnost 5.5.1.

Nadležna tijela Vlade Republike Hrvatske, u suradnji sa zastupnikom za češku i slovačku nacionalnu manjinu, utvrdit će potreban pravni i financijski okvir za izgradnju Češkog centra za kulturu u Daruvaru kako bi se osigurala sredstva za kupnju nekretnine u Daruvaru, izgradnju i uređenje objekta, kao i sredstva za održivo funkcioniranje Centra.

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Ministarstvo kulture i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AP**

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva osigurana u Državnom proračunu za 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821: za **kupnju nekretnine** za Kulturni centar češke nacionalne manjine u RH, Daruvar – iznos 500.000 kn.

5.6. Obnova objekata češke i slovačke nacionalne manjine koji su oštećeni tijekom agresije na Republiku Hrvatsku. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara, te digitalizacija arhiva. Održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju češke i slovačke nacionalne manjine.

Aktivnost 5.6.1.

Vlada Republike Hrvatske nastavit će s obnovom ratom oštećenih i razrušenih stambenih objekata češke i slovačke nacionalne manjine u skladu s Programom obnove.

Nositelj: Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

U Financijskom planu Ureda u 2018. godini, na aktivnosti K 761061 Obnova i izgradnja u ratu oštećenih stambenih jedinica, bilo je planirano 26.125.000 kn od čega je realizirano 23.142.326 kn. U 2019. godini planirana je obnova u iznosu 23.500.000 kn.

Po Zakonu o obnovi („NN“, broj 24/96, 54/96, 87/96, 57/00, 38/09, 45/11 i 51/13), pravo na programe obnove rješenjem utvrđuju uredi državne uprave provođenjem upravnog postupka utvrđivanja prava na obnovu. **Nacionalna pripadnost korisnika** prava na obnovu ne vodi se po službenim evidencijama niti utječe na opseg prava i modele obnove definirane Zakonom. Pozitivno utvrđena prava uključuju se u postupke realizacije, ovisno o modelu utvrđenom pravomoćnim rješenjem.

Aktivnost 5.6.2.

Vlada Republike Hrvatske podupirat će dovršetak već započetih aktivnosti te osigurati sredstva za obnovu, dogradnju i redovito funkcioniranje multikulturalnog centra za obrazovanje „Tkon“ u vlasništvu čeških osnovnih škola.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AM**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Nema evidentirane zahtjeve za financiranje izgradnje, rekonstrukcije ili opremanje objekata.

Informacija

Češke osnovne škole su u tijeku s pripremom dokumentacije kao preduvjeta za pokretanje daljnje procedure za rad na dovršetku multikulturalnog centra za obrazovanje „Tkon“.

Aktivnost 5.6.3.

Vlada Republike Hrvatske poduzimat će mjere iz svoje nadležnosti kako bi osigurala sredstva za održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju češke i slovačke nacionalne manjine.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Vidi: Aktivnost 2.8.1.

Ministarstvo poljoprivrede

Vidi: Aktivnost 5.3.2.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva osigurana u Državnom proračunu za 2017. na poziciji Ureda, kontu 3821 dodijeljena su za održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju slovačke nacionalne manjine (Matica slovačka Josipovac) - 350.000 kn.

Sredstva osigurana u Državnom proračunu 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821, u iznosu 1.927.250 kn dodijeljena su: za održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju češke nacionalne manjine (Češka obec Bjelovar, Češka beseda Međurić, Češka beseda Šibovac, Češka beseda Bjeliševac, Češka beseda Ivanovo Selo, Češka beseda Hercegovac, Češka beseda Zagreb, Češka beseda Končanica, Češka beseda Donji Sređani, Savez Čeha) – 1.392.100 kn i za održavanje i unaprjeđenje uvjeta rada u postojećim objektima u vlasništvu ili korištenju slovačke nacionalne manjine (Matica slovačka Radoš, Matica slovačka Lipovljani, Matica slovačka Miljevci, Matica slovačka Međurić) – 535.150 kn.

Aktivnost 5.6.4.

Vlada Republike Hrvatske poduzimat će mjere za osiguranje primjerenih prostornih uvjeta za rad Matice slovačke u Osijeku i Matice slovačke u Rijeci.

Nositelji: Ministarstvo državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AN**

Ministarstvo državne imovine

Ministarstvo postupa po zahtjevima stranaka ili ovlaštenih tijela te se o svakom pojedinačnom zahtjevu odlučuje i rješava posebno, ovisno o sadržaju i o raspoloživosti nekretnine za tražene namjene na konkretnim lokacijama, no do sad **nisu zaprimljeni zahtjevi navedenih Matica.**

6. OPERATIVNI PROGRAM ZA MAĐARSKU NACIONALNU MANJINU

6.1. Provedba preporuka Hrvatsko-mađarskog mješovitog odbora za manjine.

Aktivnost 6.1.1.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će sredstva u državnom proračunu za 2018. godinu za provedbu preporuka Hrvatsko-mađarskog mješovitog odbora za manjine koje se odnose na mađarsku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj.

Nositelji: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture, Ministarstvo financija, Ministarstvo državne imovine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Vidi: Aktivnost 6.2.1.

Ministarstvo državne imovine

U travnju 2017. godine Ministarstvo je zaprimilo zahtjev Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj kojim traže predaju u vlasništvo nekretnine - **odmarališta u Vlačićima**, na otoku Pagu, koja je do raspada bivše SFRJ bila odmaralište „Međuopštinskog sekretarijata za unutrašnje poslove, Novi Sad“, a 1998. godine je u zemljišnim knjigama upisana kao vlasništvo RH temeljem Uredbe o zabrani raspolaganja i preuzimanja sredstava određenih pravnih osoba na teritoriju RH („NN“, broj 40/92). S predstavnicima Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj održan je sastanak u veljači 2018. na kojem je pojašnjeno da prijenos prava vlasništva na predmetnoj nekretnini nije moguć do konačnog razrješenja imovinskopravnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Srbije te je ukazano da će sukladno prijedlogu novog Zakona o upravljanju državnom imovinom, Ministarstvo biti ovlašteno dati takve (sukcesijske) nekretnine u višegodišnji zakup, ili u neki drugi oblik raspolaganja, do najviše 30 godina, odnosno do sklapanja odgovarajućeg bilateralnog ugovora. Zakon o upravljanju državnom imovinom („NN“, broj 52/18) stupio je na snagu u lipnju 2018. godine i čl. 71. propisao navedeno, no stranka još nije podnijela Ministarstvu zahtjev za davanje predmetne nekretnine u višegodišnji zakup.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Vidi: Aktivnost 6.3.1. (za kapitalne donacije)

Savjet za nacionalne manjine

Glede osiguranja 100.000 kn za kupovinu sjedišta za rad udruge u **Zmajevcu**, program je bio planiran za 2018. godinu, ali zbog nemogućnosti pronalazjenja prikladnog objekta kupovina nije provedena te je odobrena prenamjena da se predmetna sredstva preusmjere u druge ciljeve.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Ured kontinuirano provodi i koordinira s ostalim nadležnim institucijama aktivnost u skladu s preporukama iz Zapisnika sjednica Hrvatsko-mađarskog mješovitog odbora za manjine (MMO). Slijedom 13. sjednice MMO (23. veljače 2017., Zagreb), Vlada je 8. lipnja 2017. donijela Zaključak o prihvaćanju preporuka iz predmetnog Zapisnika. Ured je održao i pripreme povodom

održavanja 14. sjednice MMO (6. ožujka 2018., Budimpešta) na kojoj su obje strane istaknule kako je većina usvojenih preporuka s prethodne sjednice ostvarena. Vlada je 30. svibnja 2018. donijela Zaključak o prihvaćanju istih.

Ostvareno je puno projekata važnih za manjine u obje države te je **2017. godina bila jedna od najuspješnijih glede realizacije preporuka MMO**. Potvrđeno je kako hrvatska manjina u Mađarskoj i mađarska manjina u Hrvatskoj uživaju visoku zaštitu manjinskih prava, sukladno najvišim međunarodnim standardima i da u Europi predstavljaju ogledni primjer uspješne prakse.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (*nije originalni nositelj)

Na 14. sjednici MMO pozdravljeno je usvajanje Operativnih programa za nacionalne manjine, koji će bitno pridonijeti poboljšanju manjinskih prava mađarske manjine u Hrvatskoj u području obrazovanja, kulture i razvoja manjinske infrastrukture.

6.2. Izgradnja i uređenje prostorija obrazovnih institucija mađarske nacionalne manjine.

Aktivnost 6.2.1.

Vlada Republike Hrvatske poduzet će mjere iz svoje nadležnosti za osiguranje pravnih i financijskih uvjeta za izgradnju i rad srednjoškolskog đučkog doma pri Prosvjetno-kulturnom centru Mađara u Osijeku.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: 2017. – 2019.

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. i projekcijama za 2019. i 2020. godinu u razdjelu Ministarstva na aktivnosti K 676058 – **Prosvjetno-kulturni centar Mađara** – izgradnja učeničkog doma osigurano je 5.000.000 kn u 2018. te planirano 3.000.000 kn u 2019. godini¹⁷. Ministarstvo je u svojstvu naručitelja radova u Elektroničkom oglasniku javne nabave RH provelo prethodno savjetovanje sa zainteresiranim gospodarskim subjektima kao i postupak jednostavne nabave te je donijelo odluku o odabiru. Ugovor je potpisan, te su radovi u tijeku.

6.3. Osiguravanje sredstava za dovršenje projekata koji su započeti u suradnji s Vladom Republike Mađarske.

Aktivnost 6.3.1.

Vlada Republike Hrvatske osiguravat će namjenska sredstva mađarskoj nacionalnoj manjini za dovršenje projekata koje je započela u suradnji s Vladom Republike Mađarske i to: dovršetak izgradnje Doma kulture u Dalj Planini, proširenje Mađarskog doma u Vukovaru, dovršetak obnove reformatorske crkve u Laslovu, izgradnju prostorija za uredništvo tjednika na mađarskom jeziku i TV emisije na mađarskom jeziku u Bilju, dovršetak Etno kuće u Vardarcu, dovršetak

¹⁷ Izgradnja Učeničkog doma pri Prosvjetno-kulturnom centru Mađara planirana je na čest. zem.k.č.br. 9831/4 k.o. Osijek, Osijek, Drinska 12a u skladu s građevinskom dozvolom Upravnog odjela za provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje Grada Osijeka od 14. studenoga 2017. godine i s Glavnim projektom zajedničke oznake BP 19/2017.

zgrade Mađarske kuće u Batini, otkup i obnova nekadašnjeg Doma kulture u Lugu, Doma kulture u Laslovu, obnovu Doma kulture u Korođu te kupovinu i opremanje mađarskih kuća u Rijeci i Belom Manastiru te općinama Kneževi Vinogradi, Bilje i Vladislavci.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo poljoprivrede, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: 2017. – 2020.

- **AP**

Ministarstvo poljoprivrede

Kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“, ugovoren je jedan projekt za unutarne i vanjsko uređenje društvenog doma u Brekinskoj, čiji je korisnik „**Društvo Mađara Lipik**“.

Dodatno, vidi: Aktivnost 5.3.2.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Izgradnja prostorija za uredništvo tjednika i TV emisije na mađarskom jeziku u Bilju financirana je sredstvima Ureda u iznosu 2.320.000 kn: u 2017. godini Priprema građevinske dokumentacije i provedba javne nabave za izgradnju multifunkcionalne zgrade DZMH u Bilju – 130.000 kn i u 2018. godini Izgradnja sjedišta uredništva redakcije tjednika na mađarskom jeziku "**Uj Magyar Kepes Ujsag**" i TV emisije "**Dravataj**" u Bilju - 2.190.000 kn.

Sredstvima Državnog proračuna na poziciji Ureda u 2017. godini financirani su: obnova mađarske Etno kuće u Vardarcu – 90.000 kn; obnova i opremanje Doma kulture u Laslovu – 520.000 kn; obnova i opremanje Doma Mađara u Belom Manastiru – 910.000 kn. Sredstvima Državnog proračuna na poziciji Ureda u 2018. godini financiran je otkup i obnova nekadašnjeg Doma kulture u Lugu, odnosno kupovina zemljišta u Lugu - 54.000 kn

Sredstvima Državnog proračuna na poziciji Ureda u 2017. godini dodijeljena su sredstva **kapitalnih donacija** Demokratskoj zajednici Mađara Hrvatske za: obnovu sjedišta MKUD Nepkor u Osijeku – 30.000 kn, opremu sjedišta DZMH, Darda – 15.000 kn, vanjsko krečenje katoličke crkve, Čakovci – 40.000 kn i obnovu pročelja katoličke crkve, Novi Bezdán – 65.000 kn, a u 2018. godini za obnovu objekta u Novom Bezdánu za rad KUD Ujbezdán 227.167 kn.

Savjet za nacionalne manjine

Sredstvima Vlade Republike Mađarske osiguran je dovršetak izgradnje Doma kulture, Dalj planina, proširenje Mađarskog doma, Vukovar i dovršetak obnove reformatorske crkve, Laslovo. Isključivo sredstvima Vlade Republike Hrvatske osigurana je izgradnja prostorija za uredništvo tjednika na mađarskom jeziku i TV emisije na mađarskom jeziku u Bilju, otkup i obnova nekadašnjeg Doma kulture u Lugu, kupovina i opremanje mađarske kuće u Belom Manastiru, Doma kulture u Laslovu, te obnova Doma kulture u Korođu.

Nadalje, financijskim sredstvima obje Vlade osiguran je dovršetak Etno kuće u Vardarcu i dovršetak zgrade Mađarske kuće u Batini. Do sada nisu osigurana financijska sredstva za kupovinu i opremanje Mađarskih kuća u Rijeci te općinama Kneževi Vinogradi (planirano

tijekom 2018. godine), Bilje i Vladislavci. Dovořeni su projekti: Dom kulture u Dalj Planini, obnova reformatorske crkve u Laslovu, otkup i obnova nekadašnjeg Doma kulture u Lugu, te kupovina i opremanje Mađarske kuće u Belom Manastiru.

Projekti u tijeku u 2019. godini su: proširenje Mađarskog doma u Vukovaru, izgradnja prostorija za uredništvo tjednika na mađarskom jeziku u Bilju, dovršetak Etno-kuće u Vardarcu, dovršetak zgrade Mađarske kuće u Batini, obnova Doma kulture u Laslovu, obnova Doma kulture u Korođu, dovršetak obnove Mađarske kuće u Novom Bezdanu (Petlovac), opremanje Doma kulture u Hrastinu (Vladislavci), kupovina Mađarske kuće u Suzi, dovršetak obnove Mađarske kuće u Kotlini (Kneževi Vinogradi) te kupovina placa uz novi Dom kulture (Bilje). U 2020. godini planira se kupovina i opremanje Mađarske kuće u Rijeci i Kopačevu (Bilje).

6.4. Informiranje pripadnika mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj na materinjem jeziku

Aktivnosti 6.4.1.

Kao reciprocitet načinu osiguravanja financijskih sredstava za rad uredništva tjednika „Hrvatski glasnik“ Hrvata u Republici Mađarskoj, Vlada Republike Hrvatske poduzet će mjere iz svoje nadležnosti kako bi osigurala nesmetani rad uredništva tjednika na mađarskom jeziku „Uj Magyar Kepes Ujsag“ i televizijske emisije „Dravataj“ u izdanju Demokratske zajednice Mađara Hrvatske.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjet za nacionalne manjine

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- AP

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Vidi: Aktivnost 6.3.1.

Savjet za nacionalne manjine

Raspolaže sredstvima u Državnom proračunu za 2019. na poziciji Savjeta u iznosu 450.000 kn.

6.5. Poboljšanje uvjeta života u mjestima naseljenim pripadnicima mađarske nacionalne manjine.

Aktivnost 6.5.1.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će neophodna namjenska sredstva za izgradnju infrastrukturnih objekata na području naselja u kojima žive pripadnici mađarske nacionalne manjine, i to za dovršetak izgradnje novog Doma kulture u Lugu, izgradnju sustava odvodnje u Kopačevu (sufinanciranje), obnovu nogostupa u Korođu, dovršetak izgradnje nerazvrstanih cesta i nogostupa u mjestima Novi Bezdan, Batina, Laslovo, Vardarac i Kopačevo te obnovu niskonaponske električne mreže u Novom Bezdanu (općina Petlovac).

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i Ministarstvo poljoprivrede

Rok provedbe: 2017. - 2020.

- AP

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

U cilju ujednačavanja razvoja svih područja Hrvatske, Ministarstvo kao nositelj politike regionalnoga razvoja provodi programe nacionalnih mjera, a jedna od mjera je i „Program održivog razvoja lokalne zajednice“. Istim se financiraju projekti usmjereni na gospodarsku i socijalnu revitalizaciju te poboljšanje standarda i kvalitete života lokalnog stanovništva na slabije razvijenim područjima, uključujući i područja naseljena pripadnicima nacionalnih manjina. U 2017. godini je sufinanciran projekt „Izgradnja i obnova nogostupa u naseljima Općine Petlovac“ u iznosu od 500.000 kn, pri čemu je i obnovljen **nogostup u naselju Novi Beždan**.

Ministarstvo poljoprivrede

Od početka provedbe Programa ruralnog razvoja do 24. veljače 2019., u okviru mjere 7 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ na JLP(R)S s **udjelom većim od 5% pripadnika mađarske nacionalne manjine** u broju stanovnika, dodijeljene su potpore:

- kroz tip operacije 7.1.1 „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“, odobreno je 11 prijava JLP(R)S za sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj JLP(R)S, te je od predviđenih 1.257.525 kn isplaćeno je 348.275 kn;
- kroz tip operacije 7.2.2. „Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta“, ugovorena su četiri projekta za ulaganje u rekonstrukciju cesta i dodijeljeno je 14.411.377 kn;
- kroz tip operacije 7.4.1. „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme, kulturu te infrastrukturu“, ugovoren je projekt za uređenje društvenog doma u Brekinskoj, korisnika „Društvo Mađara Lipik“.

Dodatno, vidi: Aktivnost 5.3.2.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda naselja **Kopačevo** započela je u listopadu 2016., te je u 2017. godini izvedeno 5710m kanalizacijskih kolektora, 3000m tlačnih cjevovoda i pet crpnih stanica uz stvaranje uvjeta za priključenje 336 kućanstava na sustav javne odvodnje. uloženo je 13.066.000 kn, od čega 11.649.000 kn sredstava Hrvatskih voda, sukladno Planu upravljanja vodama za 2017. godinu i 1.417.000 kn sredstava investitora Vodoopskrbe d.o.o., Darda.

Kroz Poziv na dostavu projektnih prijedloga KK.04.2.1.04 - Energetska obnova i korištenje obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora, iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) bit će financirani projekti: energetska obnova zgrade PŠ Donji Sredani, Češke OŠ J. A. Komenskog, Daruvar i energetska obnova zgrade PŠ Ivanovo Selo, OŠ I.N. Jemeršića, Ivanovo Selo, Grubišno Polje. Za navedene projekte potpisani su ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava iz EFRR-a, odnosno započela je provedba energetske obnove¹⁸.

U sklopu projekta „Izgradnja sustava odvodnje otpadnih voda naselja Kopačevo“ u 2018. godini su završeni radovi na izvedbi 367 kućnih priključaka na kanalizaciju. U postupku je ishodenje uporabne dozvole i puštanje u rad sustava javne odvodnje Kopačevo. Ukupna vrijednost izvedenih radova u 2018. godini je iznosila 1.212.500 kn, od čega je 970.000 kn izravnih sredstava Hrvatskih voda, sukladno Planu upravljanja vodama za 2018. godinu i 242.500 kn sredstava investitora Vodoopskrbe d.o.o., Darda.

¹⁸ Priprema i provedba naprijed navedenog Poziva u nadležnosti Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja koje obnaša funkciju Posredničkog tijela razine 1 u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. te slijedom svojih funkcija raspolaže preciznijim informacijama o navedeni projektima.

7. OPERATIVNI PROGRAM ZA ALBANSKU NACIONALNU MANJINU

7.1. Razvoj i unaprjeđenje bilateralnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Albanije, te između Republike Hrvatske i Republike Kosovo.

Aktivnost 7.1.1.

S ciljem unaprjeđenja bilateralnih odnosa s Republikom Albanijom Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak sklapanja bilateralnih sporazuma s Republikom Albanijom, u svrhu jačanja gospodarske suradnje i prava nacionalnih manjina.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AP/AF**

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Predsjednici hrvatske i albanske vlade Plenković i Rama potpisali su 4. prosinca 2018. u Zagrebu, **Izjavu o strateškom partnerstvu** između Republike Hrvatske i Republike Albanije (međunarodni akt). U Izjavi se ističe kako su one prijateljske zemlje bez otvorenih bilateralnih pitanja, članice NATO, kao i da dijele zajedničke europske i euroatlantske vrijednosti te da će partnerstvom ojačati bilateralne veze i pridonijeti sigurnosti i miru u jugoistočnoj Europi. Naglašena je ključna uloga Hrvatske kao članice EU, koja dijeljenjem iskustava iz pristupnog procesa pruža pomoć Albaniji i ostalim državama JIE na putu prema članstvu. Navodi se i kako će Hrvatska i Albanija promicati prava pripadnika nacionalnih manjina u skladu s europskim standardima, a da albanska manjina u Hrvatskoj i dalje ostaje snažna poveznica u produbljivanju prijateljstva. Akcijskim planom (sastavni dio Izjave) definirani su zajednički prioriteti te predložene provedbene aktivnosti: koordinacija napora za očuvanje i promicanje albanskog jezika i kulture među Albancima u Hrvatskoj, bolja koordinacija i zajedničke aktivnosti u promicanju kulturnih veza, dodjela određenog broja uzajamnih vladinih stipendija učenicima srednjih škola i studentima, poticanje razmjene nastavnika i profesora između dva sveučilišta.

Aktivnost 7.1.2.

S ciljem unaprjeđenja bilateralnih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Kosova, Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak sklapanja bilateralnog sporazuma s Republikom Kosovo o zaštiti nacionalnih manjina, koji će doprinijeti da se pripadnicima nacionalnih manjina u Hrvatskoj i Kosovu osigura najviša razina pravne zaštite te očuvanje i razvitak njihovih nacionalnih identiteta.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

- **AM**

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

Na Kosovu je ostao živjeti veoma mali broj pripadnika hrvatske nacionalne manjine (oko 200 osoba), a koji se nažalost i nadalje smanjuje. Ministarstvo u skladu nadležnošću glede postupka sklapanja Sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Kosovo, ostaje na raspolaganju Uredu koji razmatra ovu mogućnost.

Aktivnost 7.1.3.

S ciljem promicanja boljeg razumijevanja te upoznavanja umjetnosti, kulture i kulturne baštine hrvatskog i albanskog naroda, Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak sklapanja programa o kulturnoj suradnji s Republikom Kosovo, na temelju Sporazuma o kulturnoj suradnji.

Nositelji: Ministarstvo kulture i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **ANP**

Ministarstvo kulture

Sporazum o kulturnoj suradnji sa Republikom Kosovom potpisan je 11. svibnja 2016., dok je Sporazum o kulturnoj suradnji sa Republikom Albanijom potpisan 17. lipnja 2016., a što je bio poseban interes albanske nacionalne manjine.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Prema informacijama Ministarstva kulture u čijem djelokrugu je postupak za pokretanje sklapanja programa o kulturnoj suradnji, saznaje se kako je ono mišljenja da postojeći Sporazum o kulturnoj suradnji sa Republikom Kosovom zadovoljava međusobne potrebe.

7.2. Osnivanje ustanova albanske manjine, te centra za povijesna istraživanja.

Aktivnost 7.2.1.

Vlada Republike Hrvatske pokrenut će postupak sklapanja bilateralnog sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Kosova o osnivanju Muzeja Hrvata u Janjevu i sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Albanije o osnivanju Hrvatskog doma u Albaniji te o osnivanju Albanskog centra za povijesna istraživanja u Zagrebu.

Nositelji: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo kulture i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AM**

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Iako do sada nije došlo do osnivanja predmetnih institucija, suradnja u području kulture zastupljena je kao dio bilateralnih aktivnosti Hrvatske i Albanije i kroz djelovanje hrvatskog veleposlanstva u Tirani ili u širem političkom kontekstu. Na sveučilištu u Tirani 11. prosinca 2018. održan je program "Hrvatski dan", u organizaciji Veleposlanstva RH i Fakulteta za strane jezike Sveučilišta u Tirani s ciljem popularizacije hrvatskog jezika, kulture, baštine i turizma te kao inicijalni korak za privlačenje studenata i stvaranje preduvjeta za otvaranje katedre hrvatskog jezika u Tirani. Prisustvovalo je više od 200 uzvanika iz Albanije (Tirana, Shkodra, Elbasan, Vlora) - predstavnici vlasti, ministarstava i različitih institucija, diplomatski zbor, sveučilišni profesori, gospodarstvenici, novinari, Hrvati u Albaniji. Također je 21. studenoga 2018. predsjednik Albanije Meta posjetio grad Zadar, naselje Arbanasi te zajedno s hrvatskom predsjednicom Grabar-Kitarović u Velikoj vijećnici Grada Zadra otkrio spomen-ploču povodom 550. godišnjice smrti velikog albanskog junaka Skenderbega.

Ministarstvo u načelu podržava ideju osnivanja muzeja Hrvata u Janjevu, te ukazuje na u tom kontekstu potrebu suradnje nadležnih resora obje države. Također ukazuje i na mogućnost da se ovo pitanje sagleda u kontekstu izvršavanja Aktivnosti 7.1.2.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Suglasan je s mogućim sklapanjem bilateralnog sporazuma o osnivanju Muzeja Hrvata u Janjevu.

7.3. Pronalazak modela za osiguravanje prostora ili izgradnje novih objekata za ustanove albanske manjine.

Aktivnost 7.3.1.

Vlada Republike Hrvatske poduzet će mjere za osiguranje prostora za rad Albanskog kulturnog i obrazovnog centra – Albanskog doma u Zagrebu, kao i mogućnost financijske potpore njegovu opremanju i funkcioniranju.

Nositelji: Povjerenstvo za raspolaganje nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, Ministarstvo državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: I. kvartal 2018.

- **AM**

Ministarstvo državne imovine

Nejasan je pravni status Centra, a čije reguliranje je pretpostavka za osiguravanja prostora i dodjele poslovnog prostora od strane Ministarstva sukladno važećim propisima. Naime, čl. 45. Zakona o upravljanju državnom imovinom određeno je da se nekretninama može raspolagati u korist JLP(R)S bez naknade, između ostalog, i u svrhu provođenja operativnih programa Vlade RH za nacionalne manjine. Također, dodjela poslovnih prostora uređena je Odlukom o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele nekretnina u vlasništvu RH na korištenje organizacijama civilnog društva radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro te ista propisuje da se poslovni prostori u vlasništvu RH mogu istima dodijeliti isključivo te provedbom javnog natječaja, a na osnovu kriterija, mjerila i u postupku kako je propisano navedenom Odlukom. Ministarstvo nema zakonodavnog okvira ni planiranih sredstava za podupiranje opremanja i funkcioniranja Albanskog kulturnog i obrazovnog centra – Albanskog doma u Zagrebu.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva su osigurana u Državnom proračunu 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821, u iznosu 368.250 kn za: izradu projektne dokumentacije i postavljanje spomenika majke Terezije u Rijeci – 201.807 kn; sanaciju poslovnog prostora Zajednice Albanaca Primorsko-goranske županije – 66.193 kn; izradu i postavljanje brončanog kipa majke Terezije u Karlovcu – 100.250 kn.

7.4. Unaprjeđenje uvjeta djelovanja Albanske katoličke misije u Republici Hrvatskoj “Majka Terezija” i pronalazak adekvatnog rješenja za moguću izgradnju sakralnog objekta.

Aktivnost 7.4.1.

Vlada Republike Hrvatske će sukladno Zakonu o pravnom položaju vjerskih zajednica, uvažavajući činjenicu da je izgradnja obrazovno sakralnog objekta od iznimnog značenja za očuvanje vjere, jezika, kulture, tradicijskih običaja i nacionalnog identiteta općenito, podupirati unaprjeđenje uvjeta djelovanja Albanske katoličke misije „Majka Terezija“ te će poduzeti mjere za osiguranje zemljišta za eventualnu izgradnju sakralnog objekta.

Nositelji: Povjerenstvo za raspolaganje nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske i Ministarstvo državne imovine

Rok provedbe: II. kvartal 2018.

- **AD**

Ministarstvo državne imovine

U pravilu postupa po zahtjevima stranaka ili ovlaštenih tijela te će, u slučaju zaprimanja adekvatnog zahtjeva, isti razmotriti i postupiti po zakonu, no zahtjev još nije zaprimljen.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Vidi: Aktivnost 7.3.1.

8. OPERATIVNI PROGRAM ZA ROMSKU NACIONALNU MANJINU

8.1. Revizija i provedba Nacionalne strategije za uključivanje Roma, te unaprjeđivanje rada Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije, s posebnim naglaskom na pitanje obrazovanja, socijalne integracije, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja.

Aktivnost 8.1.1.

Vlada Republike Hrvatske provest će reviziju Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za čije je provođenje predviđen nastavak trenda povećanja financijskih sredstava. U svrhu poboljšanja provedbe Nacionalne strategije Vlada će donijeti novi Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za razdoblje 2018. – 2020. i izraditi smjernice za unaprjeđenje rada Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije u čiji će rad biti uključeni i legitimni, izabrani romski predstavnici iz Vijeća romske nacionalne manjine.

Nositelji: Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AP**

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Temeljem aktivnosti koje sežu u početak 2015. godine, a koje su učinjene kroz nekoliko projekata sufinanciranih sredstvima europskih fondova i drugih donatora (poput UNDP-a ili UNICEF-a) i u kojima su sudjelovali predstavnici tijela državne uprave kao i romske nacionalne manjine uključujući i predstavnike Saveza Roma u RH „Kali Sara“, Ured je izradio nekoliko nacrtanih verzija Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma (AP NSUR) s preporukama za njeno unaprjeđenje.

Tome je prethodila vanjska evaluacija NSUR 2013.-2015. i pripadajućeg Akcijskog plana uz financijsku pomoć Ureda UNDP (rezultati su prezentirani na: verifikacijskoj radionici u organizaciji Ureda i UNDP-a 2015. godine, na 7. sjednici Radne skupine Povjerenstva za uključivanje Roma i 7. sjednici Povjerenstva za Rome u 2015. godini). Također, izrađena je prva revidirana verzija AP NSUR za razdoblje 2016.-18. u okviru projekta sufinanciranog od Ureda UNICEF-a, te je održano pet fokus grupa s predstavnicima tijela državne uprave, Roma i OCD-a i dvije fokus grupe sa ženama Romkinjama.

U okviru projekta Nacionalna platforma za uključivanje Roma (financiran iz REC programa EK) provedene su dvije javne rasprave na nacionalnoj razini (Zagreb, 2016. i 2017.) o prioritetima i ciljevima unutar svakog strateškog područja iz perspektive Roma. Na prvoj javnoj raspravi je sudjelovalo 96, a na drugoj 84 sudionika iz državne uprave, OCD, JLP(R)S, znanstvene zajednice i profesionalnih udruga, međunarodnih organizacija kao i gostiju iz Opće uprave za pravosuđe i potrošače EK i Agencije EU za temeljna prava, od toga 20 pripadnika Roma, uključujući i predstavnike Saveza Roma u RH „Kali Sara“.

U 2016. godini održane su četiri regionalne rasprave (Sisak, Međimurska županija, Crikvenica, Beli Manastir) s ciljem dobivanja slike o regionalnim/lokalnim prioritetima s ukupno 144

sudionika, kao i zasebne nacionalne rasprave o prioritetima iz perspektive žena i mladih Roma (Zagreb, i Marija Bistrica) s ukupno 39 sudionika.

U 2017. godini organizirana je dvodnevna rasprava za žene i mlade iz romske i većinske populacije u cilju definiranja zajedničkih prioriteta koji bi pridonijeli smanjivanju diskriminacije, jačanju socijalne kohezije i unapređenju integracije Roma (Zagreb, 2.-3. veljače – 32 sudionika).

Posljednja nacrtana verzija AP NSUR za razdoblje 2018.-20. (s preporukama tijela državne uprave koja su anticipirale nalaze vanjske evaluacije, kao i s rezultatima s provedenih nacionalnih, regionalnih i lokalnih rasprava) distribuirana je u listopadu 2017. godine tijelima državne uprave na dopune u skladu s mjerama definiranim u Operativnim programima. Kako bi osnažio provedbu Operativnog programa Ured je od 8. do 26. ožujka 2018. održao sedam radnih sastanaka s predstavnicima nadležnih tijela i Saveza Roma u RH „Kali Sara“, na teme AP NSUR koje se tiču: zdravstvene skrbi, obrazovanja, zapošljavanja, uključivanja u društveni i kulturni život; statusnih rješenja, suzbijanja diskriminacije i pomoći u ostvarivanju prava Roma, prostornog uređenja, stanovanja i zaštite okoliša i socijalne skrbi. **Očekuje se upućivanje AP NSUR Vladi RH na usvajanje.**

Aktivnost 8.1.2.

Vlada Republike Hrvatske razmotrit će mogućnosti i poduzeti potrebne mjere s ciljem iznalaženja rješenja za zapošljavanje pripadnika romske nacionalne manjine u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima postoji potreba suradnje lokalnih vlasti s romskom zajednicom radi koordinacije aktivnosti bitnih za romsku nacionalnu manjinu, u skladu s ciljevima Nacionalne strategije za uključivanje Roma.

Nositelji: Ministarstvo uprave, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- **AP**

Ministarstvo uprave

Obvezu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima JLP(R)S, sukladno Ustavnom zakonu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, imaju općine i gradovi u kojima pripadnici nacionalne manjine participiraju s više od 15% u stanovništvu kao i županije gdje je participacija viša od 5%, odnosno u onim JLP(R)S koje imaju obvezu osigurati njihovu razmjernu zastupljenost u svom predstavničko tijelu.

Glede iznalaženja rješenja za zapošljavanje pripadnika romske nacionalne manjine, 26. rujna 2017. u Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava održan je sastanak s predstavnicima romske nacionalne manjine, na kojem je ponuđena stručna pomoć u korištenju EU fondova, putem kojih bi se omogućilo i zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u JLP(R)S.

Zapošljavanje svih nacionalnih manjina pa tako i romske, utemeljeno je na zakonskim propisima koji zapošljavanje vežu uz njihov broj u JLP(R)S. Učinkovitost zapošljavanja, uz donošenje plana prijma od strane jedinice, ovisi i o prijavama pripadnika manjina na natječaje, pozivanju na pravo prednosti pri zapošljavanju, ispunjavanju uvjeta za radno mjesto koje se popunjava te rezultatima ostvarenim na provedenom testiranju i intervjuu. Sukladno Zakonu o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, kandidati koji imaju prednost pri zapošljavanju prema posebnom zakonu, tako i pripadnici nacionalnih manjina, imaju prednost

u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima, što znači da, uz ispunjavanje formalnih uvjeta iz javnog natječaja, na provedenom testiranju i intervjuu moraju ostvariti isti broj bodova kao kandidat s najvećim brojem bodova.

Hrvatski zavod za zapošljavanje

S obzirom da se nezaposlene osobe ne prate prema nacionalnosti, broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema njihovom prebivalištu prilikom prijave u evidenciju nezaposlenih osoba, a prema uvjerenjima za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te temeljem poznavanja romskog jezika, ali i izjavi koju mogu dati tijekom savjetovanja. Otežavajući faktor pri stvaranju baze nezaposlenih osoba pripadnika ove manjine je i činjenica različitog deklariranja, stoga se kontinuirano prikupljaju podaci za utvrđivanje njihovog točnog broja i dopunjuju baze kako bi se one mogle uključiti u programe koji su namijenjeni za njihovo uključivanje na tržište rada. Procjenjuje se, kako je krajem prosinca 2017. godine bilo evidentirano 4.206 osoba romske nacionalne manjine (2,24% ukupne nezaposlenosti u RH); a krajem prosinca 2018. godine 3.541 osobe (2,4%). U 2018. ukupno su zaposlene 1.741 osobe.

S obzirom na specifične potrebe korisnika, Zavod provodi niz mjera aktivne politike zapošljavanja - intervencije su usmjerene na poticanje zapošljavanja, samozapošljavanje, obrazovanje, stručno osposobljavanje za rad te uključivanje u programe javnih radova specifičnih ciljanih skupina (teže zapošljivih skupina, što je značajno i za Rome) i očuvanje radnih mjesta kod poslodavaca koji su u teškoćama. Kreiranjem programa javnih radova pruža se širok spektar mogućnosti zapošljavanja i socijalnog uključivanja dugotrajno nezaposlenih i osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada, a čime se jačaju i lokalne zajednice te nevladin sektor.

U 2017. godini u mjere poticajnog zapošljavanja bila je uključena 681 osoba romske nacionalnosti – od čega 262 žene ili 38,5%. Od 1. siječnja 2017. novouključeno je 576 osoba – 354 muškarca i 222. Najviše osoba je zaposleno financiranjem/sufinanciranjem putem javnih radova, 652 osobe - od čega 257 žena ili 39,4%. U 2017. godini 25 JLP(R)S koristilo je mjeru javni rad u kojem su zaposlene osobe romske nacionalne manjine.

U 2018. godine mjere je koristilo 890 osoba romske nacionalne manjine kako slijedi: u programe zapošljavanja uključeno je 697 osoba (630 je bilo zaposleno u javnim radovima a 67 je koristilo potpore za zapošljavanje). U programe obrazovanja uključeno je 170 osoba, od čega 156 u institucije za obrazovanje odraslih, osam u osposobljavanje na radnom mjestu, pet u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa te jedna osoba u program usavršavanja novozaposlenih osoba. Također, programe očuvanje radnih mjesta kroz mjeru stalnog sezonce koristilo je pet osoba, a potpore za samozapošljavanje 18 osoba.

Aktivnost 8.1.3.

Vlada Republike Hrvatske će u sklopu Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. osigurati provedbu natječaja za financiranje aktivnosti kojima će se nastaviti poticati i razvijati inkluzivno obrazovanje pripadnika romske nacionalne manjine

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

- AP

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

U razdoblju siječanj - lipanj 2017. Ministarstvo je radilo na pripremi Sažetka operacije Programska, stručna i financijska potpora obrazovanju djece i učenika pripadnika romske nacionalne manjine. Cilj Poziva je pružiti potporu njihovom uključivanju u odgojno-obrazovni sustav radi osiguranja uvjeta za poboljšanje obrazovnih postignuća i socijalizacije. Planira se financirati produženi boravak i osiguravanje prijevoza od kuće do vrtića/škola koje provode programe predškole i integrirane programe predškolskog odgoja uz podršku i nadzor odraslih, kao i dodatnu i dopunsku nastavu, ljetne kampove i/ili izvanškolske aktivnosti usmjerene na društvenu integraciju, stručno usavršavanje učitelja/nastavnika i stručnih suradnika s ciljem podizanja kvalitete i učinkovitosti obrazovanja učenika, nabava opreme i didaktičkih sredstava.

U suradnji s Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Ministarstvo je tijekom 2018. godine dovršilo evaluaciju projektnih prijedloga u sklopu Poziva¹⁹, te je u kolovozu 2018. donijelo odluku o financiranju osam projekata u iznosu od 8.398.419 kn²⁰. S korisnicima je sklopljen ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava te će projektnim aktivnostima biti obuhvaćeno 190 djece i 548 učenika iz tri dječja vrtića i 20 osnovnih škola. **Poziv je u najvećoj mjeri povezan s inkluzivnim obrazovanjem pripadnika romske nacionalne manjine** jer je njegov opći cilj povećana integracija romskih učenika u odgojno-obrazovni sustav sa svrhom poboljšanja obrazovnih postignuća i socijalizacije. Ciljane skupine su učenici i odgojno-obrazovno osoblje.

8.2. Unaprjeđivanje uvjeta rada Saveza Roma u Republici Hrvatskoj “Kali Sara”, uz pronalazak adekvatnog prostora i njegovog uređenja.

Aktivnost 8.2.1.

Vlada Republike Hrvatske poduzet će mjere za osiguranje adekvatnog prostora za rad Savezu Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“, kao i mogućnost financijske potpore za uređenje i opremanje prostora.

Nositelji: Povjerenstvo za raspolaganje nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, Ministarstvo državne imovine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: III. kvartal 2017.

• AD

Ministarstvo državne imovine

Dodjela poslovnih prostora OCD-ima uređena je Odlukom o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele nekretnina u vlasništvu RH na korištenje OCD radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro. Odluka propisuje kako se poslovni prostori u vlasništvu RH mogu dodijeliti OCD-ima isključivo na temelju provedenog javnog natječaja, a na temelju kriterija, mjerila i u postupku kako je propisano Odlukom. Ministarstvo nema zakonodavni okvir niti planirana sredstva za provedbu ove aktivnosti, već isključivo može sudjelovati dodjelom prostora temeljem obrazloženih i dokumentiranih zahtjeva.

¹⁹ Poziv je bio objavljen 30. ožujka 2018., a rok za dostavu prijedloga je bio 14. svibnja 2018.

²⁰ Poziv se provodi se u sklopu Prioritetne osi 3. Obrazovanje i cjeloživotno učenje, Investicijskoga prioriteta 10.3. Povećanje jednakog pristupa cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnim, neformalnim i informalnim okruženjima, unaprjeđivanje znanja, vještina i kompetencija radne snage te promicanje fleksibilnih načina učenja profesionalnim usmjeravanjem i vrednovanjem stečenih kompetencija, Specifičnog cilja 10.3.1. Unapređenje pristupa kvalitetnom obrazovanju na predtercijarnim razinama za učenike iz skupina u nepovoljnom položaju Operativnoga programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.“ Europskoga socijalnog fonda.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva financijske potpore osigurana su za uređenje i opremanje sjedišta udruge Savez Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ na poziciji Ureda, kontu 3811: u Državnom proračunu za 2017. godinu - 86.089 kn (utrošeno 84.615 kn) i za 2018. godinu 324.000 kn.

8.3. Uređenje, urbanizacija i legalizacija romskih naselja, sukladno postojećim relevantnim zakonskim odredbama.

Aktivnost 8.3.1.

Vlada Republike Hrvatske će sukladno Zakonu o legalizaciji, Zakonu o komunalnom gospodarstvu i ostalim važećim zakonskim propisima provoditi mjere legalizacije, urbanizacije i uređenja romskih naselja i područja Republike Hrvatske naseljena Romima te će podupirati aktivnosti vezane uz njihovo daljnje uređenje kroz djelokrug Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Vlada Republike Hrvatske će razmotriti mogućnost oslobađanja naknade za legalizaciju objekata za socijalno ugrožene pripadnike romske nacionalne manjine, ukoliko se radi o objektima koji su im jedina nekretnina u vlasništvu.

Nositelji: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja

Važnost problematike prepoznata je u okviru Nacionalne strategije za uključivanje Roma 2013.-2020., u provedbu koje je Ministarstvo aktivno uključeno u dijelu koji se odnosi na poslove prostornog uređenja područja naseljenih Romima kao i na ozakonjenje bespravno izgrađenih romskih zgrada, slijedom čega navedene aktivnosti provodi kontinuirano.

Obje aktivnosti su međusobno povezane i utječu jedna na drugu, jer uspješno okončani postupci ozakonjenja pokrenuti prema odredbama Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („NN“, broj 86/12, 143/13 i 65/17) mogu biti jedan od preduvjeta za izradu i eventualne izmjene i dopune postojećih prostornih planova JLP(R)S za lokacije naseljene Romima te za mogućnost komunalnog i drugog opremanja romskih naselja (vodovod, kanalizacija, opskrba električnom energijom, mreža javnog prijevoza i sl.). Navedeno pospješuje integraciju romskih građevina/naselja u prostorne i funkcionalne sustave naselja te time i integraciju romskog stanovništva²¹. No, razvidno je da su, unatoč aktivnostima zajednice, promjene nedovoljno brze, te su nastojanja na unapređenju svakodnevnog života Roma u postojećim naseljima, neophodna.

Ministarstvo u okviru nadležnosti ima prostorno-planske poslove odnosno osiguranje sredstava za pomoć JLP(R)S za prostorno uređenje područja naseljenih Romima²². Stoga se svake godine

²¹ Ovo napominjemo jer je u Preporukama konzultanta u svezi donošenja Akcijskog plana za buduće razdoblje istaknuto kako „posebno ozbiljno treba uvažiti zaključke koji upozoravaju na to da se težištem na uređivanje i opremanje 'romskih naselja' zapravo održava i na duži rok stabilizira prostornu segregaciju Roma. Zbog toga ne bi smjele izostati mjere rješavanja stambenog pitanja pomoću stanova na lokacijama gdje žive i ostali stanovnici RH.“.

²² Zakonom o prostornom uređenju („NN“, broj 153/13 i 65/17) uređuje se sustav prostornog uređenja: ciljevi, načela i subjekti prostornog uređenja, praćenje stanja u prostoru i području prostornog uređenja, uvjeti planiranja prostora,

na poziciji Ministarstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske A 576199, Prostorno uređenje područja naseljenih Romima, kao trajna kategorija, osiguravaju sredstva za pomoć JLP(R)S za prostorno uređenje područja naseljenih Romima u ukupnom iznosu 100.000 kn koja se doznaju po zahtjevima JLP(R)S. Pojedine općine mogu zatražiti sredstva za svoje potrebe iz područja prostornog uređenja, a to mogu biti određene radnje vezane za izradu prostorno planske dokumentacije, ali i druge radnje iz područja prostornog uređenja. Tako je 100 000 kn u 2017. godini dodijeljeno Međimurskoj županiji, Gradu Čakovcu u svrhu uređenja Romskog naselja Kuršanec, a u 2018. godini Koprivničko-križevačkoj županiji, gradu Đurđevcu u svrhu izgradnje ceste u romskom naselju u Đurđevcu.

Prihvatanje inicijative za donošenje prostornih planova odnosno njegovih izmjena i dopuna kao i odluke o usvajanju prostornih planova isključivo je u nadležnosti predstavničkog tijela JLP(R)S. Postupak je propisan Zakonom o prostornom uređenju prema kojem se sredstva za izradu prostornog plana koji donosi predstavničko tijelo JLP(R)S osiguravaju iz sredstava državnog proračuna i proračuna jedinica JLP(R)S te iz drugih izvora sukladno zakonu. Za područja naseljena Romima, u tijeku prikupljanje i ažuriranje stanja prostornih planova - do kraja 2017. godine prikupljeni su podaci: u devet županija za 60 lokacija izrađeno je 59 prostornih planova (3 GUP, 37 PPUG/PPUO, 19 UPU/DPU) koja su na snazi, a u četiri županije je sedam prostornih planova u fazi donošenja (1 GUP, 4 PPUG/PPUO, 2 UPU/DPU).

U 2017. godini, Ministarstvo je dodijelilo 385.997 kn na aktivnosti A 538050 Zadržavanje nezakonito izgrađenih zgrada 3631 Tekuće pomoći unutar opće države 076 Državnog proračuna za 2017. u svrhu ozakonjenja i uređenja romskih naselja: Koprivničko-križevačkoj županiji, Gradu Đurđevcu, za 109 zgrada u Stiski (138.782 kn); Varaždinskoj županiji, Općini Cestica, za 27 zgrada u Gornjem Vratnom (80.301 kn) i Varaždinskoj županiji, Općini Petrijanec, za 62 zgrade u Donjem Vratno (166.914 kn).

U razdoblju 2018.-20. pratit će se **okončanje postupaka ozakonjenja zgrada** za koje je Ministarstvo financiralo izradu dokumentacije za legalizaciju. Uočene su poteškoće glede plaćanja naknade za ozakonjenje (500 do nekoliko tisuća kn) koju su korisnici obvezni platiti prije izdavanja rješenja o izvedenom stanju, te je do kraja 2017. godine doneseno tek 23 % izvršnih rješenja o ozakonjenju od ukupno predanih zahtjeva za koje je Ministarstvo financiralo izradu dokumentacije za legalizaciju. U odnosu na 765 predanih zahtjeva donesena su 172 izvršna/pravomoćna rješenja o izvedenom stanju, a naknada je izračunata ali nije naplaćena za 310 zahtjeva (565.334 kn), pri čemu nisu uključeni komunalni i vodni doprinos koji se plaćaju naknadno. Nadležni državni uredi odnosno Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada pri kojima se ti postupci vode, za sada ne donose rješenja o odbijanju zahtjeva zbog neplaćanja naknade, već zastaju u postupanju do konačnog rješenja problema. Nakon izdavanja rješenja o ozakonjenju slijedi plaćanje komunalnog i vodnog doprinosa koji je veći od spomenute naknade. Ministarstvo je već izdvojilo znatna proračunska sredstava, te je zbog okončanja postupaka potrebno uključiti i druge dionike, posebice romske udruge putem Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

donošenje Strategije prostornog razvoja RH, prostorni planovi uključujući njihovu izradu i postupak donošenja, provedba prostornih planova, uređenje građevinskog zemljišta, imovinski instituti uređenja građevinskog zemljišta i nadzor. Strategija prostornog razvoja RH donesena i objavljena u „NN“, broj 106/17.

Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020. godine donijelo je 23. svibnja 2018. **Zaključak o nastavku procesa legalizacije romskih naselja i područja naseljenih Romima** sukladno Operativnom programu za romsku nacionalnu manjinu, a koju će operativno provoditi Ministarstvo, uz prethodnu suglasnost i koordinaciju s nadležnom JLP(R)S i ostalim tijelima te u suradnji sa zastupnikom romske nacionalne manjine, za romska naselja i područja naseljena pripadnicima romske nacionalne manjine navedena u Zaključku. Temeljem Zaključka Ministarstvo je tijekom 2018. godine na ime naknade za zadržavanje nezakonitih romskih stambenih zgrada kao i vodnog doprinosa, umjesto korisnika uplatilo 1.650.490 kn: Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, Grubišno Polje, za naselje Stalovica 25.821 kn; Koprivničko-križevačkoj županiji, Koprivnica, za naselja Reka 45.481 kn i Herešin 19.680 kn te Đurđevac, naselje Stiska 153.695 kn; Međimurskoj županiji, Čakovec, za naselje Kuršanec 367.118 kn; Osječko-baranjskoj županiji, Belišće, za naselje Bistrinci 81.665 kn; Sisačko-moslavačkoj županiji, Kutina, naselje Radićeva ulica 476.545 kn Sisak, naselja Palanjek 148.197 kn i Capraške poljane 194.291 kn, Popovača, naselje Donja Gračenica 76.367 kn; Varaždinskoj županiji, Ludbreg, naselje Ludbreg 61.625 kn (A 576199 Prostorno uređenje područja naseljenih Romima 3631 Tekuće pomoći unutar opće države 076 Državnog proračuna za 2018. godinu).

Time je omogućen nastavak postupka ozakonjenja romskih stambenih jedinica. Do kraja 2018. godine doneseno je 294 izvršnih rješenja o ozakonjenju što čini 39% od ukupno 765 predanih zahtjeva za ozakonjenje za koje je Ministarstvo financiralo izradu dokumentacije. Za usporedbu u razdoblju 2013.- 2017. godine doneseno je 172 izvršnih rješenja (23 %).

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Fond aktivnostima kontinuirano podupire infrastrukturne projekte (sanacija odlagališta otpada, projekti energetske učinkovitosti) u JLP(R)S u kojima žive i pripadnici nacionalnih manjina.

Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada

Podaci su integrirani u izvješće Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja. Agencija je nadležna isključivo za provođenje postupka ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada po predmetima koje je izuzela iz lokalnih upravnih odjela temeljem Odluke ministra, kao što je primjerice slučaj romskih naselja Brodski Varoš u Slavanskom Brodu (obrađeni svi zaprimljeni zahtjevi: od 170 zahtjeva riješeno 108; za 17 zahtjeva nije plaćena naknada za zadržavanje nezakonito izgrađene zgrade; za 45 zahtjeva se traži dopuna) i Capraške Poljane u Sisku (obrađeni svi zaprimljeni zahtjevi: od 84 zahtjeva riješeno 38; 7 zahtjeva vraćeno na postupanje u nadležni upravni odjel, za ostale zahtjeve nije plaćena naknada ili je zahtjev potrebno dopuniti).

Aktivnost 8.3.2.

Vlada Republike Hrvatske će prilikom izrade zakonskih i podzakonskih propisa kojima će regulirati pitanja stambenog zbrinjavanja utvrditi modele stambenog zbrinjavanja pripadnika romske nacionalne manjine te kriterije za utvrđivanje korisnika, kao i način ostvarivanja prava u pojedinim modelima pomoći stambenog zbrinjavanja.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Rok provedbe: IV. kvartal 2017.

- AP

Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Donesen je novi **Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima** („NN“, broj 106/18) koji omogućava i stambeno zbrinjavanje pripadnika romske nacionalne manjine. Stoga će Ured provoditi operativne programe, strategije, zaključke i odluke Vlade iz svoje nadležnosti (čl. 41.). U tu svrhu, Ured će donijeti **Godišnji program** poboljšanja uvjeta življenja i stambenog zbrinjavanja pripadnika romske nacionalne manjine kojim se utvrđuju modeli i kriteriji stambenog zbrinjavanja i poboljšanja uvjeta življenja Roma, a kojim će se predvidjeti izdvajanje sredstava u iznosu od 1.500.000 kn. Na ovaj način programi stambenog zbrinjavanja mogu se iznimno provoditi i izvan područja primjene zakona (PPDS).

Aktivnost 8.3.3.

Vlada Republike Hrvatske podupirat će infrastrukturne projekte te dovršetak izgradnje već započetih infrastrukturnih projekata u romskim naseljima i područjima naseljenim pripadnicima romske nacionalne manjine, posebice izgradnju i opremanje društvenih domova u Trnovcu, Đurđevcu, Capraškim Poljanama te dovršetak i opremanje društvenih domova u romskim naseljima u Kutini, Bistrincima, Torjancima i Dardi.

Nositelji: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Savjet za nacionalne manjine i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

U sklopu Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima, na pilot području Belog Manastira (točnije Općine Darda, izabrane zbog značajnog udjela pripadnika romske nacionalne manjine), a temeljem Intervencijskog plana Grada Belog Manastira i Općine Darda, proveden je projekt „**Dovršetak gradnje Kulturnog centra Roma Baranje**“ kojim se osigurava prostor za društvene i kulturne aktivnosti odnosno za njegovanja običaja i kulture. Dana 20. prosinca 2017. potpisan je ugovor o dodjeli 932.130 kn bespovratnih sredstava, a od čega je isplaćeno 828.563 kn. Također se provodi projekt „**Kuće u Romskom naselju**“ (izgradnja 87 stambenih jedinica). Dana 10. siječnja 2019. potpisan je ugovor o dodjeli 26.901.837 kn bespovratnih sredstava od čega je isplaćeno 10.760.735 kn.

U kontekstu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ Ministarstvo je Upravljačko tijelo nadležno za financiranje projekata u sektorima prirodne i kulturne baštine, no projekti se ne odabiru po ključu, već su pozivi otvoreni svima pod jednakim uvjetima (bez obzira na manjinsku pripadnost) te se trenutno financira niz infrastrukturnih projekata u različitim JLP(R)S.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva su osigurana u Državnom proračunu za 2018. na poziciji Ureda, kontu 3821, u iznosu 499.033 kn, od čega: 200.000 kn za izgradnju **višenamjenskog sportskog igrališta** u Đurđevcu; 250.000 kn za izgradnju višenamjenskog sportskog igrališta u romskom naselju Capraške Poljane; 49.033 kn za izgradnju višenamjenskog sportskog igrališta u Torjancima.

8.4. Nastavak procesa uvođenja njegovanja kulture i jezika romske nacionalne manjine po postojećem modelu C u obrazovnom sustavu za pripadnike nacionalnih manjina.

Aktivnost 8.4.1.

Vlada Republike Hrvatske podupirat će njegovanje kulture i jezika romske nacionalne manjine po Modelu C u obrazovnom sustavu za pripadnike romske nacionalne manjine, u čiju će pripremu i izradu uključiti i predstavnika romske nacionalne manjine. S uvođenjem modela C Vlada Republike Hrvatske podupirat će proces izrade posebnih udžbenika i stručne literature za navedeni model i diplomski studij Romistike u sklopu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ustrojen diplomski sveučilišni **studij Romistike** pri Odsjeku za indologiju i dalekoistočne studije koji je akreditiran u Upisniku visokih učilišta pri Ministarstvu. Traje četiri semestra i može se upisati kao jednopredmetni ili dvopredmetni diplomski studij. Za potrebe studija zaposlena su dva nastavnika (asistent i lektor). Potrebno je riješiti pitanje prostora, nastavne i stručne literature te stipendiranja studenata jer interes za studij Romistike postoji izvan Hrvatske (osobito: Republika Makedonija, Crna Gora, Mađarska, Bosna i Hercegovina). Osiguravanje školarine i studentskog standarda motiviralo bi strane studente.

U okviru Cjelovite kurikularne reforme kojom je 2015. godine započela realizacija Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije („NN“, broj 124/14) izrađen je i **Prijedlog Kurikuluma** Njegovanja jezika i kulture romske nacionalne manjine u osnovnim i srednjim školama (model C). U izradi prijedloga sudjelovalo je osam imenovanih članova stručne radne skupine.²³

Odlukom o financijskoj potpori udrugama nacionalnih manjina za provedbu programa nacionalnih manjina, iz lipnja 2018., doznačeno je 20.000 kn za sufinanciranje Hrvatsko-romskog rječnika.

8.5. Uređenje ustanova romske nacionalne manjine i obilježavanje stradanja Roma u Drugom svjetskom ratu.

Aktivnost 8.5.1.

Vlada Republike Hrvatske osigurat će potrebna financijska sredstva te će u suradnji s udrugama koje zastupaju interese romske nacionalne manjine i saborskim zastupnikom romske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru nastaviti proces uređenja romskog groblja Uštica, uređenja muzeja na romskom groblju Uštica i obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu/Samudaripen te drugih mjesta stradanja Roma u Republici Hrvatskoj za vrijeme Drugog svjetskog rata.

Nositelji: Ministarstvo kulture, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Rok provedbe: kontinuirano

- **AP**

Ministarstvo kulture

²³ (Popis stručnih radnih skupina dostupan na stranici Ministarstva: <https://mzo.hr/hr/rubrike/odluke-o-imenovanju>).

Savezu Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“, kao nositelju programa, u sklopu međunarodne kulturne suradnje financiralo je Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu (Samudaripen 2017. – Jasenovac) i Svjetski dan romskog jezika 2017. – Zagreb. Uređenje izdvojenog muzejskog prostora i postava na romskom groblju u Uštici postat će moguće nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, a zatim će sukladno Zakonu o muzejima („NN“, broj 110/15) biti potrebno izraditi muzeološku koncepciju i prijedlog stalnog postava nove muzejske ustanove, što je u ovom slučaju posebice važno jer Javna ustanova Spomen područje Jasenovac vodi brigu o odavanju počasti i čuvanju uspomena na sve žrtve Koncentracionog logora Jasenovac. Također, neophodno je o ovoj inicijativi pribaviti i **mišljenje novoformljenog Savjeta Javne ustanove Spomen područje Jasenovac**.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

U lipnju 2017. doznačilo je 30.000 kn, a u lipnju 2018. iznos od 26.000 kn za sufinanciranje obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu/Samudaripen te obilježavanje Svjetskog dana Roma.

Projekt “**Stradanje Roma u Hrvatskoj u Drugom svjetskom ratu: Dokumenti, sjećanja, obrazovanje**” provodio se od kolovoza 2017. do kraja 2018. godine u nekoliko faza. U posljednjoj fazi izrađen je Priručnik za učitelje i nastavnike: Romi u Drugom svjetskom ratu u Hrvatskoj, 1941. – 1945. Autori su Danijel Vojak (Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb), Goran Lapat (Učiteljski fakultet Sveučilišta, Zagreb), Ivo Pejaković (Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac) i Neven Kovačev (doktorand Poslijediplomskog studija medievistike, Filozofski fakultet Sveučilišta, Zagreb). Ministarstvo je u siječnju 2018. projekt pozitivno ocijenilo i odobrilo za korištenje u školama temeljem stručnog mišljenja Agencije za odgoj i obrazovanje. Nakon toga uslijedilo je i pozitivno mišljenje Etičkog povjerenstva Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar o provedbi projekta.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sredstva za aktivnosti vezane uz uređenje i održavanje romskog groblja Uštica osigurana su na poziciji Ureda, kontu 3811, u Državnom proračunu za 2017. godinu u iznosu 69.725 kn i za 2018. godinu u iznosu 100.000 kn.

Sredstva za aktivnosti vezane uz obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu/Samudaripen te drugih mjesta stradanja Roma u Republici Hrvatskoj za vrijeme Drugog svjetskog rata osigurana su na poziciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, kontu 3811, u Državnom proračunu za 2017. godinu u iznosu 60.000 kn i za 2018. godinu u iznosu 70.458 kn.

U cilju provedbe navedene Aktivnosti sukladno Zaključku Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, u Državnom proračunu RH za 2018. godinu s pozicije Ureda osigurana su sredstva u iznosu od 1.000.000 kn za uređenje Memorijalnog centra Uštica, na adresi Savska cesta 137, Uštica, a sukladno Lokacijskoj dozvoli Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Sisačko-moslavačke županije, ispostava Novska.